

RJK 1. 1663 g

RMK 1. 1663a

szep

Igen
szép nyájás
HISTORIA
Az
FORTUNA-
TUSROL,

Mikepen az ő Erzfényé-
hez, és kívánt kedves Süvegetské-
jéhez jutván, és több tör-
tént fok dolgairól.

Melly most Németből Magyarra
fordított az Szép Ujságokban gyö-
nyörködőknek kedvéért.

BÉTSBEN,
ENDTER MARTONAL.

Anno M DCC III.

11.

ELŐL-JARO BESZED.

EZ Könyvetske azt jelenti-meg, miképen
Egy Fortunatus nevű iffjatska szület-
tetvén ez világra Cypria Országban,
és idegen országokban bujdosván, nagy sze-
génységre és nyomoruságra juta, és ő szoma-
ruságra juta, és ő neki egy igen nagy pusze-
Erdoben az Szerentsének Szüze az ő szoma-
ruságában meg-jelenvén, egy Erszényt ada,
mellyből soha az pénz ki nem fogván, az utat
nem szűkölködik vala, mellyel ő osztan sok
Országokat és Királyságokat által-jára. Es
Alkyrban-is Soldán Kiraly, ki ötet vendé-
göl hívá, melly ő neki minden javait és
kintseit meg-mutogota, annakutánna egy
koposz kedves Süvegetskéjét-is, az kit For-
tunatus osztán el-örzta tőle, és magával
Cypria Országában vönd, ugyan ott meg-is
házasodik. Mellyből kiki értelmet és okoságot
vehet magának, melly ez világi kintsnél fel-
lyeb tartatik, és az alkalmatosságbol tanal-
hat.

OLK. Ielt.
Regi Nyomt. T.

V / 69 / 7 / 2011

iképen Fortunatus Sület-
és miként az ő Szerentséje
indjárt legelőször Szerentsétlen-
séggé vált vala.

Zypria Országában vagyon
egy Város, kit neveznek Fama-
gustának, abban egy nemes és be-
tisületes Theodorus nevű város-
béli ember lakván, a' ki egy szer-
samind ditsiretes némből is vala,
annak az ő izüleitől sok józaga
lván, annyira, hogy ő igen gazdag, hatalmas,
eg ifjú, vala, és arról keveset gondolkodék
miképen és minemű nagy munkával az ő izü-
gyűjtöték volna, az ő izándékát és minden
ját helyességgel ez világi bősültre és testi
yörűségres öröme, úgy mit nagy fő álla-
s, kopia tötéres viadalra, Király udvarához
páson való járásra fordította vala; az mellyek
ő nagy sok józagait el-tikozolván, kiért az ő
fiától meg utáltak. Ezeket látván ők azon
kezének, hogy őt mi módon meg-hazáshat-
hogy inkább öregefféléktől el-tikozathatnak.
lyet ő is mind az által meg-tsekednie igere.

A 2

Es mi-

s minekutánna ez dolog meg lőtt volna, azon-
 az ő atyafiai házas-társat keresének neki. Ak-
 on vala egy Nemes udvari ember Nrosia nevű
 osban, melly Cypria Országban fővetbik vala,
 nová az Királyok gyakorta izoktanak vala öle-
 lkeezni kőszenlegesen, annak egy igen m-
 nya vala, kit Gratiának neveztek; az neki el je-
 zteték, holott az sem kérdek mitsoda ember
 tne ő, hanem tsak az híret, minémű gazdag
 atalmas volna, hanem az szép leány neki ada-
 , és el-hozattatek, az fő lakodalom pedig el-ve-
 ödek gazdagon és ditsősegesen. Es midőn
 menyekező után vólnának, ki-ki maga házá-
 mene, az Theodorus-is el-vivé az ő feleségét,
 tya fia-is örvendeztenek-vólna, hogy az Theo-
 tya fia-is örvendeztenek, és velik vala hogy ő
 igen jó dolgot tőttenek-vólna, hogy az Theo-
 usnak feleséget adtanak; ki azelőtt vad vala
 nár az feleséget áltol meg-szelidülne de az nálok
 adan; mitsoda rősz természettel ő birna, melyet
 sem tavoztathata. Azon-közben az Gra-
 na egy fiú magzattal terhes lévén, minek-utána
 je el-jött volna szülé az ő fiát, kinn mind az
 félnek atyafiai igen örvendének, kit azonnal
 g-keresztelvé Fortunátusnak nevezének. Es
 na az Theodorus-is örvendez vala, mind az-
 al az ő regi szokott tselekedetit megelő-vévén
 sózésekkel és vívásokkal, nagy fő lavokkal az
 aly udvarához jár vala, a' feleségét és gyermeket

tsak el-hagya vala, és senkivel nem gondola, ha ma-
 egy uforát tsinála, holnap meg-int mást, és ez mester-
 séget mind addig űze, hogy ő neki vegezetre semmi
 nem marada, s' az ilyen kereskedés által igen se-
 gényvé lőn, és így haszontalanul ifjúságában éle,
 úgy hogy utollyára se szolgát se szolgát nem tart-
 hata, és magának az Gratiána aszfzonynak, mint el-
 adottnak, kellett mind főzni és mosni.

Egykorban midőn ők az asztalnál ülének, és
 enni akarnának noha örömesben jobban laktanak
 vólna ha lett vólna mivel az atya meg-tekintvén
 az ő fiát, nagy szibéli foházkodást tőn, melyet az
 fia meg-lát'an, melly már 18. esztendő s vala, ki
 semmit egyebet nem tudott, hanem tsak azon ne-
 vet meg-irnia s' olvalnia, mind az-által az fegyver
 játékot tudta és egéb-lő környűl való abrakolást
 is mert az vala öröme es gyönyörűsége, s' monda
 az atyának: Oh szerető atyám, vallyon s' mi
 lelhetet tégedet? Mert én jól lattam, hogy miko-
 ron te én reám tekintettél vólna, igen meg-szom-
 rodtál; azért kérlek édes atyám, mond-meg nekem,
 ha meg-haragitottalaké valaha valamiben, add
 tudtomra, mert én-is akarok az te akarotod sze-
 tint mindenkor élni. Felele az Attya: Oh édes
 fiam, az mert én szomorkodom, abban tenéked
 nintsen semmi vétke, sem másnak vétkül mem tu-
 lajdonitam, mert az en lanyarúságom és nyomorú-
 ságom mellyben mostan vog yok, magam ma-
 gamnak szerzetem, mert mikoron eszemben jút

az én nagy bõtsületem és jofzágom melly énnékem vólt, mellyeket haszontalanul el-költöttem, kiker az én atyám nagy hüfeggel gyűjtötenek, az mellyet nekém is köverní kellett volna, sőt régi jó-vedelmünket s' eredetünket bõtsületben tartottam volna, a' kit én nem tselekedtem; de azért nézek reád és gondolkodom, hogy én már mostan sem tenéked se énnékem nem lehetek segítségvel, és ezért oly keferűségben vagyok hogy én se éjjel se nappal miatta nem nyughattam, úgy hogy még azok-is már mind el hataak, az kikkel én az én javaimat bővön el-költöttem, azoknál és most méltatlan vendeg vagyok avagy fellelte érdemetlen.

Mind ezekre televén Fortunátus: Oh én édes atyám ne szomorkodgyál annyira, ne is tőrdíjél éretem, mert én ifjú, erős és egéfféges vagyok, el-vándorlok idegen orfagora, és szolgálni fogok, ez világban még elég sok jó vagyon bizom littenben, hogy énnékem azokban még elég résem lé-
 ga tenéked penig az mi Királyunk kegyelmes urad, s' az ala adjad magadat, az se tegedet se anyámat valamig éltek el nem hágy, és így ne légyen gondod én reám, hiszem én már fel-nevekedtem, hanem minden én hozzám való jó akaratúokat kőszönöm, azon közben fel-kelvén, minden fegy-véreit, melly az játékoktól meg-maradt vala, fel-vévén, ki-méne házábol az tenger partjára gondolkodván mit tselekedjék, úgy hogy ő soha többé at-rya eleieiben ne menne, hogy ő rea többé ne nehez-telens.

Es

Es midõn õ az tenger parton alá s' fel jár dogalna az parton egy Velencei Gálya meg-állapadek, melly Jerusálemból jővén, azzon vólt egy Flándriai Grof, kinek két legénye meg-holt vólt. Es mikor már az Grof az Királynál dolgait el-végezte volna, és az Patronus el-készülne, trombitát is fuvatván õlve gyűlésre az Galyához, azonban el-érkezék az Grof-is több egyéb Nemessekkal, ezt látván nyavalás Fortunátus, gondolkodván magában: Vajha én ennek az Urnak szolgája lehetnék, és véle elmehetnék, úgy hogy én Czipriában soha vízfíza ne térhetnék, mène az Grof eleiben, szép re-varentiát neki advan, mellyet az Grof hogy látott volna, nem ítélte paraszt nemből valónak lenni; monda azért Fortunátus: Kegyelmes Uram, hogy kegyelmességednek szolgál el-holtanak, nem fogadna kegyelmességet mást azok helyett? Monda az Grof, Mit tudsz te? Felele és monda: Vadászni tudok s' az abrakoláshoz is jól értek, annak fölötte úton jarni-is az mire szükség es ke-vántatik. Monda az Grof: Ugyan tsak arra kelletnél énnékem, de azonfélek, hog te ez Orszagtól el nem akarnál menni távolyra. Felele Fortunátus: Sõt kegyelmes Uram, kegyelmességed nem mehet oly mézfíze, ha negy ennyire-is mint vóltal, el-megyek veled. Monda ismét az Grof: Mitso-da fizetést adjak tehát tenéked? Az Fortunátus-is így szólla: Kegyelmes Uram, én nem kívánok semmi fizetést, tsak az mint fogak szolgálni, az sze-

A 4

rén

rént fizés énnekem. Az Grofnak ige n tették ez ifiúak beszélgetése, s' monda: Ime ezentől az Gália el-mengyen, kézen vagyé? Monda ő-is: Kézen vagyok uram, és ő azantol fegyver játékját, melly kézen vala béveté az hajoban, és el-mene but-ú nékül az attyától és annyatól az Groffal edgyütt, mint szolga, az Gályán, de igen kevés pénz leven nála tsak rövid idő múlva el-jutának szerentsélen Velenczében.

MIKEPEN FORTUNATUS

*az Attya és Anyja hire nekeül
egy Groffal el-hajósatt volt Flan-
driában.*

Es midőn már ők Velenczében érkeztenek volna, az Velenczének pedig minden ditsőséget hogy látná, nem kívánczik ő ott többet mulatni, hanem tsak vágyása lón hazájában, és jó akaroihoz ez vala menten akarátja, hogy ha Isten ez Országbol viszsa viszi békével, feleségül venné magának Clevei Herczegnek leányát, mely igen szép ifiú és gyenge vala, kit már alattomban meg is szereztetett vala addig magának míglén viszsa jöne. Annak-okaért ő inkább hazájában kívánczozott, és vétettete lovakat és egyéb szépségű drága marhát, bársonyból és vont urangból tsináltattakat, és egyebeket, az kik az menyegzőhöz valók volnának. Es neha sok szolgálai voltak, de azok

azok közül tsak egy sem tudot Olaszúll Fortunatuson kívül, és ki mindenhez olly alkalmas volt volna, mind adáshoz vétéshez, mellyekért az Grof felette igen szerette őtet, ezt hogy vévén elzében Fortunatus, annál-is inkább okoskodott az hűségeseen való szolgálatban, mert ő neki kellett mindenkor az Urnál első és utolsó lenni. Es mikor már az Grofnak sok lovakat vettenek volna, azok közül némelyek igen alá valók volának, az mint hogy gyakorta tötténik, hogy az hol sok lovak vannak együtt, rozszak is találkoznak kököttők, azokat pedig az Grof előtt mind meg kellett mustrálni, es őztan úgy őztogatván el az szolgák között, de az Fortunatusnak ada leg jobbat hőzzük, kinn az több szolgák igen boszszonkodnak vala, és gúlölig vala őtet, és monda egyik az másinak; az őrdög, úgymond, hozta közinben ez bútsú-járó legényt, mind az-által bekefégesen jártak vele az ő Urok előtt, nem-is merték őtet az Grofnak bé vadolni, sem valamit neki szólnani, és ekkepen nagy erőmmel haza-menvén az Grof, nagy tisztelességgel fogadák az ő népi, szerették is felette igen őtet, mert igen felette jámbor Grof Ur vala, ő-is kedveszett az ő alatta valóknak. Es midőn már házánál volna, azontol az ő szomszédai hozzá-jövének, és az ő jó akaroi, az kik őtet kedvesen fogadák, ditsóitván az Istent, hogy az ő mostani útját szerentsélen véghez vihette volna, azontol kezdenek vele beszélgetni az házasságról,

mint hogy az előtt-is völt fző fellőle, kire kedvel-
vén magának-is, es kere őket azon, hogy veghez
vinnék; melly dolog rövid idő múlva meg-levén,
hogy Clevéi Herczegnek leánya neki adattatek.
Akkor készítették nagy gazdog és fő lakodalom
mellyben sok Fejedelmek és fő Urak jevének, és
lőnek útközések s' és kopia törések vitézi játékok
tartatának az fok szép Nemes aszfzonyok előtt.
Es noha az Fejedelmek és fő Urak, fő Nemes szol-
gákat magokkal hoztanak vala az lakodalomban,
de nem völt egy is közzülük, kinek szolgálotta
az Urak és fő aszfzonyok előtt olly kedves lőtt
vólna, mint fortunátusnak. Kik meg-kérdék az
Grofot, hogy honnet találkozott vólna hozzája
ilyen jó udvari szolga, ki nékiek meg-mondá; mi-
képen Jerusalemből való vizfsza-térésében hoz-
zája jutott vólna, és meg-is beszéllé minémű jó
nyulafző és madarafző vólna, annak felette min-
emű kedves és jó szolga, ki mindent érdeme-szerént
bőtsületben tartana. Ez ilyen ditséret által, kit
az ő Ura néki ada, fok ajándékok neki az Feje-
delmektől és nagy Uraktól ajándékoz-
tatának, és az fok fő aszfzo-
nyoktól-is.

Mi-

*Miképen Fortunatus az Ura
Lakodalmakor az útközésben és
viadban magát tatotta Flandriában,
és az által az fel-tött kintsét
el nyerte.*

A Z Fejedelmek és nagy Urnak útközése után,
ismét őszve-tanáskozék Clevéi Herczeg az
Groffal, az leánya urával, egyenlő akarattal, te-
tesiek-fel, ugymond, valami jószág az Urnak szol-
gáinak, kik az lakodalomban vannak, hogy erete
útközetek legyenek, és az ki leg-győzedelmes le-
jend köztök azé legyen az jutalom. Az szolgák
pedig azon felette örvendezének, és mindenik
szándékozván arra miképen el-nyerhetné az jó-
kat. Es mikoron az első napon útközet lőtt vol-
na, akkor az Brabantiai Herczegnek egyik szolgá-
ja, más pedig Fortunatus ditséretet nyerének, ez illy
dolog pedig az több szolgáknak nem igen tették,
akkoron kezdék kérni Timothéust az Brabantiai
Herczegnek szolgáját, az ki egyik részét az fel-tött
jóknak el-nyerte vala, hogy Fortunatust hija-ki
bajra, és az ő nyert javait az Fortunatus javaival te-
gye edgybe, és ugy olztán megint útközzenek meg-
erete, s' nyernéje-el tőle, ki-ki ajánlya, magát erete
szolgálat. Az Thimotheus halván ez kérést
mellyel őtet kéri vala az társaság, meg nem ment-
heté magát, hanem izene Fortunátusnak, hogy az
ő akarattját tselekedné, és az el-nyert jókat az
ővéi

ő véimellé feltennét, és azért meg-vina és ütkeznek az egész Frauczimerk előtt, és az ki erősb leszzen azé légen mindenfől. Ezt hallván Fortunátus, mindjárt reá-véve magát noha ő annak-előtte fok-szor nem ütközött volt, mind-az által azontól néki igéretetet tón. Ez hirt halván az Urnak miként az Thimotheus ismét Fortunátussal egyűt az nyert jokért vini akarnának, örülének rajta. El-készű-vén pedig egyenlő akarathól, ki menének az bajnak piatzára, és őszve-menven erőssen, de mindenik keméyen tartván magát, midőn már negyedig szer őszve-mennének, akkor Fortunátus az Thimotheust mind lovastol az lántsával le-veté, és elnyeré az fel-tött jókat, az melly ér vala 200. korona aranyakat. Ez időtől-fogva annal inkább irigykednek vala reája, de leg-főkepen az Flándriai Grofnak szolgai. Az Grof pedig igen örvendezet, hogy az ő szolgai között találkoztott oly ki az jutalmat el-nyerte, de az irigység felől semmit nem tudván, mellyet az Fortunátusra tettek, mindazáltal egyik-is nyilván nem mert felőle szólani.

Vala pedig közöztők egy vén ravalz lovagos, ki Rupertnek neveztetet, monda az: Ha ennékem, ugy mond, tiz korona aranyam volna, ennek az ifiúnak annyira vinném dolgát, hogy innen hamar-sággal az Urtul butsú nekül-is el-minne, senki bár keféges abban ne lenne. Azok pedig mindyájan mondanak: Jo barátunk Rupert, hogy ha te illy dolgot tudsz, miért késele vele? Monda pedig ő:

Mert

Mert én pénznek ízerit nem tehetem, hanem adgyon ki-ki egy fél korona aranyat, és ha én ötet ez udvarból eklepen ki nem űzöm, tehát én tinek-tek egy egy koronával tartozzam. Azok pedig egyenlő akarattal lévén, az mellyiknek pedig nem volt az máfik költsón adott annak; mind addig hogy 15. korona aranyat gyűjtöttének volt őszve, és adák azzokat Rupertnek, monda az: Mostan immáron egyik se szálljon semmit-is, csak ki-ki tegye maga dolgát. Ennek-utanna menten meg-barátkozék Rupert Fortunátussal; és barátságot tottván vele, beszáll vala vele minden-féle dolgokkal, mellyek az Országban törtétenek, az ollyakat pedig Fortunátus igen örömeft halgatta és szép alszönyokhoz kezdé ötet tsalogatni azonban az hová pedig mentenek, mindjárt ott Rupert bor-ért küldött; és egyéb nyálánságért, mint hogy Rupertt hozzá-is tanult volt az udvari kongyhához. Es igen ditsire ötet, minémű gazdag és nemes volna; kit Fortunatus csak hallgata, mind-azáltal az Fortunatus-is mindenkor akart adni; de Rupert nem hagyott sőt monda nékie hogy minden ő attyafiaínál kedvesebb volna; és az tni nékie vágyon, mindeneket köz lene vele, több illy fok szép szókkal gyakorta illerte. Es barátságokat addig tartottak egyűt, hogy Rupertre immár mindnyájan boszszonkodtanak, és mondanak: Vallyon akarja Rupert Fortunatusnak életét elfogyatni, és tudna-e ennek valamit mivelni? De bizonyára ha

Rupert

Rupert azt végben nem viszi, az kit minékunk fogadott ez harmincz koronát meg-kell nékie adni ha semmije nem Marad-is. Ezt megtudván az Rupert, tsufolly vala ő társait, és monda: En egyekben kedvet magamnak nem találhatok, hamem tsak a ti pénzerek által. Ez midőn már az pénzre mind el költötte volna, egykoron egy este későn, mikor az Grof az ő feleségével nyugodalomra menne, és senkinek nem kellene fenn szolgálni, elmene Rupert Fortunátushoz az ő ágyas-házában, s' monda: En ream egy dolog tsak alatomban bizattatott az Uram Canczellariustól, az ki énnékem kiváltképen való fő-barátom, és noha ő engem valoban meg-tiltott, úgy-mint barátját, de mid-az-által én meg nem tűrhetem, mint jó akaromtul te töled el titkolni, mert olly dologez hogy netalán tégedet-is illet. És az, az mint magad-is jól tudod, miként hogy az mi Urunk az Grof egy tökéletes és szép feleséget vévén magának, azzal penig sok szép aszszonyokat és Fraucimereket-is, annak valami bölondság jutott eszébe, úgy-mint feleségehez való gyanuság, de azokhoz-is az Frauczimerekhez, kik az új Komornikok előtt szolgálnak, az mostanában jöttek, noha ő olly reménység alatt vette fel őket, hogy már azok betsületek, tisztesség kivül egyebet nem tudnának, de még-is illy gondolkodási vannak felőlők, mert igen vak dolog az szerem, mikoron az meg-gyúlad és igen kezd égni, nehezen olthat-

ni el.

ni-el, midőn két szeretők, az kik egymást igazán szeretik, azokat majd senki sem választhatja-el, hanem tsak egyedül az keferő halál. És hogy el-távoztatódgyék-ez illyen dolog, tanátsul adattott nékie, es tellyes szándéka az kit meg tseleked, nie-is igyekezik, mert az holnapinapon Lauffnevű városban mégyen, holott ő nékie pőri vagyon egy Grofal valami jóságért, és szinten jokor esik ez törvény így az maga szolgait-is el-viszi véle, mert jól tudgya hogy az sz. Poli Gróf-is oda jó nagy pompáson. Az meddig pedig ott fog lenni, addig meg-karja az Fraucimeres szolgákat metizettetni, vagy kedvellik vagy nem, és ekképen erefzi az Frauczimerek köziben őket, és úgy szolgáltatni nékik mint az régiek szoktanak volt. Annak-felette az ő kedvesének-is meg-jelenti ugyan titkon, de hogy azt az dolgot magánál benn-tartsa mert jól tudgya, hogy ha az ő felesége az komornik aszszonynak meg-jelenti, onnét tovább mengyén, sőt az után edgyik az másíknak, mind addig hogy osztán minnyájan fogni tudgyák. Így akarja azért eleit venni, hogy az Frauczimerek közt ne folyjon az rozf szerelem, mert jól tudgya azt, hogy az aszszonyi állat nem kedvell meg-herilitetett embert, mert afféle természet ellen való-is. Midőn Fortunátus ez beszédeket hallotta volna igen meg-ijede, és menten kérdé tőle, hogy hanem tudnag az Városban valami áll kaputskát, kérné azon hogy mutatná-meg néki, mert ő azonnal onnat el-men-

ne, és

ne, és az ő Urának otromba szandékát soha meg nem várná, és bár ő énnékem minden jofzagát ide adná is, vagy pediglen Angliai Királya tenne is, de soha többé nem foglalnám. Ez okon kedves barátom Rupert, légy segítségemmel mostan, hogy én ma innét elmehessek. Monda Rupert: Ertse meg barátom Fortunátus hogy ez Város körös-körögnül vétetett fallal, és senki sem bé sem ki nem járhat egész reggelig, míg könyörgésre harangozának' akkor leg-először nyitattik meg az barmoknak kapuja. De kedves barátom Fortunátus, hogy ha én volnék az, a' ki te mostan, én ez dolgot meg-telékedném, mert mind éltig szűz lennék, igen akornám, hogy ha én-is egyik választott lehetnék, sokat nem vonogatnám magamat, sőt mingyárt oda engedném. Monda az Fortunátus: En inkább házanként mennék koldulni, hogy sem mint étfizakán vélek nem hálhatnék, az mit egyebkor hog háltam. Monda Rupert: Bánom, hogy tenéket ez dolgot meg-jelentettem, mint hogy értém az te innen való el menésedet, mert minden én bizodalmam csak te benned vala már, és mi ketten mint atyafiak együtt úgy fogunk vala élni, és az mi baratságunkat kedvesen tartottuk volna, de ha tellyességgel el-akaríz már menni, tehát látogass meg engemet irásod által az holott léfesz, én-is mikoron már az mi Uruknek Frauczimerei között elégendő herélt Komornikok léznek, azokat teneked én-is viszontag meg-
irom,

irom, és vissza jöhetz hozzánk és abban nem kértelkedem, hogy az mi Urung tenéket mindenkor kegyelmes Urad léfzen. Gyorsan felele arra Fortunátus: Ne ird se izend bár énnékem, mert valamig élek: soha többé én az udvarban nem jövök, sőt meg se jelents soha senkinek, hog én ez Országból ezért el-megyek miglen én harmad napig nem mennek. Ollyat hazuda neki Rupert, és így el-butsuzék tőle, és igen szomorú val; mint ha ő igen házkodnék, és az egész mennyei seregeknek ötet ajánlya vala. Akkor vala bezzek egyszer az Judás tsok já. Ez szinten éjfélikor volt, midőn mindenek alunnának, de az Fortunátusnak álom sem juttat szemére, sőt tsak egy ora-is egész napnak tetfzék, és azt véli vala, hogy ha az Grof meg-tudgya az ő el-menését, azonnal meg-fogatya ötet, és így tsak alig várá hogy meg-virradgyon, mentén reggel meg-sarkantyutató tsifzmáját, kezében véven fegyveré, és ebeket-is von hozzá, mit ha vadászai menné, és nagy sietléggel el-menne, olly igen sieté pedig, hogy ha az egyik szemé ki-tgrott volna is az agyából, de még sem igen gondolt volna véle.

*Miképen Fortunatus meg-
irttozván az meg-Kappano-
zástól, melly miatt alattombon
el is szalada.*

ES midőn már majd tiz mél-földira menne, más lovat vén magának, és fel-üle reá, és menet tovább sietve, mint az által az Grof lovát, ebét és feyverét vízfza-küldé hogy inkább ok ne adatnék az ő utánna való küldésre. És midőn már az Grof megtudta volna, hogy Fortunátus ő tőle butsu nélkül elment, kire akarattya nem lévén, és megfizetést sem adott volna neki, azon igen tsudálkozik, és kérdé az szolgákat, ha nem tudnák-e milehet az oka az ő el-menésének? Kik felelének; nem tudnak, és esküdven minnyájan hogy ő tőlök nem volna. Az Grof azonnal az ő ágasházhoz, és az Fraucimerekhez is bémenvén, tudakozá tőlök hogy ha valaki valami boszszúsággal illette-e? De senki bizonyos nem tudhata mondani az ő butsnálkül való el-menése felől. Az ő felesége pedig az többivel együtt mondanak, ők semmiképen nem tudnak, hogy őtet valaki valami boszszúsággal illette volna, egyébként azon estve, minek-előtte el-ment, igen vigon volt és azonközben az ő hazájától valamit befzellettünk neki, minémű szép lehetott az Fraucimer, és egyéb rend-tartás is, de az tréfaság vól tsak mind, hogy nevetiséget űznénk, és ugyan tréfálodva válék el-is tőlünk. Monda az Grof: Vollyon mint mehetek végére, hogy Fortunátus innét el-mentt, talám meg-tudhatom jóvendóban, bizonyára ha meg-tudhatom, hogy az en-npem közzül leszen valaki oka az ő el-menésének, azon boszszúmat-meg-állom, mert ő ok-nel-

köl

kül el nem ment innét, és jól tudom, hogy neki itt öt száz korona arany nyeresege vól miglen ő itt vól, én azt gondolom, hogy ő innét nem kívánkozott volna-el; de immár azt is jól értem, hogy ő neki többénints kedve az vízfza jövőre, miut hogy az maga kintsét és az mit egyébe vól, magával mindeneke el-vitt.

Az rupert midőn meg-értette volna, miképen busulna és bankótnék az Urérette, igen meg-rette-ne, és zon fél vala hogy nétalám egyik az ő társai közzül meg ne mondaák, miképen Rupert onnet el-hajtotta, és rendre el-mene hozzájok, s' kéré őket hogy felőle valamit ne szollanának, hogy ő volna oka az ő el-tavozásának azokat pedig mind fogadák, de örömeft akarnák tudni, hogy mitsoda okkal tudhatta-ki az udvarból hogy olly gyorsasággal minden butsu nélkül, mint ha ő tseledett volna valami ollyat, szóknék el. Egy pedig ő közzülők, az ki Rupertnek leg jobb barátja vala, az gyakorta kérdezkedék tőle, és örömeft akará meg-tudni, mi módon ijeszthette-el, ez az fok búfítás miatt monda nékie; hogy, miképen befzelgette Fortunátus az ő atyának dolgait, és miképen lótt szegény emberré, ki Cypriában az Király udvarában szolgált, meg víszont ő neki mondek, hogy minémű nagy sietléggel az Anglia Királyhoz követ menne, és azt is meg-mondám, hogy az Cypriai Király meg holt, mert ők atyafiaiok vóltanak, és hogy az követ nekem meg-mondotta

B 2

vólna

vólna ezeket, hogy miképen az Király még élteben Theodorust az ő atyát Grofsággal meg ajándékozta, és helyhezette vólna az meg-holt Teraezinai Anshelmus nyű Grofhelyébe, kinek semmi maradékja nem marada. És ekképen Theodorus hogy leg első vólt, ki az Királytul az Grofságot kérte, az Királyhoz menvén, és néki menten megadta, és az ő maradékinak-is, még pedig petsétes levelek alatt. És midőn néki ezeket meg-mondanám, ez beszédimnek leg előszfőz hitelt nem igen ada, min-az által monda: Bizony akarnám, ha az én atyámnak jó volna dolga, még-is meg-gondolván magát, ez beszédekre el-méne. A' több szolgák pedig midőn ez beszédekert hallának, monda edgyik az másiknak: Miképen lehetet Fortunátus illy efsztelen, hogy őtet illy szerentse talállya, mert ha ő az Urnak meg-mondotta vólna, őtet ékefszen el-készíttette, es vagy hármunkat vele el-küldött vólna, és ekképen nagyobb bősülettel el-mehettett vólna, és egész életének rendiben néki kegyelmes és kegyes Uralötte vólna.

Miképen ment vala Fortunátus Londia nevű Városban.

ITt immár mi mostan az Grofot szolgálva edgyüttel hadguk, az ki nem tudta minémű huzugsággal Rupert nála jar vala, sőt inkább vegyűl

eszünk

eszünkben, mint lön osztán dolga Fortunatusnak. És midőn ő már más lovat vett vólna, az mellyen el-ment vala, azt az ő Urának viszfza küldé, de ugyan meg-is felt hogy ne talam utánna jönének, és igen siete, mi glén ő Kálisban érkeznek, és ő ott beszálla egy hajóban, és mégyen vala Angliában, mert ő igen fél vala az heréléstől, és sohult nem mere meg-maradni az tengeren iennen. Midőn ő már Angliában jutott vólna, vélé ott immár hogy bátran meg-maradhata, és meg-kezde vidamulni. És akkepen ő Angliának egy fő Városában, kit Lundinak megveznek, jutott vala, az hova mindenfelől való kereskedő emberek szoktanak vala jöni az ő keresményekkel való kereskedésre, aszonba oda érkezék egy Czypriából való Gálya nagy sok szép marhákkal, és sok kereskedők, kik között vala két ifjú, az kiknek Czypriában egy igen nagy gazdag attyok vólt és ő nékiek sok szép keresményeket hagyott vala, ők pedig ezen kívül sohult nem voltanak, és keveset tudtanak ahhoz hogy miképen tartsák magokat az idegen Országban, és mint hogy attyoknak-is szavokat nem igen fogadták. És midőn már az Gálya minden marháktul üres vólna, az Királynak-is azoktól az adó meg-adattott vólna, és mindeneknek már szabat, lévén árulnia, kézdé az két ifjú-is az ő marhajokát el-adogatnia, és árulának nagy szok penzt, kin igen örülének, mert ők még szokatlanok voltak az pénz bánással. Akkor akada hozzájuk Fortunátus, és nagy cere-

moniával fogadák egymást az idegen orfágban, és lőnek barátságosok, de ez után ismét találanak hasonlo hitván Companiára, kikhez adak magokat, afféle emberek körül való nyalakodókra, és az szép aszszonyokkal vigan laktanak minden valamellyiknek szép szeretője volt, az másik meg-szebbet kívánt ha nem tudom mennyiben került-is. Ez illyen frissen való lakást pedig egész fel esztendeig űzék, akkor így lévén az állapot, igen teszték, de nem igen sok penzek maradot vala mind-az-által egyiknek még több vala, hogy sem mint az másiknak.

*Mikepen Fortunatus rosz
Társaság közlé adta vala magát,
azokkal és az hitván aszszonyokkal az ő
pénzét el-költötte vala, úgy, annyira hogy
utollyára nagy szegénységre
juta.*

AZ Fortunátusnak pedig leg-kevesebb Pénze lévén, előszőr is ő fogyatkozék meg, hasonlo képpen az többinek-is, az mit Lundinban árultanak vala, az jobbrezént mind el kele az szép aszszonyokra, és el kele az szerelem-is, sőt még meg-tsufoltatának, mennyetek-el, úgy mondnak, és hozzatok többet. Azonközben pedig az Cypriai kereskedő hoza készülének, és az Patronus is el-igyekezik vala menni. Ekképen menvén az

két

két ifjú magok szállására az szám-vetélre, és talátnak ugyan sok penzt hogy arultana k, de igen kevés marhat vőtenek érette-bé az ő attyok jedzése-szerent, és tszak mind azon vizes-Nád-mézet, avagy Czigány mezet vásárlottanak vala az sok jó penzen. De mind azon által még-is be-szállának az Galyában, és mennek vala vízfőz hazájokban minden keresmény nélkül, de mitsoda szível fogattanak othon, én nem vizsgálom, ám legyen az ő gondgyok.

*Az Fortunatus mi-formán
ment legyen az ő Szeretője-
hez költsön pénz kérni.*

AZ Fortunátus midőn láttá hogy már pénze el fogyott volna, gondolkodik vala magában, vajha énnékem tsak vagy 3. korona aranyam volna is, azontul Franciai Orfágban mennék, né-talám találnék ott valami Urat, akkor méne az ő szeretőjéhez, és kéri vala őtet hogy ő neki vagy 3. korona aranyat adgyon költsön, mert én Flándria-ban megyek az én atyamhoz, énnékem ott vagyon 400. korona aranyam, és azzokat onnan el-hozván, így az uan osztán még vigabban fogok lakozni. Felele az: Ha tenékd másutt pénzed vagyon mi-keppen hozhatod el azt kár nélkül? kin jól érthette, hogy neki tőle semmi pénz nem adando, mert ezt gondollya vala, ha az én pénzem meg-vólna,

B 4

foha

fohatóbbé ő néki él-tenni nem adnám. Monda ísmét: Édes szivem küldgy el borért, hadd igyunk még vagy egyfzer egymással. Monda az aszfzony az ő szolgálójának: Éreg-el hozz egy pint söt néki, hadd igyék az szamár. Ez volt az kőszönet az ő szolgálattváért. Látván Fortunátus hogy ő tellyességgel el-hagyattatott, gondolkodik vala magába, szolgálnom kell valahon mindaddig miglen vagy három corona aranyat kaphatok, és méne jó reggel az piatzra, az Lombárdi utzában, az holott gyakorta sokan öszve gyülekeznek vala, és kérdezkedik vala ha nem kívántat néki valakinek szolgálja, vala pedig ott egy igen gazdag kereskedő Florenciai ember, az ki nagy gazdag udvart tartott és sok tseledet, mert kellettének néki az kereskedéshez, az meg-fogadá Fortunátust, mert kedvelli vala, és néki igére 2. corona aranyat egy egy holnapra, el-is vivé magával háza, és kezdte fen szolgáni az asztalnál annak az Urnak ugy-mint Hironimus Rupertusnak, az ki jól látá hogy ő több tiszteltes emberéknél-is lakott volna, kezdé őtet probalgar ni, és marhákat véle Gályában hordatni, és vizsontag ki-rakatni, mert az nagz terhes hajokat mint egy húsz mélföldnyire nem hozzatták az réhez, és az mit ő néki mondott, mindeket véghez vitt. Ez idő közben vala ott edgy Florenciabéli igen gazdag embernek fia, kit Andrásnak neveznek vala, kinek az Attya nagy jószágot adott vala, és őtet Burgba Flandria Országban küld-

küldzen, mellyet ő rövid időn el-tikozla, még az semlőn elég, hanem az attyára meg-többet rován, haza ira, hogy még több marhákat küldjön, kit az attay el-hívén, az fiának annyit küldött, hogy semmije sem maradt, ez pedig hon várja vala naponként az kereszment, mellyet as fiának kellene küldeni. De ő annyit küldött, mint az Szarkának az fia. És midőn már annak az ravaznak semmie nem volna, és hirit-is el-vezettette volna mind az kereskedők s' mind penig kurvák és egyéb latrok között, azon gondolkodik vala, hogy ő Florenciában menne, ha ott vala mi yén özvegy aszfzonyra talál-na, tréfalodnék véle. És midőn már haza felé menne Francia Országba, érkezék Thurin nevű városba, abba vala egy gazdak nemes ember fogva, ki Anglianak Lundia nevű városából való vala, azt ő meg-hallá az gázdájától, monda: Édes gázdám, vallyon nem mehetek-e én ahoz az rabhoz? Monda az gazda: Én el-vihetlek hozzája, de ő vasban verve fekszik, az kin te meg-szomorodol. És minek utánna András az rabhoz minne, mind Angliai módon beszélgete véle, kin az rab felette őrtle, és kérdé őtet, hogy ha nem ísmérié Robertus Hieronimust Lundiban. Az mondá: Igen-is ismérem; hiszem nekem is igen jó akarom. Monda az Rab: Kedves barátom Andrasom menny-el Lundibon, az Robertus Hieronimus hoz, és mond-meg néki, légyen segedelemmel, hogy én innen ki-szabadul-hassak, hiszem náam jól ísmér, jó is tudgya mitsoda

birtokom vagyon , meg pedig az kőlsőn adot
pénzt három-képen meg-adom nekie. Azoká-
ert, jó barátom András, légy szorgalmatos ez do-
logban, s' vrfelv gondot reá , és hitemre fogadom,
hogy teneked öt korona aranyat adok, még azon
kívül is tiszteben állitalak tégeder, mond meg az én
rokonimnak hogy nálam voltál, és hogy ők addig
Híronimusnál, érettem készek legyenek. Felele
András az Robnak : Hogy hiven fogszolgálni ez
dologban és elmenvén Lundiban, es ott az dolgot,
az ki reá biztatott vala az Robertus Hieroni-
musnak eleibe adá, melly dolog néki igen tetszék,
mert ezt gondollya vala, mit kívánnék többet ha
én egy koronáért harminc nyerhetek, noha ő An-
drást ismerte, hogy rosz ember volna, mind - az-által
meg-is monda néki: Eregy-el úgy-mond az ő ro-
konihoz az Király udvarába, im előtted az ut, le-
gyenek kezesek érette, ám még-is le-tészem az pénzt
Az András mingyárt meg-kérdezven az rabnak ro-
konit, és megmonda nékiek, melly keményen és
erőssen vasban verettete, de ő nem igen gondolt
véle; azok pedig mondának néki : Híszem el-me-
hetz az Királyhoz és az ő tanátsihoz, és állapot-
tyát beszéld meg, mert, úgy-mond, az Király szol-
gálatyából ment-el. És midőn az Király udva-
rában bé-menne, hamarsággal nem juthata hozzá-
jok, azonban meg hallá, hogy az Angliai Király az
hugát házassággal adta volna az Burgundiai Her-
megnek, az kinek ő még nagy kintset tartozik el-
küldé-

küldeni, mellynek nehezen tehette szerit, mert
igen drága az, azokat pedig egy igen jámbor Nemes
embernek adta, ki ugyan ott Lundibon lakot, fele-
sége és gyermekri is volt.

Ezt halván András az Király Udvarban hogy
az Nemes emberre olyan drága kintset biztak vol-
na, kezdé magát hozzája adni, és monda; mike-
pen ő hallotta, hogy az Király az Burgundia Her-
tzegeknek ő általa sok kintset küldeni akarna, annak-
okaért igen boratságossan kérné őtet hogy ha le-
hetné azokat megmutatná néki, mert ő is ilyen
drága kintsekkel kereskedő volna, és még Floren-
ciában hallottam, hogy az Király illy drága kintsek
felől tudakozik, és én ide biztomban jöttem, gon-
dolván nétalám tőlem is az Király edgynéhanya-
kat venne, úgy reménlem. Az jámbor Nemes em-
ber monda, Jóvel, emberfélegemre mind meg-mu-
tatom, és emberfélegesen el-menvén vele házához-
és már dél-is vala, monda: Elfőben enni fogunk,
és inkább nem haragszik az feleségem. Akkor évé-
nek és bősületesen tartá. Midőn már ettenek
vólna és jó kedvek-is lévén, bevívé őtet az ő ágyas
házában, és meg nyitá igen szép ládatskát, elő-
raká az drága kintseket, és meg nézeté véle eleg-
képen. Az kintsek pedig öt félek valának, mel-
lyek hatvan ezer Korona aranyat érdemlettek, és
mennél toább nézte azokat ember, annál inkább
tettzetek. András pedig igen ditséré őket, és
monda : Vagyon, úgy mond énnékem-is egy-
nehány-

nehány-féle, de ha ekkepen főzve vólnának, még-is ezek tsak semmik vólnának hozzá. Az Nemes ember ezeket örömeft hallá, gondollya vala, ha ennek olly drága kintsei vadnak, bizonyára az mi Királyunknak kell tebbet-is venni, és ekképen ismét menének az udvarban. Akkor monda András: Holnap ebédén fogsz én velem az Robertus Hieronimus házánál lenni, és az én drága kintseimet-is meg-mutatom tenéked. Ez igen tették az Nemes embernek.

Akkoron menvén András az Robertus Hieronimushoz, és monda: Én immár az én emberemet az Király udvarban meg-leltem, ugy-is reménlem, hogy az fog segítségül lenni, hogy az robot ki-szabatdithattjuk, tenéked azért bizonyos kezefed az Királyi vámon légyen. Ez robertus Hieronimusnak igen tették. Monda az András: Annakaért holnap igen bősületesen készits ebédet, mert ide hozom őtet, hogy mi velünk egyek, és lőn, hogy más napon ebédkor András, az embert véle el-hozza és minek előtte asztolhoz ülnének, monda András Hieronimusnak: Nem kel ugy-mond, az rabrol sokat beszélni, hanem tsak titkon tartani. Ekképen ök éven, és vigan lévén, és sokaig ülének. mine-utánna az ebéd fel-kele, mene Hieronimus az ő iró kamorájában. Akkor solla András az Nemes embernek: Jőj fel velem az én kamorámban, és én-is meg-mutatom tenéked az én kintseimet, és így mennek vala együtt egy kamorában, melly

melly az tornázt felett vala, az holott ök ettenek, és midőn ök az komorábon bé-mennének. András igen nehezen, mint ha egy szekrint akarna megnyitni, azonban ki-ranta edy kést, és által-veré véle az Nemes embert, hogy mingyart le-esék, és az torkát-is meg-mettzé neki, és az Aranyas gyűrűjét, ki vóna az őjabol, mellyen petsét volt, igen szépen ki-metzve, az ő kultsait-is el-vővé tőle, és igen siervén mene az Nemes ember feleségéhez, s monda neki: Aszfzonym, az te Urad küldé hozzád engyemet, hogy te ő neki az kintseket el-küldgyéd, kiket énnékem tegnap meg-mutata, imhol el-is küldé bizonyoságnak okaert petsétes gyűrűjét és az kultsokat-is az Almáriom hoz, az holott vadnak az kintsek. Az aszfzonym híven szavának, meg-nyirá az rejtek helyt, de nem találák az kintseket-meg, noka az kultsok hármak voltak, de egyik sem vőlt ahoz való, az aszfzonym visont mid vissz-adá neki, és monda: Meng-el, és mond-meg neki, hogy mi nem találunk kultsot hozzá, hanem jőjön-el ő maga és lássa meg hol vadnak. Akkor András igen el-ijede, hogy ő illyen rossz dolgot tselekedett, az kintseket-is meg nem lehetett, és magával elnem vikette, és miglen ő az Nemes ember házához jart, addig az vér az padimentómon átol az torná-bon le-szivárkozott meg-látván az Ur, azonnal hívá az szolgákat, és monda nekik: Honnan jő ide az vér? Azok felmenvén megtalálák az jámbor Nemes embert halva, az kinn igen

igen el-ijedének, és az nag rettegés miatt nem tudák mit kellesték tselekedniük.

Miképen az gyilkos András az szegény Nemes embert meg-ölvén, azt az árnyék-székből bé vitette vala, és maga el-szaladván, de az Hieronimus egész tselédével meg fogaték.

ES hogy ők meg-körűle állának, azonközben el-jöve az a ravasz és kiáltnak vala reá, hogy mit tselekedett, és kérdék-is ha ő ölte-meg? Az monda: Ez roz ember engemet meg-akart ölni, mert azt véli vala, hogy én nálam drága kintseket találva, azért én inkább akorom hogy én őtet meg-öltem hogy sem mint ő engemet, annak-okaért vesztességbe legyetek, és ne kiáltsatok, mert én őtet az árnyék-székből vetem, ha valaki kérdez kedik, mongyátok; hogy minek-utánna ettenek volna el-mentenek, az-olta mi egyiket sem láttuk, és ekképen bé-veté az testét az árnyék-székből, onnan hamar el-siete és menjem mind éjlenappal, hogy az Országból ki-meheffen, nem-is mere sohul meg-maradni, mert félt hogy utánna ne küldenének, hogy meg-fogatván meg-büntetnék azért az roz tselekedetiért, azonban érkezék Velenzőben, és ott szegődék eve lezövénynek az Gallyában, és onnat el-menen Alexandriában, és

mihelt

mihelt odo érkezék, azonnal meg-tagadá ő az keresztyén hitet, ott az ravasz jól tartaték, bátor-is vala már ott az ő gonosz tselekedeti miatt, melly tselekedet miatt, mellyet tselekedett vala, és ha szintén száz keresztyént meg-ölt volna-is, ott bátran meg-maradhatna akkor ez történet után érkezék Fortunatus Lundiban Szanduvvikból, az hol az Ura marhaját hajóban rakkata vala. És midőn már dolgát Lundiban, melly rea bizattatott vala, el-végezte volna és az Ura házához menne, nem fogadtaték úgy mint egyébkor, mikor ő másunnan haza jőne, gondolkodik vala, hogy miképen lehetne ez, hogy az ő Ura társai, szolgák, és szolgállok, nem olly vidámnok, az mint őket ez előtt hadta vala, igen busula rajta és meg-kérdé az kutsárnet hogy mi történhetet légyen ithon, hogy ők minnyájan kedvetlenek? Az jó vén kutsárné, az ki az Ur kedvében-is vala, monda néki: Ne busúyl te azon Fortunatus, mert az mi Urunk hoz Florenciából egy levél érkezett, és abban az vala írva, hogy néki ott egy rokona holt-meg az kiért igen busul, de az néki nem szintén olly rokona volt, hogy gyádszólna őtet, de inkább akarná hogy tulojdon attayafia holt volna meg, hogy sem mit ez az rokona, és abba hagyá Fortunatus, nem-is tudakozék többé felőle, mind-az-által ő is bánkodik vala az Urával együtt. Az étzákán pedig hogy az Nemes aszfzonymnak ura haza nem menne, sem nem is izenne, tudakozék az aszfzony rajta, mind-az-által tsak halga-

halgata, és midőn más nap-is reggel nem jőne küldé az aszfzony az atyafiait az Király udvarában, az ő Uura felőli tudakozni, hogy ha őtet az Király követsebben nem küldötté, avagy pedig hol volna? És mikor hallaná az Udvar népe, hogy az Nemesembert kérdeznék, tsudálkoznak raita, és hogy Udvarhoz-is nem jőné. Ez hirt holvan az Király, monda mentén: Mennyetek-el hamar házához, és lássátok meg, hogy ha az kintseket valahova vitte, mert az Király azt gondollya vala, nétlám az kintsekkel elment, noha en őtet jámbornak tartottam, talám az kints őtet megvakította és ravaszfa tőtte. És ekképen kihiresedvén egyik-rül-is másiktul-is, hogy elveszett ez Nemesember, és senki nem tudna felőle semmit mondani. Az Király ísmét hirtelenfélgel küldé az aszfzony házához, hogy kérdeznék és keressék meg hol volnának az kintsek, és noha az Király igen szerette az Nemesembert, mind az által meg is igen kérdezte: ti vala az kintsekért, nem annyira magát az jámbort, mellynet bizonyos jele, hogy az világi jókért az szeretet azonnal el szokott veszni. És mikoron az aszfzonyor kérdenék az Ura hol volna, és az kintsek-is? Monda az aszfzony: Immár ma harmadnapja hogy őtet nem láttam. Akkor hogy elment azt mondotta, hogy edgy Florenciai emberrel fog ebédleni, és küldé őtet osztánnan ide az ő petsétegyűrójével és az kultsokkal hogy az kintseket neki oda kéldeném, az ki monda hogy az Robertus

Hieron

Hieronimus házánál volna, és ott ő nála-is sok félekintsek vadnak, hogy egyik az másikat látnák, és bősülenék, ekképen be-vivém őtet az én kamorában, és megnyitám neki az kints-tartó ládát, az mellyhez nála az kultsok valának, de az kintseket mi meg nem találhatók, és az ember így az kintsek nélkül mene-el igen kedvetlenül, noha igen kerestette vellem, de en sohult nem találhatam azokat, és azok tovább kerdezik vala, hogy ha több helybe lévő rejtek helyei nintsenek? Az aszfzony monda, hogy ő neki egyéb rejteki nem volnának, mert minden jávait, leveleit és petsétyét mind ebbe zárbába, és az kintsek-is ebben voltanak, de én nem találtam itten őket és ha benne voltak volna, oda küldöttem volna neki. Ezeket halván az Király szolgai, minden ládákat és kints-tartó helyeket felrontának, de sohult nem találhaták az kintseket, kinn az aszfzony igen el-rémüle, hogy az ő házában illy erőszakot tettek, és az Király követés magok meg ijedének, hogy sem az embert sem pedig az kintseket nem találak, mellyet meg mandának az Királynak, az Király pedig igen meg szomorodék az kintseken hog sem mint az árrán, mert igen drágák valának, és nem mindenkoron bár embernek pénze volna-is kophatna ilyen kintseket mint ezek voltak. És nem tudhará az Király tanátskozáván mit tegyen ez dologban. Akkor ísmét tanátslák neki hogy megfogattassék az Robertus Hieronimus mind tselédestől, és felellyenek az

C

Nemes

Nemes ember felől, kinek már ötöd napja hogy az ember meg-öletett vala, az biro szolgálai pedig meg ebédlenék, és az után menten bé-róhanván az hazban, minnyájokat bent találák, két Urat, két írót, De-ákort, két szabadost, egy lovászt, két szolgálót és Fortunátust, úgy hogy szintén tizen valának, azokat mind fogva el-vivék, és mindeniket külön külön meg-kérdezték, az két ember felől hogy hová lóttének, ők pedig egyenként mind azt mondogyák vala, hogy midőn ettenek volna, az után menten el-mentenek, kit többé az után nem láttanak, sem tudnák hová lóttének, de azok nem elégedének meg azzal, hanem az kultsokat el-szedévéntőlők, bé menének az hazban, és meg-kerefőnek mind istállókat pinzéket és börtöket az holott ők keresményeket tartját vala, és egyéb helyeket is hogy ha az embert valahol el-temették volna de ők soholt nem leheték. És hogy már el-akarnának menni vala egynek egy égő fákllya kezében, mellyel ő minden szegleteket meg-kerefő, de nem lelheté semmit. Akkor ki-vonna egy ágyból egy marokszalmát, és azt meg-gyutván bé-verté az árnyék székbe, és alá tekintvén, azontól meg-látván az embernek lábait fel-tartván. Az kezde nagyon kiáltani: Itt van az gyilkosság, mert az ember im hol az árnyék-székben, és azonnal feltörvén azt, ki-vonák az embert igen undokul belőle meg-mettzet tokorokkal, és tévék őtet az Robert Hieronimus háza eleiben az ország útyára bűdöf-

fen

fen és undokul, valamit ki-vontak. Midőn az Anglusok és gilikofágot látnak lőn tőlők az Florenciekre nagy kiáltás, az Lon bard akra-is úgy annyira hogy el-kelett rejtienie magokat, mert ha tsak egyet közzülők az utzán találtanak volna, mindgyárt az néptől meg-ölettetett volna. Ez hír tsak hamar juta az Királyhoz és az Biro eleibe, mindgyárt meg-parantsolák, hogy azt az Urat és szolgálait erőssen meg-kénozzák, hogy nyilván, meg-tudhassok mint történt légyen az Nemesember halala, és mindeniket külön meg-vállatvan, felírják; de leg-szorgolmatosabban az kintseket kérdezzé.

Azonbon el-juta az Poroszlo, leg-elsőben elővévé az Urat, és vivé az kénze helyre, kesde igen kénozni őtet, hogy meg-vollaná ki ölte-még az embert, és miért ölték-meg, az Király kintse-is hol légyen. Az Hieronimus látván ez nagy esetet, és ez nagy kint kit rajta mivelének, hogy meg-akarák tudni az gyilkosságot, ki az ő házában véletlenül esett, kin nóha ő-is igen lopáncodot, de látá hogy mar külemben nem lehet, kezdé mondani az dolgokat mint törtétenek, miképen András őtet kérre hogy ő neki jó ebédet készítsen, mert egy Nemes ember fog ő nála vendégüllenni, hogy az segítségül lenne egy Rabnak el-szabadítására, az ki Francia Országban Turin nevű városban vala fogva, mellyet én jó akaratomból meg-tselekeván az én kegelmes Uramnak az Királynak és ay egész Országának kedveért, nem-is vélttem külemben, de

C 2

hogy

hogy az ebéd már el-végeződnek, én többet ott vélek nem mulatván, hanem menék az író kamorában, és irtam, az írást is el-végezván, ki-menék, és látám az kamorából az folyosón hogy vér szivárogkodék által, az kin igen el-ijedék azonnal el-küldém az szolgákat hogy meg-néznék mitsoda vér lehet az, kik meg-mondák ugyan, de azért nem tudtam hogy s' mint történt az dolog, azonban az ravasz Andras el-juta nagy homorúsággal, mingárt reá fogám ez gyilkosságot, de monda ő; miképen őtet meg-akorta ölni, de isten, úgy mond, őtet tőtte szerentséfé hog ő találta meg ölni, és ekképpen be-veté őtet az Pilátus házában, de ő azonnal el-menék, és hová löttén azt nem tudhattom. És az miképen ő beszélt, akképen vallottak az többi is az mig kinoztattak, de az Fortunátus semmit nem vallat akar-mit kinozták-is őtet, azért, mert ő akkor othon nem volt, mikor ez dolog esék, és így tudatlan volt abba.

Miképen az Robertus Hieronimus minden tselédgyével fel-akasztaték.

No hogy már külömben meg nem tudhattak az embernek és az kintseket is hova löttének, igen meg haragvék az Királ, És prantsolá hogy minnyájokat fel-akasztanák új akasztófára, és vas lánczokkal oda szegezven hog őket senki

lene

le ne vehetné se hamársággal le ne esnék. Ekképpen egymás után mind fel-akasztatának szintén Fortunatusig és edy szakatsig. De hogy Fortunátus látná mint vagon az dolog, hogy őtet is fel-akarná akasztni, gondalkodig vala; Oh én Istenem vajha meg-maratam volna az en jámbor Uramnál az Grofnál, és bár meg-heriltettem volna magamat, én mostan ez rút ügyre és nyomorúságra nem jutottam volna. Es midőn már az szakatsot fel-akasztatni akornák, az ki Fortunátus előtt vala, az penig Anglus vala, ki kezde nagyon kiáltozni, úgy kogy mindenek hallanak, kog az Fortunátus ez dologban tudatlan volna, noha az Biro-is jól tudta, hog ő ártatlan, még-is fel akarta akasztatni őtet, mert azt vélte, ha őtet szabadon hadya, akár hol-is agyon vernék őtet, mind-az átal kérvén az Birót hogy fel ne akasztassék, mivel hogy ő nem Florentinus, és büntelen-is. Akkor monda az Biró Fortunásnak: No vakarodyal-el mindgyárt ez Országbol, mert ez uczaknak aszszonyi agyon vernek tégedet, és ada mellé ket kiferőt, kik el-viek őtet mind az vizig, és onfán az vizen átal-evezvén, és Országban-is átal menvén, hamar kijuta az Országbol.

Akkoron midőn már Hieronimus minden tselédivel fel-akasztatott volna, menten az Király az köz néppel Hieronimusnak mindenében Sákmannt vetete, de az fő nep leg elősfizer az javait el-vévé, az ki mit kaphatott azé volt, és azért senki nem adott

C 3

számot.

számot. Mikor az Florentinusok és Lombárdusok meg halottak volna ez dolgot, igen megremülnének, hogy valami az életeken és jószágokon-is ne történnek, az kik küldének az Királynak nagy summa pénzt, hogy bátorságos kiserőt adyon nékik, mert ők, úgy-mondnak, büntelenek. És ekképen az Királ meg-engeszteltének, és ada nekik bátorságos kiserőt, hogy mindenűt járhoffanak és kereskedhesseket, az mit eleinten tselekedtenek. De hogy illy nagy gyalázat Robertus Hieronimuson történt, lőtt az gyilkosságnak el-halगतásáért az Császári törvén szerént.

*Miképen az Király drága
kintsei meg-találtanak az
Nemes ember özvegyétől egy
agy alatt.*

MIdőn már ezek-is mind el-múltanak volna, az Király igen akorja vala tudni, hová-lehettenek az ő kintsei, és ha vízfő-fordulnak-é, az mellyekért ő nagy jószágot adott vala, és meg mászför-is az árrát meg-adná, kit ki-is kiáltau, hogy ha valaki igazán megtutná mondani, hogy holott volnának az ő kintsei, annak ezer Nobel aranyat adna, melly sok Királyok udvarban, Fejedelmek es nagy Urakében, és meg az gazdag Városokban-is meg irattaték, hogy ha valahonnan akar ki jőne az ki ollyat én kintseket hordozna meg-

tartoz-

tartoztassék, meg úgy-is nem tudhatának semmit felőlők. Mind-az-által tsudálkozásra méltó dolog volt az után, noha ki ki örömezt ez pénzt el-nyerte volna, de ez dolog tsak mind benn marada, mind addig valamig az Nemesember özvegyének gyalázatlanként el-muldogalna néha azonközben ő szomszédit vendégségben hja vala, az kik között vala egy, melly tsak az előtt özvegygyé marada, kimonda: Ha az én szómat akarnád fogadni, én még-tanítalak, hogy te az Urad halálát hamar elejtejened, tsinald úgy-mond, az te ágyadat az másik kamorában, és ha azt nem akorad tselekedni, te hát tsak más helyre tegyed ágyadat, és mikoron estve le fekszel légen gondolkodásod tsak valami szép ifjúra az kit te leg inkább férjül szerettnél, és mondyad kedvetlensággal: Halottak halottakhoz, és elevenek elevenéhez, én is ekképen tselekedtem hogy az én férjem meg-halna, Az aszfzong monda: Oh édes társom, en az én ferjemet úgy szerettem, hogy őtet illy hamarsággal el nem felejttherem, mind-az-által ez beszédeket tartá magában, és mihelt az aszfzong az ő házától el-mene, azonnal kezdé az ő ágyas házát tisztogotni, és az ő Uradait, és hun vélót az kamarából ki-hordogatni, és az magáét annak helyébe helyhesztetni, és az Ura ágyát-is más helyre állatni, hogy pedig onnan azt az ágyat el-vinnék, azonnal meg-lelék az ládatskát melyhen az kintsek valának az ágy lábánál, és meg-látá az aszfzong mert ismérte ez ládats-

kát, és el-vivé azt meg hagyá addig szépíteni az kamarát, az mit el-kezdette vala. Annak-utanna el-küldé egy jó közel való attyafiaért, s' mondá neki; miképen ő az kintseket meg-találta véletlenül, és ha az ágy tovább állott volna, sokáig ott állhatott volna az holott volt, mer ott soha senki nem kereste volna; és tanácsot kérde az ő barátjától, hogy mit kelleffék tseleketni ezekkel az kintzekkel. És mūdön az ő attyafia azt hallaná hogy ő az kintseket meg-találta, mond az asz, szongyhoz; mert maga-is igen örülráta. Ha te úgy-mond, én tőlem tanácsot kerfz hogy tanácsot adgyak, az mint hozzá értek, tehát én azt tanács-lom, hogy te azokat az kintseket ment vidd-el, én magam-is el-megyete velled, és talállung módot benne, hogy magunk juthassunk az Király eleibe véle, és ő neki magának kezében adhasuk az kintseket, és igazán meg-beszélvén mint lelted-meg azokat, és tsak az ő kegyelmes akarattýáro had-gyuk, ez találmáyért hog mivel ayandékozzon-meg tegedet mert hogy ha ezek az kintsek az Királytól megtartanak, avagy hogy idegen Országban, küldetnenek az el-adásra; ez már igen meszse el-hírefedett minden Országokban, hogy azokat az kintseket, mellyek az Király elvesztet, meg-ismérík, és az kiknel azokat megtanállják, mindnyájan azokat el-vefztig miatt, az kintsek pedig az Királynak vissza-adattatnak.

Mi-

Miképen az Nemesember felesége az kintseket az a Királynak meg-vitte vala.

EZ Tanács az Azzonynak igen tették, és azonnal szépen fel-öltözék, de úgy-mint őz vagy aszszonyhoz illik, és az ő attyafiával mennének az Királ Tornáczában, és akarának az Királynal őkszemben lenni, kit meg-mondának az Királynok, és be-ereszteté az Király az Polotabon, és mihelt az Király eleibén juta, térdre esvén, az Királynak nagy bősületet ada, és monda: Kegelmes Uram, az te szegény szolgáld jött az te Királyi felséged-hez, és adya tudtodra, hogy az te kintseid mellyek az én hazomnál vóltanak, mellyeket az én szegény Uramnak kezében adtál volt, hogy az Burgundiá Herczegnének, az én Kegelmes aszszonyomnak, parantsoltotád vólt kezéhez szolgálatni, én azokat ez mai napon megtaláltam az én ágyas házamban egy ágy lábánál, mikor az ágyat meg-fordítottam, és az alatt lelém-meg az ládatská, és mihelt ezeket meg-leltem azonnal sietem azokat kezédben adni, és ekképen kezéhez jutató az Királynok kintseket. Az Király azonnal meg-nyitá az ládatskát és bñnelelé az kintseket, kin igen örüle, és min-gyár parantsola hogy azokat oda szolgálatfásák az hová ratoznának.

C s

Az

Az Király pedig igen kedvellé az aszfzonyt hogy illy szorgalmatos volt, és az kintseket senkire nem bitzta, és gondolá hogy őtet meg-ajándékozna, és az ő gyászát meg örvendeztetné, mert az ő jámbor Ura ez kintsek miatt életét el vesztette. Akkor hivata edgy Némes iffiat az ő Udvar népe közzül, ki igen szép és ékes vala, kinek monta : Ennekem tőled egyi kéréssem vagyon, de azt te megne veszed Monda az ifjú : Kegyelmes Uram, tőlem semmit nem kérhetz olyat, sőt inkább parantsolly, és tartozam az te parantsolatidat meg-tartani.

Es ő azonnal pronsola egy Papot hini, és ugyan ott az ifjat férjül, meg-is ajándékozá gazdagon, ekképen mène az aszfzony haza, az ő aszfzony baráttyához, és igen kőszöné neki azt az tanátsot, mellyet ő neki adott vala, hogy az ő ágyát megvaltoztotná, és mondá : Ha én az te tanátsodat meg nem fogadtam volna az mi Királyung kintsei meg nem találtattanak volna, és még énnekem-is illen szép férjem nem lőtt volna, annak-okáért jó dologot tselekeszik valaki az bölts emberek valaki az bölts emberek ranátsit halgattyá és fogadya.

Miképen Fortunatus egy erdőben el-tévelyet-vén, és abban egy éjel hogy bolna, nagy nyomoruságban és félelemben vala.

NO mostan hallyátok - meg továbbá Fortunatusrol.

runatusnak dolga mint történ, midőn ő az akasztó-fatol meg menekednék. És midőn már penze sem volna, és sietne-is hogy az Anglusoktul hamarabb el-mehetne mène Picardiában, örömeft szolgálatra adna magát, de sohult olly Urhoz nem jut-hata. Mene ismét Britatiában, és érkezék edgy kietlen erdőben, az melben tévelyeg vala, és nem-is mehet-e ki belőle, hogy már bé-estvélednek, találá menni egy üveg olvasztó házhoz, vagy kalibában, az kiben régen miveltenek, kin ő meg-örüle, vélvén hogy ott embereket fogna találni, de ott senki nem vala, mind-az-áltol abban az nyomorult kalyibában marada nagy éhséggel félelemmel az nagy szörnyű vadak miatt, mellyek az nagy kietlen erdőben lakoztanak várván, az napnak fel-jötét, illy bizodolommal, hogy az Ur isten ki segitené ez erdőből, és hogy abban ehel meg nem halna. ő pedig az erdő szélire akerván menni, annok hoszszára ment, és mennél odáb ment, annál inkább ki nem mehetett belőle, és más napot is ugyan azon szíve fájdalomával tölte el az erdőben, És hogy vízfontag kezdé sörétedni, és igen el-is bádgyadot vala, mert már két egész napig nem ett vala akkor véletlenül egy kúthoz jura, és abból kedve szerént ivék, kitől újokban meg-elevedbék, és midőn az kútnál üldögelve, az Hóld világ-is kezdé világoskodni, azonban halla nagy ropogva valami vad-állatot jőni, és medvét-is holla motogdogalni, gondolkodik vala hogy ő ott sokáig nem ülhetne, az el-szaladás-is

dás-is nem igen hosznos volna, mert az vadak hamar utánna lennének, de jobb neki egy fara fel-hágjon, tsak ott az kútnál közel egy fara fel-hága, ki-nek nagy és sok ágot valának, és ekképen nézte miképen minden féle vadak innya oda gyülekeztenek és mint marakodtanak és vittanak, azok között vala egy közép szertü medve, az meg érzé az fan Fortunátust, azonban kezdé arra az fara hágni, ő pedig igen fel vala tőle, az medve mid fellyebb hág vala utánna, Fortunatus midőn látá hogy már sellebb nem mehetne, neki hajla egy ágra, és kivoná az ő fegyverét, és megszura az medvét főben, és egéb kepen-is meg-sebetíté őtet. Az medve penig igen meg-haragvék, angyra, hogy egyik első lábavól erőssen Fortunátushoz tsappa nagy kegyetlenül, úgy hogy azontul az fárol le-elűék nagy ropogással, ugyan zöngé az erdő belé, melly miatt az több vad-allatok mind el szaladának. És midőn már mind el futottak volna, tsak egyedül az medve ki az fárol le-esék volna, az pedig úgy meg eset vala, hogy fél nem kelhetne, és tság szinten hogy meg nem hala, Fortunatus pedig ülven az fan nem mer vala le-száloni, noha álmos is vala, de gondolá, ha vala-hogy el szunnyad, otton le-esik az fárol és meg-bénul, avagy ugyan oda vesz, még-is igen nagy félelemmel le szalla, és neki ragadván segyverét belé üte az medvében, és így neki hajolván az medve sebéből ki szírá az vért, úgy hogy vízfönt meg-alevenedék, és gondollya vala magában, ha tűz

volna

volna majdan az éhiséget el-felejténém, de igen álmos-is vala, úgy annyira, hogy ő az medve mel-le le-fekvék és el-is aluvék, jól is alutt mind virratig, az után fel-ébredvén látá előtte állani egy igen szép aszfzonyi állatot.

*Miként az szép leány Fortuna
Fortunátust egy erszénnyel meg-
ajándékoza, melből soha az pénz
ki-nem fogyott.*

AZ Fortunatus akkor kezdé igen könyörögni, és monda: Oh mindenható Isten, nagy hálát adok teneket, hogy én még embert haláлом-nak ellőtte láthattok. Ísmét monda az ellőtte álló-nak: Oh keves szép Szűzem, kerlek az nagy Istennek kedvéért, most énekem segitfégül légy, hogy én ez erdőből ki-mehessék, mert immár ma harmad napja vagyok, hogy én itt tévelygek minden étel és ital nélkül, és meg-beszélle neki miképen járt medvével. Az szép leány monda: Honnan való vagy te? Felele Fortunatus: Én Czypria Országból vagyok. Az szép leány ísmét monda: Mit jársz tehát te itt? Monda Fortunatus: Hogy én itt járok, az szegénység víszén reá engemet, és azért kereskedném hogy ha az Isten boldoggá tenne, örömet az világban serentséfen élnek. Az szép leány monda: Fortunatus el ne ijedgy, én vagyok az Fortuna, és az égi Tsillagok és Pla-

és Planéták énnékem engedtetek ká-képen, kik közzül vagy egyet, kettőt, többet-is, vagy tellyeséggel minden uralkodo Planeta és ora-szerént mással részeltethettek; Ugy, mint Böltséget, Gazdagságot, Erősséget Egességet, Szépséget, és Hosszú elzetet. No válasz magadnak az hat közzül egyet, sokáig ne-is gondolkodgyál, mert az szerentse adásának órája már el-közelget. Azokaért ő sokáig nem gondolkodék, hanem monda: En gazdagságot kévanok, hogy mindenkoron sok pénzem lehessen. Akkor az szép leány ki-vővén egy erszént, és adá Fortunatusnak, és monda: Im hol vedd-el ezt az erszént, és vala hányszor te ebbe nyulsz, az minémű Országban te fogsz lenni, és az minémű pénz abban az Országban jár, annyiszor találsz te abban tíz darab aranyat, az Országban jáókat. És ez erszenynek illy mivoltát te és az te maradékok meg-tartsa, és az kinél lézzen, akar nalad s' akkor másnál, de mihelt te meg-halsz ő-is meg-szűnik, annak-okáért tarts figyelmes gondot rá, és kedvellyed őtet. Noha Fortunatus igen éh vala, de az erzenben való biztában ismét újjon meg-elevenedék és monda: Oh te drágalátos szűzetskem, mint hogy te engemet igen kedvesen meg-ajándékoztal, ez-is illende dolog tehát hogy én is vízfönt az te kedvéért más dolog fogjak tselekednie, és az te jó vóltodrol el nem lehetkezni, kit én vellem tselekedtél. Ismét az szép leány folla Fortunatusnak igen kegyessen: Minek-okáért

okaért hogy te-is én hozzám engedelmes vagy, és meg-hálálad az mellyet én te veled tselekedtem, én-is tehát ezekert három-féle dologt hagyok te-néket, mellyeket te valamig élsz mindenkor ez napon, ugy-mint ez máint, az én kedvemért meg-tselekedgy. Először légen ez, ezt az napot meg-szentelt, második, ugyan ez napon az házalagnak dolgát ne miveld; harmadik, hogy ezen ez napon minden esztendőben, akkor minémű Országban légy, ez jól tseleked, hogy az hol egy szegény embernek házasságra menendő leánya vagy on, annak jó akaratodból férjet serezz; és ha annak annyira valója nem volna, te őtet tisztességesen meg-ruházzad, és az ő atyát és anyját-is, de magát meg-ajándékozd és örvendeztesd negy száz aranggal, abban az Országban járókkal, ennek az napnak örök emlékeztetire, melzben te éntőlem meg-örvendeztetél, így te-is minden esztendőben meg-örvendeztesd egy szegény rendbeli leant. Fortunatus felele néki, monda: Oh te drágalátos szép szűz, soha ne ketelgedyel azon mert ez dolgokat böltsületesen és feledékenység-nélkül végben vífzem, és mostan az én szivemben fel-fogadam és meg-is petésitem az te örök emlékeztetedre. Mind-az-által az-is Fortunatusnak igen elméjében forgott hogy miképen mehesse-kie ez kietlen erdőből, és monda: Oh te szép és ékes szűz, mostan légy segítségül, hogy én ez erdőből ki-mehessek. Az szép leány monda: Noha te ebben az erdőben el-teveleyed-

rél, és ez történ rajtad, ez teneked szerentsédre
vann. Ismét monda neki: Kövess engemet, és
örét az erdő szélén el-vezeté egy járt útra, és mon-
da neki: Ezen az úton mennye-el egyenesen viszfá-
ne terti, se penig hátra se nézz arra az hon én léflek,
ha azt tselekeszet azonnal ez erdőből ki-meherz.
És ek képpen meg-fogadván Fortunátus az szép
leánynak tanácsát, meg-tselekedé, és mennél job-
ban lehetett nagy sietléggel mégyen vala azon az
úton, ki-juta az erdőből akkor meg-láta előtte
egy nagy vendég-fogadó házat, az holott közen-
feges-képpen az emberek ettenek és ittanak, vala-
kik azon az erdőn által menni akarnának. midőn
már Fortunátus az vendég-fogadó házhoz közel-
getne, le-üle, és ki-vővé az ajándékozott erszényt
kebeléből, meg-akará latni ha igazé az mint meg-
mondattatott neki, hogy tudna bősületel belőle
élni, mert ő neki azon kívül semmi pénze nem vala,
belényula azért az erszényben, és ki-ven belőle tíz
corona arangakat, kin igen meg-örüle, és nagy
örömmel mene az vendég-fogadó házhoz, monda
az gazdának; hogy ő neki ennyi valót adyon,
mert igen éheznek, és mindyárt meg-fizetne neki,
ez pedig igen tettek az gazdának, ki gyorson bő-
vön horda eleibe elegendő eledelt,
mentül jobbakat,

Mi-

*Miképen Fortunátus az Ven-
deg-fogadó házhoz be-menvén,
és az ott való Gros ellen egy-néhány szép
lovat meg-vésen kiért ő östán megfo-
gadtatott, és nagyobb nyomoru-
ságra jutott, mind az
előtt volt.*

Az Fortunátus már hogy ked vét töltötté
vólna, és meg-elegetnek az éh égben, mint
edgy két napokon ott marada, és attól az gazdától
fegyvert-is vón, azért hogy ő inkább hamarébb
Urat kaphasson az ő ehfégeben jól lakott, melyet
az előtt szenved vala, az gazdát-is pedig kívánsá-
ga szerént meg-elégité, és az után tovább menne.
Imé egy kis varoska és egy kis vár két mel föld-
nyire vala attul az erdőtől, kibén egy Gros lakott,
az kit erdő Hrofiának hittak, annak olly igazsága
völt az helybe, hogy ő azt az erdőt őrzötte az Bri-
tania Herczeg parantsolatlyából. Menne azért
ott Fortunátus egy igen jó gazdához és, kérdező
ötet ha nem volnánaké ott valami jó meg-venni va-
ló lovak. Monda az gazda: Vannak, tegnop,
ugy-mond, egy idegen kereskedő ember jött ide,
ki igen szép tizen-öt lovakat az Britaniai Herczeg
és az Arragonia Kiraly leányának lakodalmakra
hozott, annak vagyon három lova az tizen öt kö-
zött melyekert az mit Gros Urunk mar három száz

D

coro-

corona aranyakat akart adni, de ez nem akarta három száz huznál különbben adni, és csak abban maradot. Fortunatus alattomban mène az ő kamorájában, és ki vón az erszényből hat száz corona aranyakat, és más erszényben tévé azokat, az után mène az gazdához, és monda: Hol voygon az az ember azokkol az lovakkal, hogy ha valami szép lovai vónának örémest látnám őket? Monda az gazda: Félek azon hogy ő tenéked azokat meg nem mutattya, mert az mi Urung is az Grof csak alig vehette reá, hogy azokat neki meg-mutatta. Monda Fortunatus: Hogy ha énnékem tetizeni fognak, én hamarébb meg-veszem őket, hogy sem mint az Grof. De az gazda tsufságnak tartá hogy ő illy mérészen szállott, és arra való ruhazattya is nem volt, gyalok is jart, mind azon-álta, oda vivé őtet az ló tserélőhöz, és beszélgete véle hogy az lovakat jneki meg-mutassa, ki meg probalá előtte azokat, ő neki pedig igen tetfzenek, ő is csak az hármát kívánta, melyeket az Grof akort meg-venni, meg is értette volt már, hogy csak husz corona volt még közöttök, ő azonnal ki-vón három száz husz corona aranyakat és adá neki, és hagyá őket az maga szálalsára vinni, nyereg gyártóer is mindgyárt el-külde, parantsola neryetek és egyéb szerzámokat is fő médón reájok tsináltatni, és hagyá ismét az gazdának hogy ő neki jó lovagofokat is szerzene, kiknek jó fizetést fogna adni De miglen ő ez dolgokat végben vinné, meg-tudá az Grof hog

hogy Fortunatus meg-vőtte az lovakat, kinn ő igen meg-bufula, és magára is bozfszonkodék, mert azokat az lovakat igen szereti vala, és immar nem is hadta volna el az husz corona aranyak miatt, mert eremest azokon az lovakon az lakodalombon ment volna, és magát rojtok mutogatta volna. Nagy haragjában küldé egyik szolgáját ahhoz az gazdához, és parantsolá ő neki hogy meg-kördgye mitsoda ember lehet az, az ki az lovakat markabol meri kivenni? Az gazda monda, hogy ő nem ismeré, mert ő hozzája csak gyalog jött de mint egy lovagos fegyveresen, és még így szólván, hogy én jól tartom őtet, mert ő mindeneket jól megfizet. Énnékem is tetfzet, mikor egy ebédet meg-ett, mást én addig nem adtam volna neki, ha az árrát az elsőnek meg nem adta volna, mert így véltem volna hogy talám el-szőknék vele. Az Grof szolgájt pedig fellelte haragvék az gazdára, hogy ő oda ment volt véle, és monda: Miért hogy te oda mentél volt véle az lovakot meg-venni? Monda az gazda? Én tselekedtem mint jámbor gazdát illet az ő vendégével tselekedni, és mitsoda betsülette tartozik lenni, ő kért engemet reá hogy oda mennek vele, én azt nem véltem hogy csak egy szárnak is az árrát meg-adhatná.

*Miképen Fortunatus meg-
fogattaték és meg-kérdezteték
az pénzhez mint jutott volna.*

AZ szolga pedig el-menvén nag hirtelenséggel az Grofhoz , és meg beszéle néki az mit az gazdától hallott , midőn az Grof kallaná hogy ő nem Nemes volna , monda nagy haragjában az szolgainak : Mennyetek-el és fogjátok-meg ázt az embert, mert ő azt az pénzt loptá, avagy-hogy valakit meg-ölt. És ekképen meg-fogák őtet , és tövök őtet gonosz fogságban , és kérdek honnan való lehet ? Monda ő : Cypriából való, egy Famagusta nevű városból. Tovább kérdezek őtet hogy kitsoda lehet az attya ? Monda : Edgy szegény Nemes ember. Ezeket az Grof örömmel hallá, hogy ő meszse Országbol való volna, és kérde, őtet hogy honnan jutott ennyi fok pénzhez, hogy ő illy gazdag ? Monda : Enyem , mert az vélé, hogy nem tartoznék senki nek meg-mondani, honnen juttot ő illy fok pénzhez, mert nints olyan ki őtet bűnösse tenne hogy valakin , erőszakot tőtt avagy lopott volna , hanem előtte igazsággal törvénnel keresné Monda az Grof : Tenéket nem haznál az fok fetsegés , meg-kell mondanod hon jutottál ez pénzhez , és prontoslá őtet vinni az helyre , az holott az gonosz tévöket kénözniák. Ezt Fortunatus látván , hogy mit akarnának ő vele banni

banni , igen meg-ijede azon , és így gondolkadik valamagában , inkább meg-akarana halni , hog sem annak az erszénnek mivoltát meg-mondaná. És midőn már őtet igen meg-terheltél volna nagy terhel,kéré hogy néki meg engedének , mindent meg-mondana , valamit tőle kérdeznének. És midőn le-szállínát monda néki az Grof : No mond meg moston hol vettél ennyi fok corona árangyat ? Monda Fortunatus : Egykor hogy ő emez kietlenben el-tévelyedett volna,es egész harmad napig ott lévè , az Isten olly kegyelmességet tőtt én vellem, midőn már az erdőből kik-ezdenék jőni , hogy találék egy erszén , mellyben hat száz és tíz corona arengy vala. Monda az Grof : Hol vagon az az erszeny ? Felele Fortunatus az Grofnak : En hog az pénzt meg-olvasám az magam erszényemben tőm , az pedig eressen az vízben vettetem , melly az erdő mellett foly. Monda az Grof : Oh telator, te akarodé az én fajátomot elidegeníteni ? Most tudgyadt , kogy minden te jószagod és életed-is hatalmammban vagon , mert mind az mi abban az erdőben vagon , enyim , és fajátom énnekem Monda Fortunatus : Kegyelmes Uram , én az te törvényedet nem tutam ; de én azért tsak az Istent ditsérrem , és Isten ajándékának tartottam. Monda az Groff : En azzal nem gondolok hogy te affelől semit nem tudtál , nem tudtadé azt hogy ha az ki valamit nem tud megkell kérdeni ? Rövid szóval mondván , tsak nek

készülly, mert én ma mindenedet el-vészem, holnap életedet is el-vésztet. Fortunatus így gondolkodik vala magában, ó én nyavalyás vajha akkor az hat ajándékok között választottam volna az böliséteget az gazdaság helyett, én bizonyan mostan nem volnék ilyen nagy inféghen és nyomorúságban, és kezdé kegyelmet kérni: Kegyelmes Uram, tégy irgalmasságot én vellem nyomorultal, mi használisz az én halálommal, vedd-el az meg-lelt jószágodat, tsak engedd-meg életemet és mindenkoron te éretted Istennek fogok imádkozni. Ez dolog az Grofnak tsudálatosnak tetszék hogy ő neki életét meg-engedné, mert az gondollya vala, hogy az hová ez fordul, mindenütt panaszt téshenrola, és azér ő neki sok Fejedelmektől és Uraktul orcza pirulást kelene látni, mind-azáltal még-is fel-indittatek az irgalmasságra az ő maga szolgaitól, hogy ő neki életét meg-engedgye, vedd hasznát, ugy mondnak, az ő lovainak, és add-vissza az ő fegyvereit, és vagy két corona aranyat útra vólt. De az Grof az ő szolgainak is kérészeket nagy nehefzen fogad-meg, mind az által másod napon reggel ki vitetvén az Városból, meg esküdte, hogy valamiglen ő él soha az ő országában többé nem jó, mellyet meg-is tselekedete kinn Fortunatus igen meg-örüle, hogy az szerént-is meg-szabadult, de az Grof igazán meg-tudhatta volna az dolgot, meg nem szabadult volna illy könnyen. Az Fortunatus ottan hogy meg szabadula

nem

nem mere nyilva az ő országába nyulni, és látratni magát hogy ő neki pénze vagyon és költsön, me-ne két napig, de még-is félt együtt meg tudnák hogy pénze vagyon, és nétalám őtet azért meg-fognak. Akkor juta Andegávis városban, ki leg-fő Britániában, az tenger mellett, ott sok Fejedelmek és Urak megfálottak vala, kik az Királyné aszfzonyt várták, hogy tisztelnék az lakodalom napján, tánzolván, és bajt viván minden örvedetes gyöngörűseget mivelvén, kit ő örömeit néze, de vízontag azt-is gondollya vala, há én azokkal együtt tartom, félek ugy ne járgjak mint az erdő-beli Grofal. Mind-az-által vón két szép lovat, fogada-is egy szolgát, meg-ruházá magát és szolgáját-is igen szépen, az lovakat-is neki készítetté, és mene Andegávis városban az leg-fővebbik szállás-fra, és ekkepen akara nézni az lakodalom napját, és annak vége szakadását. Az Királyné pedig az tengeren jöven, eleibe, küldének nagy szép drágalatos hajokat, kik nagy bertsülettel fogadák, De meg annál-is nagyobb bortsülettel, hogy már eljutott volna, fogadtaték az ő Urátul és mind az Fejedelmektől s fő Uraktól, tarta az Hercege fő és drágalatos lakodalmat, melly hat egész hétig és harmad napig vala.

*Miképen Fortunatus Britania-
ban az Andegávis varosson
udvariság látni ment vala.*

Fortunatus pedig hogy azokat látná igen tetszé-
nek néki, ő egyebet nem tselekedett, csak
hogy gyakorta az Udvarban járt, ugy hogy az
ízállásán nem igen sokat hagyott, az gazdánok pe-
dig ez nem igen tetszet, mert őtet nem ismerte, és
félt azon hogy egyszer egyűld el-ne mennyen, az
mint gyakorta már ráte történt, több lakodalom-
kor is; azért meg-fizolitá Fortunatust, Édes roko-
nom, tegedet én nem ismerlek, azért tselekedd ez
jót, minden-nap fizetsmek énnekem. Molsóayog
Fortunatus, és monda neki: Édes gazdam, én el
nem megyek innen miglen mindeneket meg nem
fizetek, és azonnal ki vón egy erzfényből szaz co-
rona aranyakat, és adá ozokat az gazdánok, s' mon-
da: Im hol vedd-el az pénzt, és ha gondolnád
hogy én vagy pedig azok kik én velem vannak, több-
bel tortoznának, mindeneket meg-adok bár soha
velem számot ne-is vész. Az gasda pedig el vevé
az pénzt, és annál inkább kezdé Fortunatust börtöl-
leni, az holott elől-találta süvegőlt előtte, és az leg
főb asztalhoz-is ültette, és leg jobb ágyat-is adott
néki mint hogy sem az előtt.

Égykor hogy Fortunatus az asztalnál több fő
Urakkal űlne, mentenek hozzájuk mindennémű
játékos

játékos és musikás emberek az Urak asztala eleibe,
hogy ott előttök nyájaskodnának, ugy hogy inkább
penzt nyerhessenek. Azonban el-juta egy vén
Nemes ember-is, és monda; hogy ő Hieroniából
való Nemes ember volna, és immáron hét elzten-
deje hogy ide s' tova vándorlana, két Imperiumot
és hufz keresztyen, Kirátságokat által volna, kiknél
több-is nintsen, és annyira el-fogyatkozott, hogy
már semmije nintsen, azért kéré őket, hogy segítség-
gel legyenek néki, hogy visszont hazájáb meheffen-
t. Ott akkor vala az asztalnál egy Grof, monda az:
Miképen nevezik mind azokat az Imperiumokat?
Az Nemes ember mingyárt kezdé, egymás után
elő-számlálni, és monda: Nints olly Imperium, az
kinnek három vagy négy Herczegsége nem volna
még az Fejedelmek és fő Urak kívül, kiknek Or-
szágok és tortomanyok s' jobbágyságok vagyon,
mellyeket én meg-látogattom, és az ő tartomá-
nyokban, kikben mind külemb nyelvek vadnak,
anngyra valót tanultam, hogy én elégfeges-kepen
az emberekkel beszélhetek, olly levelem-is vadnak
hogy az mel Kiraly, melnek udvarában voltam
mint neveztetik, és mely távolgy vagyon egyik
Imperium az másictól. Monda az Grof: Azt
akarnám hogy én mind ott voltam volna, de ugy
hogy már visszont ilmet itt vólnék, és azt bizonyval
el-híszem hogy sok próbákba forog, az ki annyi sok
országokat akar látni. Felele az Nemes ember:
Ugy vagyon Uram, valósággal meg tanult mind jót

s' mind gonozt, mert gyakorta nyomorult szállás-
fra talál, és sok meg-utálást s' meg-vetést kell szene-
vedni. Az Grof azóonnal meg ajándékozá őtet
négy korona arannyal, és monda neki: Mig alkalmatosságok nem leszén, és itt maradtz, én te éretted mindeneket meg-fizetek. Az pedig kőszöné neki, és monda: Én marígen vágyok az én rokonimhoz, mert már sok ideje hogy kin vagyok, és az ajándékot igen kőszöné neki. Fortunatus-is pedig ez bezédekre igen vigyáza, melyeket az vén Nemesember beszélgete, gondolkodék magában vajha hozzám állana, és engemet az Országokon által vinne, gazdagon meg-ajándékoznám őtet. És minek-utánna az lakozásnak vége vala, küldő érte, és kérdé őtet, kinek hinák? Felele: Leopoldusnak. Fortunatus monda: En azt érttettem te felőled, hogy Orzagokat jártál, és sok jeles Udvarokban vóltál, imé én még ifjú vagyok, és én-is örömeft miglen még-ifjú vólnék, vándorlanék, vagygon annyira valam-is. Hogy ha te engemet mindenüvé el-vinnél, én tenéked egy jó lovat vennék, szolgát-is fogadnék utánnad, bátyámnak-is fogadnálak, és jó fizetéft-is adnék. Monda Leopoldus: Én az mi illeti azt meg-tselekedherném, ha engemet bősületben tartanának, és mindent eleget adnának, de én már vén vagyok, feleségem s' gyermekem vagygon, de azok felőlem semmit nem tudnak, és azért az szeretet engem réá kényszerít hogy én hozzájok mennyek.

Fortu-

Fortunátus monda: Leopoldé, engedd magadat az én akaratomra, mert én el-megyek te velled elsőben Hiberniában, és ott az te feleségednek s' gyermekidnek, hogy ha meg-élnék, tisztességes ajándékokat adok, és mihelt ezt az útát végben-visszú, ottan Czipria Országban való Famagustában mennyünk, tenéket ott szolgákat és szolgálókat elégségesen, hogy ha tetszeni fog, valamig élz, szerzek. Leopoldus gondolkodik és mond magában; ez az ember énnékem sokatigér, ha az dolog így lenne, és az én vénségemben lérentsem-re válnk, monda neki: Én mind-az-által akorotodnak engedek, ha tsak az te ígértednek meg-teljesítője leszesz, és hogy ha annyira szert nam tethz inkább ne-is kezd-el, mert penz-nélkül nehéz számot vetni. Fortunatus felele Leopoldusnak: Ne légyen tenéked gondod arra, én minden Országokban elegendő pénzre tudok szerttenni, tsak te énnékem ígérjed magad hogy én nálam meg-maradsz, és az úton való járást el-vegezni. Monda Leopoldus: Fogadd te-is hát énnékem azt meg-teljesíteni az kit meg-ígértél. És ekkepen fogadást tőnek ők edgymásnak erős hittel, hogy ők fo-ha egymást semmi módon el nem hagják. No hogy már ez kötelesség közöttő vólnak, ki vón Fortunatus azontul 200. corona aranyakat, és adá Leopoldusnak, s' monda: Mengy-el, és végy igen szép ket lovat, ne keméld az pénzt, és fogady magadnak egy szolgát, és ha az nem tethzik, fogady annak

annak helyébe mást, és ha pénzzed elfogyna, azon-
nal többet adok annékul nem hadlak. Ez Leo-
poldusnak igen tetszék és gondolá hogy ez ugyan
jól kezd, ki örülvén hozzá-is készülé. Fortunatus
pedig nem fogada többet két szolgálat és egy
inasnál, úgy hogy hattan valának kik egyenlő aká-
rattal lévén hogy együtt az Országokat meg-jár-
nák, leg-elsőben pedig az Romai Imperiumot
meg-láták, és az után mentenek Norimbergában,
Wördara, Augusztában, Nördlingában Ulmban,
Costenczben, Basileában, Strazburgban, Menincz-
ban, és Coloniában. Ez tután osztán mentenek
Coloniából Flandria Országban lévő Burgba, Burg-
bol Lundiban, melly az Angliai Királynak fő-vá-
rosa, az után mind egy négy napi járó földnyire
vagyon egy sziget, az hol kellett az tengeren
által evezni Lundiból Odnurgban, Scotia ország-
nak leg-fő városában, melnek kilenz napi járó
földnyire egy mástol.

*Miképen Fortunatus az ő
szolgáival hazájában menvén, és
osztán együtt az Patrici Purgatorium-
ba is mentenek.*

Es hogy oda el-érkeznének még Hiberni-
ában hat napi járó föld volt oda az Város
mellyben volt lakos Leopoldus, akkor keré Leo-
poldus Fortunátust hogy oda menne vele, kit ő-
mest

mest meg-tselekedék, és menének az hiberniában
lévő Waldrick nevű Városban, az hol Leopoldus
lakott. Kiugyan azon állapodtban találá feleségét
asgyermekirt, az miként őket elhatta vala, de né-
mely fiai és leányi már meg-házasultanak vala, az
kik az ő haza jövéseinek örvendeztenek. Mint-
hogy Fortunatus jól tudta, hogy azoknak kitsiny
birodalmak volna, ada Leopoldusnak 100. No-
belta, hogy készíteffen valamit számára, mert ő oda
megyen és vigan fog nála lakozni. Leopoldus
pedig az szerént mindeneket meg-készíttete, és az
ő gyermekeit is oda hivatván, mind férjeket és az
szonyókat, s' rokonit, és igen vigan tartá őket, úgy
hogy az városbélielök sokan tsudalnak. Az Fortu-
natus pedig igen vigan lakik vala, és hogy az étel
el-végezné, hozzája szolita Leopoldust, kinek
monda: No végy butsut feleségedtől és gyerme-
kidtől, de im hol vedd-el ez három latskot, mel-
lyekben mind öt-öt száz Nobel vagyan, és annak
tsak egyike-is jobb harmad-fél forintnál, kik köz-
zül edyiket feleségednek, másikat fiainak, har-
madikat pedig az leányidnak ádyad, hogy költé-
gek légyen. Kinn az Leopoldus igen meg-örüle,
és meg-köszönné neki ez nagy ajándékot, és felesé-
get s' gyermekeit azzal meg-örvendezteté. Akkor
Fortunatus ott megk-halla hogy két napi járó föld
vólna oda edy város, mellyben an szent Patricius-
nak Purgatoriumja vólna az Hibernia országban,
azt meg-akorná látni, és menék edgy Wermise
nevű

nevű városban meliben nagy Apaturság vala, és az ott való templomnak butsu-járó Oltára meger vala egy ajtó, az holott alá-járnának ebben az sötét hajlégban, melyet neveznek vala szent Patricius Purgatoriumjának, abban pedig senkit nem ereztettek az Apatur engedelme nélkül. Mene Leopoldus az Apaturhoz, és engedelmet nyere az oda való menésre, de mind az által meg-kerdezték, hogy kitsoda lehetne ez az Ur? Monda neki: Czipria Országból való; és az Apatur Fortunatust minden népével vendégségbe hívá, melyet Fortunatus nagy bőséletséggel vón, és hogy el-kellene már az lakásban menni, vón egy hordo igen fő bort, és azzal az Apatur meg ajándékoza, mert igen drága vala az bor, melyet az Apatur igen nagy köszönettel el-foga, mert az nélkül-is ott az Klastromban szükön élnek vala az borral, noha Istent szolgáltának. És midén már az lakás el-vegeződének, monda Fortunatus: Kegelmés Uram, ha ellened nem volna, én örömezt meg-akornám tudni, hogy mi okon mondatik ez Sz. Patricius Purgatoriumjának? Monda az Apatur: Én azt tenéked meg-mandhatom, mert itt ez előtt sok eszendőkkel, az-hol mostan ez az hely az Istennek háza van, igen nagy éktelen pusztá volt, és nem meszfe egy Apatur lakott, kinek neve Patricius volt, ez igen áhítatos ember vala, és gyakorta ez pusztában bújdosott az poenitentia tartásnak okáért, és egykor véletlenül ezt az hajlékot találta, ki igen hosszú és mély,

mely, abban ő addig ment, hogy osztán belőle ki nem tudott jöni, esék az ő térdeire, és imádkozék az Istennek, hogy ha jó tetszése vezérle né ki őtet abból az hajlékból, és az idő alatt miglen imádkozék nagy ahitósággal, azon-közben oda bellyebb nagy szörnyű kiáltást halla, és azonnal ő abból az hajléból ki vitteték, kiért ő nagy halakatadá, és viszont mene az maga Klastromában, még-annál is inkább meg-jámborodék hogy sem mint annak-előtte volt, és ez okon az nagy buzgó emberek által ez az Klastrom ide éppítettett. Monda Fortunatus: Hát felőle mit mondának, az szarándakok, mikoron belőle ki-jönek? Felele az Apatur: Én nem kérdezem edyig től-is, mind azon-által némellyek mondgyák, hogy ők hallanának szörnyű kiáltást, de ismét némellyek semmit nem hallanak, nem-is látnak, tsak hogy ott igen iszonyodnak. Fortunatus monda: Én meszszünnen ide jöttem, és ha én abban az halékban nem mennék, az holot ezt szólval elő-hoznák énnékem gyalázatomra esnék, azokaért addig innen el nem megyek, miglen én abban az Purgatoriumban bé nem megyek.

Monda neki az Apatur, Hogy ha te abban akarisz menni, tehát igen bé ne menay, mert abban sok tévelygő út vagon, és könnyen el-tévelyednetni benne az mint már tsak én időmben-is sákon történt, kiket tsak az után osztán negyed napkor találtak meg. Fortunatus kérdés Leopoldust ha ő is

ha ő-isbè-mengyené véle, ki monda, elmegyek te veled, és veled-is maradok míg Isten éltet engemet, Melly igen tetézék Fortunatusnak, és más napon reggel jó idején neki készülnének, és el-fogyák az Urnak vatsoráját, annak-utánna-meg-nyiták az ajtot nekik, az holott az hajlékban kellene alá menniök, melly az Oltár meget az Klastromban vala, és ők bé-menénet, az Papok pedig meg-áldák elsőben őket, és bé-tevék utánnok az ajtot, akkor menten ők nagy letétségben járnok vala, nem is tudták már beé vagz ki, mert mingyár el-tévelyedtek, az Papok reggeli ajtonál való kiáltásokat-is nem hallották, az melly ajtora kellett nekik tartóznok, és így annál-is inkább bemenven nagy bátorsággal, úgy annyira hogy immár önnét ki sem jöhettek, és igen el-éheztén ugyan még-bágyattak vala belé, kételkedtek-is már az onnen való ki-jövésről, és gondollyák vala, hogy immár ott kell veszniek. Akkor így szolla Fortunatus: Oh mint denható isten, jőj az mi segítségunkre, mert itt nem segíthet sem arang sem ezüst, és le-ülének mint el-hagyatot emberek, mert nem láthatnak sem-halhatnak vala senkit-is. De az Papok azonban el-menének az Apátur hoz, és mondának neki mi dollog lehet hogy az két szarándokok kie nem jönnének, az kik igen szánák őket, de leg inkább Fortunatus ki ő nekik az jó bort adta volt, és az ő szolgái is igen futónak és busulnak vala az ő Urokért.

Ad

Az Apátur pedig ott tudott egy öreg embert, az ki már fok esztendőkkel ez előtt sinorokkal azt az hajlékot meg mérte vala, és el-külde azért, és monda; hogy meg-lássa mint azt az két embert onnat ki-hozhattya, az ő szolgálai-is száz Nobelt ígérének hogy neki adnának: Az öreg ember monda, hogy ha még élének, tehát bizonyosan ki-hozná őket, és azonnal el-készüle az ő szerzőmaval és midőn bé-menne neki igazítá az ő szerzőmát, és mind elkeresé az hajlékokat egy más után, miglen őket megtalálá kik már szintén el-bágyattak és erőtlennettek vala, ő pedig monda nekik; hogy utánna tartanának, valamit az vak szokott szintén úgy ő utanna mennek vala, és így Isten segedelme által ki-jövenek viszont az öreg ember után az emberek közébe, kin az Apátur igen meg-örüle, noha az előtt szánakozik vala rajtok, hogy ez két szarándok oda vesztet volna, mert azt gondollya vala hogy ne talám több szarándok oda nem jöne ezthaván, és így az ő halzna és még az Klastrom nyeresége-is el-veszne. Akkor az szolgák mondának Fortunatusnak, miképen ők ennek az öreg embernek száz Nobelt ígértek volna, hogy csak még-keresné őket, de ő azt és még többet-is ada neki, még fellelte meg-is köszöné, azonban parantsola - egy igen nagy vendégiséget készíttetni, és hívá az Apáturt minden jó akaróival vendégiségbe, és hálákat ada hogy ő ismét ez nagy ínségből meg szabadult volna, és hagyta ott annak az Apáturnak

E

tutnak

turnak egész Conventül száz Nobelt, hogy ökmádkozzanak éretteket. És ekkepen osztán busut vévének az Apáturtól, és kezdenek vizfont az eleikben adott úton vizzza-menni, az mely által út vala Calisra, mert Hibernia Országon túl tsak nagy pufzták valának, és soha arra nem mehettének volna. El-menének azért Sz. Jobstban Pócardiában, az után osztán Párisban az Francia Országban, Hispánia Országon által és Neápolisban, Románis által szintén egész Velenceig.

Miképen Fortunatus Velenceiben menvén, és onnan vizfontag Constantinápolban mene az ifjú Császár koronázásálatni.

HOgy immár Velenceiben volnának, ottan meg-hallák, hogy az Császárnak Constantinápolban edgy fia volna, kit Császárságra akarná koronáztani, mert maga immár vén vala, akarát hog miglen ő el, az birodalmat kezékhez adgya, mellyet az Velenceiek tudván, készitének egy oda való Gályát, követet-is valosztának és nagy fok drága kintseket-is szerzének mellyet az új Császárnak ajándékba vinnének. Akkor mene Fortunatus az ő népével az Gályához és fel-szegődék reát, és el-mene az Velenceiikkel Constantinápolban, ki igen nag Varos, Az hova fok ide-

gen

gen nép érkezék, hogy majdan tsak szállást-is már nemkaphatnának, de az Velenceieknek szállást menten adtak, de azok idegent hozzájok bé nem fogatak. Ott az Fortunatus az maga népével fokáig kerese szállást, mind-az-alta utólyára mégis talála egy gazdát, az-is pedig lopó vala immar ennél lévén szálláson, minden nap el-mennek vala látni az pompának, de az mind, mint vólt, arról fokat kellenék írnom, mellyet tsak el-halगतok.

És hogy Fortunatus minden-nap járta az szokás nézésére, az szálláson pedig lévén külön komorájok, mellyet hogy már zárva tartottak, és vélték hogy az ő eszközők jól el-tétetvén vadnak. De az gazdanak az Fortunatus kamarájában rejték béjárója vólt, az hol ez nagyobbik ágy állott az falon által, az honnan ő mindenkor egy deszkát ki-vehetett és ismét bé-tehetett hogy rajta meg nem ismérzett, kinn ki s' bé-jart miglen ő az ceremomiákat nézték, ő addig minden ruhájokat és tarisznyájokat meg-keresdegelte, de ő azokban soha pénzt nem lelheté, mellyen igen tsudálkozott, gondollya vala azt-is hogy talám az Vámecekben bévarva hordozná. És hogy immár egynéhány napokig nála volnának számot vetének vele, az ki igen vigyaza reát hogy honnan adná az pénzt, és látá hogy Fortunatus az ő pénzt az asztrál alól venné elő, és adná Leopoldusnak, Leopoldus ismét ugy fizetett-meg az gazdanak. Az Fortunatus pedig Leopoldusnak meg-hatta vala hogy akar hol-is

E 2

az gazd

az gazdának az szálláért az mit kivanna, meg-fizet-
sen éppen, és semmit el ne vonjon benne, ezeket
tselekedé ez gazdával is, melly noka igen tetszék
néki, de ő azzal meg nem elegendék, hanem inkább
mindenét ha lehetne el-venné, és még az pénzes er-
szént-is. No immar az az nap el közelget vala
mellyen Fortunatus egy szegény ember leányának
férjet kellene adni, és azt meg-ajandékozni száz
corona arannyal, az Országban járó pénzel, és
monda az gazdának: Ha tudná ő valami olly
szegény embert, az ki jámbor erkölcsű és tőkéletes
volna, annak pedig jámbor leánya házasságra mé-
nendő volna, de ez annak az szegénységnek, miatta
férjet nem szerezhetne, hogy az attyát hozzája
hiná, és az ő leányát házafitaná tisztességesen.
Monda az gazda: Meg-lehet, én egynél többet
tudok Uram, de az hólnapi napon egy igen jó és
tisztos embert hozok ide, az leányát - is ringyárt
véle elkel hozni. Fortunatusnak ez beszéd tetszék.
De mire szándékozot az gazda? En még ez éjel
ha lehet el-lopom az pénzt miglen nála léfzen,
mert ha fokára hallasztom, el-költik, és azon éttza-
kán bé-méne az lyukon, és hogy ők keményen
alunnának, az egész ruhájokat el-keresé, úgy véli
vala hogy nagy darab aranyakat az ő öltözetekben
fogna lelteni, de semmit-is nem találta, akkor el-met-
tze Leopoldusnak az erszényét, és abban vala mint
edgy 50. arany, az után Fortunatusnak-is, És mi-
dön már azt az erszényt el-venné nagyon tapo-
gattya

gattya vala, de nem vala semmi benne, ottan ő azt
elveté az pad alá, és azután mene az ő szolgálaihoz,
és mindeniknek el-mettzé az ő erszényét mellyek-
ben ő tsak hitvan pénzeket találta azonban ő min-
den ablakokat és ajtókat meg-nyitá, mint ha az
utzákról az lopók bé-hágtanak volna. És midőn
Leopoldus felferkenne, az ablakokat és ajtókat
nyitva látná ottan kezdé az szolgálakat erősen szid-
nia és monda: Miért hogy ők így alattomban ki-
mennének, és az ő Uroknak nyughatatlanságot
tselekesznek? De az szolgálak aluván fel ugrálnak
az álomból; és ki-ki monda, hogy ő nem tseleked-
te. Leopoldus azon el-ijede, és azonnal keresni
kezdé az ő erszényét, kit el-metizettek vala, és tsak
az el-metzet szij végét találá az övön, ottan kiálta
Fortunauft, és monda: Uram, az mi Kamoránk
minden felől nyitva ál, és az te pénzéd ki én nálam
vala el-lopták, ezt halván az szolgálak is, kiknek ha-
sonlo-keppen lévén dolgok. Fortunatus nagy ha-
marsággal elő-kapá az ő vámetzét mellyen az ő
szerentsés erszényét hordozza vala, és ő-is úgy lelé
hogy el-metizettetett volna, kinn ő azonnal el-ije-
de, úgy annyira hogy menten fel halva az földre le-
esék. Az Leopoldus-is mind az szolgálak igen el-
ijedének, mert igen szánnyák vala az ő Urokat, de
ők nem tudgyák vala derekafon az nagy kár vallást,
törölgetik és élegetik vala őtet, miglen észére ju-
tathaták. És hogy ők illy nagy inségben vólnának,
azon-közben el-jöve az gazda, és nagy tsudá-

son tetteté magát, és monda: Mi dolgofok lehetnek? Kik mondanak az gazdának; hogy ő néktek minden pénzek el lopattatott volna. Az gazda monda: Mitsoda emberek vadtok ti, vallyon nintsené itt néktek jó zarlott kamorátok, hog így magatokra nem vigyáztok? Mondának ők: Mind az ablakokat és ajtokat jól be-zártuk vólt, de mindent nyitván találunk. Monda az gazda: Meglátsatok úgy-mond, hogy ti magatok egyik az másikat meg ne lopja, mert mostan itt sok idegen emberek vannak, de ő azt nézvén hogy ők egymás között igen sopánkodnának, Fortunatushoz is mene, és látá hogy miképen az ő színét el-vesztette volna, és monda: Soké az pénz az kit el-vesztettek: ők felelének nem igen sok volna. Monda az gazda: Hát mirét ennyire sopánkodtok egy kevés pénzen, te az estve akarál egy szegény ember leányának férjet adni, és meg-ajándékozni, job ha meg kémelled azt az pénzt és magad el-költöd. De Fortunatus nagy dábgyadva felele az gazdának: Én inkább sopánkodom az erszényen hogy sem mint az pénzen, mert abban egy kéz irás vólt, az melly egyébként senkinek tsak egy pénz érőt sem használ. Ezt látván az gazda, hogy Fortunatus igen keseregne, az irgalmaságra indítaték, s' monda: Nosza keressük talám megelleyük, mert ki örülne az üres erszénnek. Parantsolá azért hogy keressék mindenütt, kit meg-találnak egy ágy alatt, mondván: Itt vagyon egy üres erszény?

Ki mon-

Ki monda: Hadd lássam ha az én elmettetz erszényem, az-is vólt. Immár Fortunatus azon fél vala, hogy talám el-vesztette volna erejék, nem-is mere nyilván beléje nyulni, mert félt hogy annak mivoltát meg-tudnák, és miatta életét-is el-veszténé. Fortunatus ismét le-feküvén, tsak lassan alattiomban az Paplan allatt meg-nyitá, és azon erővel találá, kin igen örüle, mind-az-alatt az nap az ágyban marada. Leopoldus őtet vigasztalván monda: Uram ne hadd el-énnyire magadat, hiszem még elég egyéb javaink vannak, és azokat el-adván, még-is az te házában tégedet haza viszünk. Mert Leopoldus véli vala, hogy nagy gazdag ember volna házában, kinek effele áprolek károtska nem fogna ártani. De Fortunatus nagy nehezen monda neki: Az ki jószágát elveszti, elzét-is elveszti, de az böltséfeget az gazdagságnál job vólna választani, erőt, egészséget, szépséget, és hosszú életet senkitől el nem lophatni, ezek után, halgata. De Leopoldus nem érti vala ez bezedéket, de mind addiglan szólán neki hogy őtet ismét fel-élegeté. Ki ismét vigada, és parantsolá az szolgálknak, hogy étszakára elégedendő gyertyát vennenek, és ki ki meztelen seggyerét melléje tévén, többé meg ne fosztatnának. Fortunatus ismét az erszénynek el mettetz szyjait öszve-kötözvén erőssen, olly helyre köté, hogy azt senki el ne lophatná. Más nap reggel felkelvén menne az Sz. Sophia templomába, melyben vala egy szép Kapolnátska, és az papoknak ott

ada két farintot, hogy egy predikációt tennének, és az *Te Deum laudamus*-is el-mondának. Az prédikatio után ísmét mene az piatzra, és parantsola az szolgálknak, hogy ebédet készíttetnének, Leopoldusnak-is penzt ada és monda: Eredj el, és végy jó új fatskokat, és én-is el-megyek az tserelőkhöz, és penzt hozok tőlők, mert íemmi örömem nem lehet pénz-nélkül. Leopoldus azonnal hoza őt erős fatskokat, az Fortunatus egyik fatskóban tőn száz aranyakat és adá Leopoldusnak, és hagyá hogy mindenekre gongya lenne, és ha az el-fogyna többet adna neki.

Az után ada az ő szolgálinak egy-egy fatskot és tíz aranyakat belé, és hagyá hogy vigan laknának de úgy hogy magokra-is azonban gondot viselnének, hogy úgy ne járnának mint az előtt. Fortunatus utollyára tőn az ötödik fatskóban negy száz aranyakat, és el-külde az gazdáért, és monda: Az mint az előtt teveled beszéltém, ha olly jámbor embernek házosságra menendő leánya vólna, én azt el-házostítanám. Monda az gazda: Éntöbbet tudok egynél, de én csak egyet hozok ide az ő leányával, hogy meg-lassad őket.

Az gazda el-menvén az jámbor emberhez, és monda; hogy ott ő nála egy igen gazdag vendég vólna, ki miképen akkorná az ő leányát el-házostítani, annak-okaért menne-el véle, úgy véli hogy az ő dolga nem lenne hiában.

Mi-

Miképen Fortunatus egy szegény embernek leányát el-házostítván, melynek ajándékoza osztán negy száz aranyakat,

AZ leánynak Attya asztalos egyfű és paraszt ember vala ki monda: En az en leányomat sohová nem viszem; mert az talám tsak parázna életre kíváná őtet, és azért egy rozsz ízoknyát vetne neki ha az en leányommal valami jót akar tselekedni, ide, hozzám el-jöhet kin az gazda igen boszszonkodék, és meg-mondá Fortunatusnak, de ő monda: Vigy oda engemet ahoz az emberhez, és el-vivén Leopoldus-t is véle, menenek az embernek házához, és monda: Ugy értettem hogy tenéked egy leányod vagyon, mely már házasságra menendő, hadd jöjön előmben az annya-is ő véle. Monda az ember: Miért kívánod? Monda ísmét Fortunatus: Engedd ide jöni mert nem léfzen ízerentsétlen. Az ember elő-hívá mind feleséget és leányát, és elő-jövéen nagy szemérmefesen, az leány az annya megé álván, hogy az ő rongyosságot jól nézhetné. Fortunatus ízolla, hogy az szép leány elő állana és kérdé az attyatol mennyi idős lehetne? Ki monda: Húíz elztendős. Az Fortunatus pedig monda; hogy miért hagyatok ennyire el-aggan, és férjnek nem adnátok?

E s

tok? Az anyja nem fölla egyet-is de az attya monda: Még hat esztendőkkézeleőt arra való vala, de nem voltmodunk benne. Monda Fortunatus: Im hat tudnátok hozzá illendő szeretet, én ki házastánám. Felele az anyja: Egynehányakat tudnék, im tsak az mi szomszédunknak-is fia, ki kedvelli őtet, volna tsak valami értékskéje az nem hadná őtet. Fortunatus kérdé az leánytól: Mint tetszik tenéked az szomszéd fia? En nem válogathatok benne, hanem az én atyám és anyám akarattya légyen. Monda az anyja: Uram, jól tudom, hogy őtet igen kedvelli, és igen örömeit is ha módja volna benne, el-venné, Fortunatus azonnal küldé az ifjút, és hogy eljőne, elővővé az ő erszényét, az mellyben ő az négy száz aranyakat bé-tette vala, és ki-tölté azokat az asztalra eleibe, és monda: Akarodé ezt az leányt el-vennie, te-is szép leány ezt az ifjat? Imé én ezt az kevés pénzt ténétek akarom ajándékozni. Az ifjú felele: Ha nem tréfálna, mert ő véle megelégedett volna. Akkoron Fortunatus küldé Papért, és gyorsan őszve-adatá őket. Ezt látván az gazda, rajta igen megbusula, hogy ő arra az satskora, mellyben az négy száz arany vala hogy nem akadtott volt, noha ő minden turbájokat meg-kereste vala és bősíszonkodván gondolá, ha az Császárt udvarában fognak menni, az ő gyertyájakat megfúrván vizet töltők-bé és osztán be-ragasztom, kit meg is tselekedék. No immár hogy szegény dolga

dolga jól volna, es az Csaszari pompa nézésére-is ismét el-mentek volna, gondolá az gazda hogy az imár nem tartana tovább hanem el-végeződnék, és Fortunatus is ott nem sokáig fogna maradni, és neki-is nem kellene kélni, azon éjelre reá vővé magát hogy az ő vendéget meg károsítaná. Arra nézve azon estve leg jobb bort ada nékiek, és keményen itatá őket, ő mega-is vigan lakván vélek, vélvén hogy jól fognának alunni utánna, de hogy immár le-akarnának feküni, az szokas-szerint ismét meg-gyutogaták az gyertákat.

*Miképen az Hitetlen Gazda
etszaka az kamorában bemen-
vén, kit Leopoldus meg-öle.*

Azon éjel az gazda nem aluszik vala, sőt inkább mind azon gondolkodék miképen az ő akarattya meg-teljesíthesse, és midőn már látá hogy az gyerta az víz miat el alunék, meg-int az lyukon bé-buvék, és mene Leopoldushoz és kezdé feje állatt kereskedni, de még nem aluszik vala Leopoldus, annak pedig vala igen jó éles fegyere az paplan alatt, az gazdát nagy hirtelenséggel meg-ragadván, úgy tsapá nyakba, hogy mingyárást meg halván az földre le-esék. Leopoldul azonnal kiálta az szolgákra haragoson, s' monda: Miért hogy ti az világot kiolottátok? Az kik erőssen szabadkozván hogy ők nem tselekedék volna. Monda Leq

da Leopoldus : Mennyen el edgyitek , és hozzon hamar világot , az többi pediglen ott állanak vala az ajtokon mezitelen fegyverekkel , és ki nem ersz-
tenek vala fenkit-is , az egyik pedig hamar hozván gyertya világot , ki monda : Tegyétek-bé hamar az ajtót hogy az lopo ki ne fusson , és kezdék keresni , és meg-találak az gazdát meg sebesedet nyakkal halván fekvén az Leopoldus ágyánál . Fortunatus ezt halván , igen meg ijede , hogy életemben egyszer jobban meg nem ijedet volt , és monda : Oh bár Constantinápolban soha ne jöhöttem volna , mert az tsak kitsiny dolog volna , ha tsak jószágunkat vezténők-el , de mi mostan életünket-is el-vesztet-
tük , és monda Leopoldusnak : Ojaj melly igen gonosz dolgot tselekedtél , hogy az gazdát meg-ölted . Monda Leopoldus : Ejel lévén , én nem tudtam kit találtam , mert en lopóhoz tsaptam , az ki az én fejem alatt kereskedett , ki az előtt-is min-
ket meg lopott , én azt találtam , és ha meg-bizon-nyittuk , miért kellene félünk . Monda Fortunatus : Mert mi azt meg nem bizonyíthattuk , hogy az gazda lopó volt , es az mi pénzünk nem fog használni . Fortunatus ísmét így gondolko-
dik vala magában ; vajha énnékem egy jó barátom volna , az kire az én erszénymet bízhatnám és annak mi voltát meg-mondhatnám , és mikoron mi az foglágban lészunk , és meg-beszelnők mi , for-
mán lőtt ez , nétalántam az Bíró attól az jó barát-
tyától mi érettunk nagy summa pénzt el-venne , de
viszon-

viszontag azt gondolván , kinek én azt egyszer adnám , az soha vissza nem adná , sőt inkább az Bi-
zónak tanátslaná hogy az gyilkosság meg-büntet-
tessek .

Akkor Leopoldus látá , hogy az ő Ura és az Sol-
gák-is igen el-ijédtek volna , monda ; hogy miért illy lágy szívétek volnának , mert ez dolog meg-lőtt , és ez lopót ezzel meg nem eleveníthettyük , hanem járjunk okossággal , és ez dolgon által-mehetünk . Fortunatus monda , hogy ő ebben semmi tanátsot nem tudna adni hanem tsak azon gondolkodik hogy az börtöseséget magának nem választotta , de monda Leopoldusnak : Ha te tudt valámit , lássad mert most igen kívántaik . Monda Leopoldus : Fogadjatok-meg tehát , és mivellyetek azt az mit mondok , és életünket s' jószágunkat minden tar-
toztatás nélkül innen ki-mentem , ők pedig igen meg-örülének az Leopoldus mondasán .

*Miképen Leopoldus az meg-
hólt gazdát az Istállónál egy
kútban vetette vala.*

Mondá akkor nékik Leopoldus : No hát
legyetek vesztegseghen és egyik se szálljon
semmit-is , rejtétek-el még az gyertya világot-is ;
és vővé az meg-hólt gazdát hátára , és vivé őtet az
Istálló mege , az holott vala egy mély kút , mély-
ben őtet bé-veté , az víz pedig benne annyira mély
vala ,

vala, hogy abból semmi módon ki nem jázhattott, ez pedig szintén ej-félkor lévén, hogy senki nem hollatta sem nem látta, és viszonttag méne Fortunatushoz, monda: Én immár bennünket az lopótul meg - sabadítottam, de immár azért legyetek vigan. Monda ismét az szolgálónak: Mennyetek az lovokhoz és készítsétek-el azokat, és kezdgyetek énekeket az szép afiszonyokról, senki komor kedvűn ne láttassék, mert mielt virradni fog, mindgyárt fel-üllyünk, és még hat óráig jó meltsze mehetünk. Fortunatus ez beszédeken igen vigada, és midőn már készen volnának, hozzájuk hívák az gazda szolgálait és szolgálóit, és küldének malosáért, és mindeniket igen meg-rézfegiték, és az után mindeniknek egy-egy aranyat ada, kik mindnyájan igen vigan voltanak. Monda Leopoldus: Abban az reménységben vagyok, hogy egy holnap mulva ismét idejövünk, akkor jobban fogunk vigadozni. Fortunatus-is monda az szolgálónak és szolgálónak: Mondjátok-meg az gazdának, és az gazdaafiszonyának, örömet nekik-is vittem volna az malosában az ágyhoz, de azt gondolám hogy ők szépen ketten nyngadnának. És több ilyen tréfálódó beszédekkel ülének, és el-menének nagy sietéssel török ország felé, és hogy érkezének török országban, egy Karoffa nevű varasban, melyben török Császárnak vala egy tiszt viselő emberre, mellynek hagyva vala, hogy ha valamely szarandokok avagy keresztyén kereskedő emberek az Orzá-

Országon által-mennének, azokat kisértesse-el kit Leopoldus jól tudott, és mielt oda érkeztek, ő azontol ahöz az tiszt-viselő emberhez elmené, és monda: Mi hatan szarandokok vagyunk, és kívánunk el-kisértést; tolmácsot-is. Ki monda: Éntinétek elégedendő kisértőt adok, de minden embertől 4. aranyakat kívánok, az én szolgálónak pedig egy napra egy aranyat és költséget-is mellyeket meg-igere neki. És így által-menvén Török Országban, jutának Oláh Országban, melyben uralkodik vala Tracola Vajda, azután Bószna országban, Bószniából Horvát Országban, Horvát országból Dalmátiából Magyar országban, onnat Lengyel Országban, onnan Dánia Országban, és így az több országokon-is által-menvén jutának Velenczeben.

És midőn már ő Velenczeben volna, örvendeze és gondollya vala, hogy ott fok gazdag ember volna, és ő-ismerné már magát mutogatni hogy pénze elégedendő vagyon, és kezde tudakozni drága kintseket, és fokát vivének neki, az mellyek pedig őnekie tétzenek vala meg-vóvé őket, kikből az Velenceizek nagy summa pénzt árultanak, és felette igen meg-bótsülteték ott Fortunatus. És azt jól tudta, hogy mikoron ő Famagustából el-jött volna miképen az ő atyát Theodorust és anyját Gratianát, igen nagy szegénységben hatta volna, azért hagyta magának igen szép ruhákat tsinaltatni, fok hazi ezközt-is, vévén, és úgy osztán egy Gályára fel-

fel-fzegedven, eveze Cypria Országban, és nagy szerentsélen mene Famagustaban. Akkor immar tizen öt esztendeje léven hogy otthon nem vala, és hogy már az Városban érkeznek, meg-jelenek neki, hogy már az ő atya és anyja meg holtanak volna, kin ő igen meg-szomorodék. És vön ott ő magának egy nagy házat, mellyben ő minden eszközeit be-rakata, és több szolgát, szolgálókat is fogada. Kinek állapotján sokan tsudálkoztak.

*Miképen Fortunatus vizont
Cypripia Országban menvén,
maganak egy igen nagy és szép
házat építtete.*

ES midőn már Famagustában volna, meg-vővé ott az atya háza-felét; és több házokat is hozzája az ő házat pedig; eppítteté-meg szép tornátszokkal, más Országban látot szép formára. És az Tornátsz mellett egy szép Templomot is építtete, az Templom körül pedig építtete 13. házat, ott ő nagy Apáturságot szerze, és tizen-két Papokat szálita belé, hogy azok untalan ott olvasának és énekeljenek, és prémendákat is rendelvén, az Apáturoknak három száz aranyakat, és minden Papnak esztendőnként százat, ugyan abban az Templomban két igen drágalatos temető helyeket tsináltata, és atyát annyat ki-ásvatván, egyikében téteté az mástakat pedig hogy ő neki és

marad-

maradékinak legyen. És hogy immár egészen elkészülne, gondolá hogy igen bősületes dolog volna, ha feleséget hozna belé magának. És ez hír ki-menvén, örülnek vala sokan rajta, mert ki-ki leányát szépen fel-ékesítvén, vélvén hogy ő nekie bírnek. És ekképen sok leány meg-ruházattott vala az rémenségért. De nem megszíze Famagustatul lakit vala egy Grof; kinek vala három szép leánya, kik igen szépek valának; az Király annak tanátsla, hogy Fortunásnak adná egyikért. Az Grof az mit illeti nem felettéb gazdag vala, de még is így szolla: Felséges Uram, ha ő az én leányim közzül egyet kívánna-is vallyon miképpen ditsérhetné őtet énnékem? mert ő neki sem Jobbágya sem Jofzága nintsen, noha sok pénze vólt; de tudhadd Uram az épületre sokat, el-költhetett, az kinek semmi hasznat nem veheti, és az többit is könnyen el-költheti mellette, az atya-is minémű szegény ember vala. Az Király felele az Grofoknak: En így értettem azoktól, az kik ugyan szemekkel láttak, hogy ő neki sok szép és drágolatos kintsei vannak; úgy annyira hogy egy Grof Jofzágot rajta meg-vehetné, és még tsak aruban-is egyet-is nem bocsatott benne, mennyi Országot ő által-járt, még magam-is azt tartanám felőle, ha ő ennyi épületet véghez nem vitt volna, és nagy ajándékokkal is meg nem ajándékozta volna, és azokat bizonyos rend tartások szerént sok jó jövedelmekkel el nem szerzett volna örökösül, én sem tanárslanám.

F

De

DeFortunátus énnékem igen tetszik, és akarnám ha ő Nemes Nemből valót venne, de ha parasztot, magam-is neheztelném hogy nemtelen ilyen tornáztotlakna. Ezeket halván az Grof, hogy az Királynak Fortunátus igen tetszik, monda: Kegelmes Uram, én az te befédebből jól vészem észemben, az te kedved tsak ez, hogy Fortunátusnak adnám az én leányimnak egyiket, az te hatalnadban vagyon mind életem és jószágom. Ezt halván az Király, monda az Grofnak: Küldgy-el az te leányidért, es fel-ékesgettétvén szépen hozasd ide őket, én-is segítségdre léfzek mindenekben. Az Grof Nimian az Király jó akarattját igen köszönvén, és térdet fejet hajtván, monda: Valamint az Királynak tettzenék, de az ő akaratya-is az volna: és butsud vévén az kiralytol, haza méne az ő feleségéhez, és mindeneket meg-monda nékie, hogy mitsoda dolgok vólt nékik az Királlyal, melyek az Grofnának igen tettzenék, és engede az Ura akarattjának, el-készítvén pedig az ő leányit, bótása vélek el Hofmesternéket és szolgákat s' szalgálokat, az mint ilyen nemhez illik, és menének az Kiraly udvorában, kik tisztességesen fogadtatanak. Az Király pedig menten küldé bótulattessen Fortunátusért, hogy hozzája jőne, de azok meg sem mondák mi okan, noha azt jól tudta hogy ők neki kegyelmes Királlyá volna, és el-menvén az Királyhoz, kedvesen fogadtaték,

Akkor

Akkor monda az Király; Fortunatus, tudom hogy én tőlem halgatz, az mit tenéket parantso-
lok meg fogadod mert tudod hogy jódat akarom. Azt jól tudom pedig minémű drágalátos templo-
mot és házad építterél, és hogy immár kedved volna az házasságra-is, és félek azon hogy te olyat ne vennél, az kit én nem kedvellenék; azért gondot viselvén reád tenéked mostan olly feleséget adok, ki által te és az te maradékid örökké bótultatnak.

Monda Fortunatus: Kegyelmek Uram, igaz, hogy szándekozom feleséget venni, de mint hogy észemben véven hogy az te Királyi kegyelmeséged vigyáz én reám, tehát nem szűkség azon felettéb törekednem, mert minden bizodolmam tsak az te Királyi kegyelmedben vagyon. Az Király hogy az Fortunatus beszédit hallaná, és az Grof Nimian-is hagy az ő leányit már hatalmában adta volna, ezt gondolá; Ennékem itt immár jó módon vagyon az házasság meg-szerzésében monda Fortunatusnak. Vagyon énekem három szép leányom, és mind az három egy atyátul s' anyatúl, de Grof nemből valók, az öregebib pedig 18. esztendő, annak Gemiana neve. Második pedig 17. esztendő, és annak Marsepia neve. És az harmadik 13. esztendő annak neve Cassandria, az három közöttül válassz magadnak egyet, és akaratodra hagyom ha mindeniket meg-akarod-is látni személek-szerént egyszer s' mind,

F 2

Az

Az Fortunatus pedig nem gondolkodék sokáig, hanem monda: Kegyelmes Uram, mint hogy szabad akoratomra hadtod, tehát azt akarom hogy ide elő-álván egyszer, mind lássam őket, és külön-külön beszédekkel halhassam.

Monda az Király Fortunatusnak: Az te akartod ezennel megelézen, és azonnal izene az Királynénak hogy mindgyárt az leány afzszonyokat fel ékesítené, mert ő neki kedve volna az hozzájok való ménetelre, és egy vendeget-is vinne magával. Az Királyné pedig nagy szorgalmatoson megts-lekedé, mert ezében vővé az dolgot.

És midőn az Király gondolná hogy már ideje volna, el-vivé magával az Fortunatus. Monda pedig az Fortunatus: Kegyelmes Uram, ha Felféged ellen nem volna, engednéd-meg ez én régi szolgámat-is velünk el-júni. Az Király pedig megengedvén neki, be-vivé Leopoldust is, az nagy öreg embert magával és bėjutván az fraucimerben, ott mindjárt fel-kele az Királyné az vendéggel egyút nagy déli térd-hajtráfokkol, és leg ottan az Király le-üle de az Fortunatus menten mellette tsak meg-állapék.

Mi-

Miképen az Király Fortunatusnak három szép leányokat eleibe állatván, az kik sépek és egyek is valának, kik közül magának az legkissebbi ket feleségül elváltasztá.

Akkoron monda az Király: Jőjenek elő az három leányok; Gemiana, Marsepia és Cassanda, az kik mindjára fel kelének, és menének által az Palotán, és minek-előte az Király eleibe jutnának, nagy tisztelést tévén, térdet-fejer hajtanak, az mint hozzájok illik vala. Az Király szolla az öregbiknek, s' monda: Gemiana, mond-meg nekem, hol maradnál inkább, az királynénálé, avagy az Grof Nimian atyádnál, avagy anyádnál! Felele az, Kegyelmes Uram, nekem nem illik ez kérdésre volta-képen meg-felelnem; hanem tsak azt mondam, hogy valamelyeket felféged es az én atyám prantsolni fogja, azoknak engedek.

Monda az másodiknak-is: Marsepia, mond-meg hát te énnékem mellyiket választanád inkább? Felele az és monda: Kegyelmes Uram, ez kérdésre nem illik énnékem semmi olly feleletet adnom. mert én mind az kettőnek helt adok.

Monda az Király utolsor az harmadiknak-is: Cassandra, mond-meg, te énnékem, ha mostan itt valami szép tántz az mi piazunkon Fejedelmekből

és fő Urakból, avagy fok szép Grof és Nemes afzonyokból és leányokból állana, és egyike mondana: Édes leányom menny-el az tántzban, az másik pediglen mondana, ne menny, immár itt mellyiknek parantsolattyát fogadnad? Felele az Cassandra: Kegyelmes Uram, Felsőged azt jól tudgya hogy én meg ifjú vagyok, de én még is mindeniket valami jó okossággal csak el-hálolnam és még tsak feleletet is nem adnék reá, mert ha én egyik helyett az másikat választanám, tehát edgyiket haraggal kellene illetnem, az kit én nem örömezt tselekednem.

Monda az Király: De ha ez edgiknek meg kellene lenni? Felele Cassandra: Én akkor kérnék egész esztendeiglen arra való gondolkodást, és úgy adnék osztán feleletet neki. És igyezzel az Király ötlet el-hogyá, és nem is kérdező tovább.

Midőn már az Király el-butuszneék az Királynétól és az több Fraucimerektől, el-mene vízfönt az ő Palotájában, és követé ötlet Fortunatus Leopoldussal, és mikoron az Király bamorájában bé-menének vólna, monda az Király Fortunatusnak: Im az te kívánságod szerént mind az három lángyokat láttad, és beszédek is halgattad, és én többet tselekedtem hogy sem mint magad kívántad, és imé láttad őket ott állani, s' jární, fokáig vagy hofzsan beszélleni, no azért mostan immár gondold el magadban, mellyik tettzik led inkább néked? Felele Fortunatus: Kegyelmes Uram, énnékem mind

mind az három tettzik úgy annyira hogy nem tudhatom mellyiket kellene választanom azok közül, hanem én várok az te Királyi Felsőgedtől, de én magam is egy kitsiny ideig az én nő szolgálommal Leopoldussal tanátskozom róla. Az Király monda: Meg-engedetett. És ekképen ketten menének egy rejtek helyben félféle.

Fortunatus monda Leopoldusnak: Im te is láttad azt az három leányokat, mint szinte én magam, és azt jól tudod hogy senki nem lehet olly okos maga dolgában, hogy mégis mástul tanátsot ne kérde. Er azért kerlek tégedet, hogy énnékem mostan tanátsot adgy, mint magadnak pedig olyat? Leopoldus azon igen meg-bufula, hogy ötlet olly nagy kéréssel kérné; s' monda: Uram, ez dologban nintsen énnékem módom hogy tanátsot adgyak, hanem tsak magadra hogyom.

Monda Fortunatus: Azt én mind jól tudom, hogy tsak én magamaak vészek feleséget; és nem másnak; de én azt akarnám hogy te énnékem ez dologban minden szibéli titkot ki-nyilatkoztanád. Az Leopoldus pedig ez dologhoz nem örömezt szólla, mert azon fel vala, ha ő ollyat talál na ditsirni, az ki ő néki nem tettzenék, ne talam az által nála való bősületit is el-vesztené, ki mind az által monda: Uram énnékem mind az három tettzik, az mint meg-szemlélttem őket, az ő tekintetek és személyek szerént, úgy tettzik énnékem hogyők edgyek lehetnek, és az ő tekintetek is

semmit olyan az ki hűség ellenvaló volna nem mutat. Fortunatus monda: De ugyan inkább mellyiket tanátslanád énnékem? Felele Leopoldus: nem akarom előszőr elvალasztani; de végy krétát kezdedben, és írj ott felőled az asztalnak szegeletire, és én is erre az szegeletre fogok írnia. Az Fortunatusnak ez igen tetszék, és ekepen minde-nik ír vala az maga szegeletin választ. Eshogy már meg-írták volna, mind az ketten Cassandrat írták vala le. Ezen igen meg-örűle Fortunatus, hogy az Leopoldusnak is az tetszenék az ki ő neki, de az Leopoldus kényszerre inkább vigada azon, hogy ő neki is az tallákozott szívébe lenni, melly az ő Urának kedvébe vala. Es midőn már ketten ez dolgon meg-egyesitenek volna, viszontag me-ne Fortunatus az Királyhoz, és monda: Kegelmes Uram, mint-hogy énnékem felféged szabad választást engedett, kit én felfégednek igyekezem meg-szolgálni. Ez immár azzért az én kívánságom, hogy énnékem az Cassandrat adgyad. Monda az Király tellyék-bé az te kedved. Akkor mindjárt el-külde az Királynéért, hogy hozzája jöven az Cassandrat véle el-hozná.

Miképen Cassandra Fortuna-tussal öszve-adattaték.

Akko-

A Kkoron el jöve az Királyné, és el-hozá véle az Cassandrat, és küldte menten az maga Káplannyaért, es hagyá őket öszve adni azonnal, kihez mind-azon-által az Cassandranak nem vala kedve, hogy úgy atya és anyja hire-nélkül férhez menne. Es midőnők már így öszve-adattattak volna, azonban az töb aszfzonyok és leányok is el-jutának, és az meny-aszfzonynak nénnyei is, kik szerentsézik vala az meny-aszfzonyt, de az ő két nénnyei sírnak vala. Fortunatus kérd tőlők, hogy amazok miért volnának illy szomorúak? Azok pedig felelenék neki, hogy ezek az meny-aszfzon-nak nénnyei volnának, és ő azonnal mene hozzá-jok, vigasztallya vala őket mondvan: Ne szomorkodgyatok, mert imhőle ezentől az ti szomorúságtok örömré fog válni ő pedig azonnal küldte kintsért Famagustában, mellyet Velenzéből hozot vala, és a jandékokat olzogatván előszer az Királynak es Királynénak, az után az meny-aszfzonynak és az ő nénnyeinek, és vegezetre meg-ajándékozá az aszfzonyokat is, valakik volnák az Királyné fraucimerében, mellyet nagy köszönettel fogadának minnyájan. Es ezeknek utánna küldte az Király az Nimian Grofért és Grofneért. Fortunatus ezt halván, ottan ő is fel kéziszívén Leopoldust, és ada neki ezer aranyakat, hogy azokan az Grof-nak oda jutvan ölében töltsse, és ő neki ezt mond-ván: Imé az te leányodnak férje ezekkel tégedet meg-ajándékoz, ezt pedig csak azért tselekvé, hogy

F 5

hogy jobb kedvel jöne az lakodalomban.

Akkor az Grofné igen fél-keddvű vala, hogy az Fortunatus az leg-kisebbik leányát vőrtte volna el mert azt ő maga-is leg-inkább szereti vala; de osztán hogy Leopoldus az ezer aranyakat az ölében töltötte volna, el-hagyá az kedvetlenséget, és csak hamar néki készűle az Groffal együtt nagy tiszteffel, és jól fel-ékesítettett udvari nappal, kotsikkal és az mi az bősülethez tartozando volna. Es el-menének az Királyhoz, kiket mindnyájan nagy bősülettel fogának. Akkor az Grof Nimian monda az Grofnének: Mi itt már többszer is voltunk, de ilyen nagy bősülettel soha nem illeteneket bennünket, vallyon csak mostan leszne az Király illy kegyelmes hozzánk? És midőn már minnyájan jelen volnának, monda az Király Fortunatusnak: Imé én meg-kefzittetem az lakodalmat, és úgy akarom hogy itt legyen-meg. Monda Fortunatus: Kegyelmes Uram enged inkább én-nékem Famagustában az én új-házamnál az lakodalmat meg-kefziteni, melyet még meg-nem áldattattam, és semminémű öröm még abban nem tartott. Az Király monda: En csak azért akarom vala tselekednie, hogy az Nimian Grofnak és tenéked-is hasznokra lenne. Felele Fortunatus: En semmi külségemet nem szánom, sőt inkább feletem kérem az te Királyi fellegeted, hogy maga semélye szerint az Királynéval, és egész udvarod népével együtt Famagustában jelen legy, ha szinten fellegednek

gednek és azonak-is kik te veled lesznek, érdemek-szerint való bősülettel nem lehet-is, mind az-által az én tehetőségemmel azon igyekezem, hogy nem fog senki szűkölködni.

Miképen az Király az Királynéval együtt az szép Cassandriát Fortunatusnak haza-vívén, nagy tiszteffel nekik lakodalmakat-is végben-vivék.

ES az Király midőn azokat hallotta volna, mellyeket Fortunatuszólana, monda néki: Legyen az te akaratod, meny-el, és készűly hozzá, és én-is az Királynéval utánnad megyek, és el-vi-szem tenéked az meny-aszfzonyt, és az több vendéget-is vellem. Fortunatus ezen igen örüle, és köszöne az Királynak, s' monda: Ne marady tehát sokáig hon, mert harmad napig mindenek el-készűlnék, és ő-is ekképen sietséggel mene Famagustában, és mindeneket el-készte. Akkor hogy el-jutna az Király az sok vendéggel, tisztelegesen Fortunatustól fogadtaték. És az lakodalom napján lőnek mindenek nagy pompafon és bősületesen, melyeket az Grofné ízelelvén, vigada raita. Es más napon reggel Fortunatus jegy ruháért, (mert hirtelenséggel nem készűlhetett vala hozzá) adaa az ő márkájának ötezet aranyakat. Az Király monda: Jól tudom mit kellyen tseleketni; Ime

az Ligorniai Grof most nagy szűksége vagyon pénzre, kinek vagyon egy Vára és Város a három mélföldnyire innen, kit Lorganubenok neveznek, azokat meg-vegyük ő tőle minden jószágostul és jobbágyostul minden hozzá tartozokkal egyetemben. Akkoron küldenek mingyárást azért az Grofért, és meg-vövék tőle az Várat az Várossal együtt, úgy-mint hét ezer aranyakon. Es ekképen ott az Király előtt minden szabadságával edgyütt Cassandrának vallá, ilyen módon, hogy soha senki annak igazságát és szabadságát ő rajta ne keresné. Ezek midőn mind meg-lettenek volna, igen örvendezte az Grofné az után az haladására mene az Templomban. Es mikoron az Templombéli szolgálat már meg-lőtt volna, mene az Király az Vő-legennyel és az meny-afszonnyal vizsont az Palotában és azonnal ebédhez ülén.

Miképen Fortunatus az, Királynak és Királynénak akar attyokra három főjokat ada ki, kiért az Urak s Vitézlő renden valók, és Nemességek harmad napiglan bajt-vinának.

Hogy akkor már vigan lagnának, gondolkodék Fortunatus, ő hogy valami vigaságot szerzene, mellyen az Király és az Királyné időt töltvén vigadnának, és ada ki három főjokat. Az első

első jó vala pedig hat száz aranyakat érő, kiért az Uraknak, Vitézlőknek, és Nemességeknek kellett ökelni, úgy hogy az ki magát jobban és erősebben forgatná azé lenne ez jutalom. Másikat pedig tőtt vala fel négy száz arany éronyit, ezért pedig kellett ökelni csak az Városbélieknek úgy mint harmad napiglan és az leg-győzedelmesbik vesztévala el ez szép jutalmat. Vizsont harmadikat feltőn két száz arany éronyiket, és ezért kellett ökelni mind az Urak, Nemességek és Városbéli lovagoknak egész harmad napilan, és akkor-is az kileg jobban viseli vala magát, ez drága szép nyereség az éltén vala, noha ki ki azon igyekezik vala, hogy el-nyerhesse. És ekképen minden napon három órákig hogy ütköznenek, annak-utánna osztán tántérolván ettenek és ittanak.

Illy szép vigafágos játék két egész hétig tartaték, akkor az Király-is már tovább nem akara maradni, és mihelt el-indula, az többi-is minnyájan el-menének vele, noha Fortunatus még tovább akarja vala hogy ott mulattak volna, leg-kivált-képen az ipát és napát, de ők sem akarának maradni, mert látták az nagy költséget. És midőn már az Király el-menne, az Fortunatus is jó meszfeje el-kiféré, igen kőszöné neki hogy ötöt meg nem utálta, hanem inkább meg-bőtsülte volna, és az ő lakodalmában el-jött volna. És így nagy alászfotosan el butszúék mind az Királytól Királynétól, az Grof Nimiántól s Grofnétól és az egész néptől, és kinek-kinek meg-

meg-köszönvén, hogy az ő tisztessége napjára hozzája jöttek volna, és így viszont vizsgálta fordula az ő szép Cassandrájához.

Mikoron már az idegen nép mind el - oszlott volna, meg - int újokban kezdé más lakodalmat készíttetni, és hivatá - el az Városbélieket, kikkel felette igen vigada majd edgy egész hétig, az ki által ő magának az Városbélieknél nagy jó akaratot és barátságot szerze. És midőn már ez jó lakásnak is vége szakadna, monda Leopoldusnak: Jo barátom, ad értésemre mi légyen az te akaratom, im én tenéked ez háromban választani engeded, és valamelyiket kedvelled ezek közül, válassz - el magadnak, és meg - adattatik. Ha házádba akariz menni, imé négy szolgálát adok melléd, kik tégedet tisztességesen házádba kísérnek, és akkoron tenéked annyit adok, hogyte mindéltig meg - éred véle. Avagy ha itt Famagustában akariz maradni, én tenéked edgy házat vészek, és adok hozzája annyit, hogy te mindenkor három szolgálát és három szolgálókat tarthatz, kik tégedet szolgállyanak, hogy semmiben meg ne fogyatkozzál. Avagy akarizé itt én nálam maradni, és az mi tenéked szükséges léfzen, mindenek mint szintén én magamnak úgy meg - léfzenek, azért ezek közül válassz - el edgyiket. Leopoldus igen köszöné ő neki ez bősületes jó akaratot, melyet ő eleibe adott vala, és monda: Ennékem már nem illő hazámban mennem, mert immár igen vén és erőtelen vagyok,

és egyűld

és egyűld valaholott az útban nétalántám meg - halnak; és ha szintén hazámban igyekezném - is, jüt elzemben az Hiberniai Ország, az holott igen rosz vándorlani, mert sem bor sem gyümölcs nem szokot teremni ott, mellyen nekem által - kellene mennem, és így én immár itt meg - szoktam, és nétalám csak hamar - is meg - halok.

Hogy pedig én te nálad tellyességgel kívánhatnam lakásomat, nem; mert én immar vén vagyok, és az vén emberek nem mindenkor kedvesek az iffiak előtt, noha ti hozzátok efféléből nem gyánakodom; mind - az - által én ezt választanám magamnak ha nem lenne ellened, hogy énnékem az te nálad való lakásomat engednéd míg élnek ez világon, és az én életem hadd végeződne itt el. Az Fortunátus pedig ezt meg - igére neki, és miglen ő élt tanácsával élt, vőn pedig házat neki, és szolgálát s szolgálókat - is fogada, annak - felette száz aranyat ada minden óra neki. Az Leopoldus pedig igen örüle, hogy többé ő nekie nem hellene udvarlania, hanem csak alá s fel járván ennék és innék, és minden nap az templomban menne. Es mikoron már Leopoldus illy jól élt mint edgy fél esztendeig, edgykor meg - betegedék nagy halálos betegséggel, akkor mindenűvé Doctorért és Orvosokert küldözének, de edgyik - is nem háználhata neki, és meg - hala az szegény Leopoldus, mellyen Fortunátus igen kesereg vala, kit szépen és tisztességesen el - temtette az maga templomában, melyet maga építtetett vala.

Mik

*Miképen Fortunatusnak egy
fiú magzatya születetvén, melyet
Ampedonak nevezetete, annak-utánna
ismét másik, az kit Andolofianak
nevezetete.*

Hogy immár Fortunátus az ő szép Cassand-
ra feleségével együtt nagy örömben jó idő-
kig laknék, és mindenek elegek volna, sammben
femmi fogyatkozások nem volna, igen könyörög
vala hogy magzatokkal meg-áldatnék, mert az gon-
dollya vala, hogy az erszénnek mivolta és ereje el-
fogyna, hogy ha ő néki maradéka nem maradna, de
még sem mondata-meg az ő Cassandrájának, ha-
nem csak azt adta értésére, hogy ő öremest fiaikat
kévánna. És hogy már az ő áhitatos imádságok
és könyörgések, meg-halgattatott volna, meg-ter-
hesüle az ajszonyi-állat, kin Fortunátus igen örü-
le, és osztán szüle egy fiú magzatot, kit Ampedo-
nak keresztelenek. Annak-utánna vizfont ismét
csak rövid időn meg-terhesüle az Cassandra, és ho-
za más fiat, melyet nagy örömmel meg-keresztel-
vén, nevének Andolofianak, és így Fortunátus-
nak két szép fia lévén, kiket ő az ő ferelmes Cas-
sandrajával együtt nagy szeretettel fel-tartának.
Mind-az által Andolofia sokakal furtsáb vala hogy
sem mint Ampedo, mint annak utánna meg-tetzel,
noha Fortunatus öremest latta volna, hogy ha
Cassan-

Cassandráról még több fiai és leányi lehettek volna,
de nem szülhete többet, mellyen Cassandra-is bán-
kodott, mert ő-is öremest latta volna hogy ha isten
eányokkal-is áldotta volna meg-őket.

*Miképen Fortunatus Cassand-
ráról botsátnatto kérne, hogy az
Pogányok közbe akara
menni*

Es midőn már Fortunatus Cassandraval
együtt tizen-két esztendeig lakának, több
magzatokat már nem reméll vala, akkor kezdé
bolzszúsággal gerjedezni, és Famagustaban-is az
lakást meg-unta vala, noha ő néki mindenben elég
nagy gyönyörűsége vala, de még-is az Pogánysá-
got, Pap János Országát, és az Indiát akará meg-
járni, monda az Cassandrának: Ennékem te tőled
egy kéréssem vagyon hogy te énnékem még egy-
szer meg engedgyed széllyel mennem. Monda
Cassandra: Hová lehet az te igyekezeted? ki fe-
lele: Az ő igyekezeti széllyel volna, mivel-hogy
már az előtt ez világnak felét láttam, akornám az
másik-részét-is által járni, ha szintén az én életem is
oda vész-is. Az Cassandra ezt halván, igen meg-
ijede, és kezdé őtet kérni-hogy el-halláztaná ez
igyekeit és szandékát, kit együld meg-bánna,
mert az holott ez előtt: forgot, mind az keresztyé-
nek voltak, ez ifjú's erős állapotban lévén, sokat
G tür.

tűrhetet, melyet most nem tselekedhetel, és fok be-
szelgetési után meg ölelé őtet, és monda : O édes
szerelmes Fortunatusom, én édes és hűséges tár-
som, az mellyben én minden hűségemet és remén-
ségemet helyheztettem vala, kerlek tégedet ne
hadgy-el engemet te szegény árvádat, és édes gyer-
mekidet, de vedd ki ez igyekezetedet szivedből, és
maradj hon, avagy nem de haragitottalaké meg
valaha valami olly dologban, és tselekedtemé ol-
lyataz minéked nem tőttzet volna? ad értésemre,
és ennek-utánna soha tebbé az nem léfzen, így ke-
sereg és siránkozik vala. Fortunatus monda: En
édes társum, ne keseregy illy igen, hiszem ez csak
rövid idők alatt léfzen, és viszontag nagy öremmel
viszsa fogok jőni, és fogadom hogy annak utanna
soha többé te tőled el nem megyek hanem miglen
életünk léfzen veled maradok. Az Cassandra fe-
lele: Tsak bizonyosan tudnám vissza-fordulá-
sodat, az te vissza-jővéseidet örömesben várhat-
nám; és csak ne kívánoznál ollyan hittelen nem-
zettség közzé, olly igen nem neheztelnék. Mon-
da Fortunatus; Ez útát senki már tőlem el nem
fordithattya, egyedül csak az Isten és az halál, de
ha szintén én innét el-megyek-is, tehát én tenéked
annyi pénzt hagyok, hagy-ha én meg nem jöhet-
nek-is, te és az mi gyermekink valamig élni fogtok,
mindentkoron meg-érítek vele.

Az Cassandra látván és elzében vévén, hogy
semmi kérdés rajta nem fogna, monda neki: O én
édes

édes társum, ha immár külföldben nemlehet, tehát
mentől hamarabb lehet jőj haza, és azt az hűséget
és szeretetét, mellyet mi ez ideiglen egy más kö-
zött tartotunk, az te szivedből soha ki ne vedd,
és mi érette mind éjel és nappal fogunk imadko-
zni, hogy tenéket jó egészséged, békeséges útad lé-
gyen. Monda Fortunatus: Am légyen úgy ha az
Urnak jó akarattya, és bizom is hogy én viszontag
hamar haza jő-ök.

*Miképen Fortunatus Czipria
Országabol viszontag elmenven-
bogy még-is több Országokat és Királysá-
gokat látogatna meg, és legelsőben érkezek.
Alexandriában.*

Akkor meg-adván Fortunatus feleségét
és gyermekit, és el-hajozék onnan az magá
gályájával, mellyet léppitterett vala az Alexandriai-
akkal. Hogy immáron Fortunatus kéferővel
egész az réh-partig menne, ottan ki szállanak az
Galyából, de az pogányok meg akarák tudni, hogy
ez Galyának Ura kitsoda lehetne? Akkor meg-
mondák nekik, hogy Fortunatusnak neveznék őtet-
az ki Czipria Országabol az Famagusta Városbol
való volna. Az Fortunatus ott menten az Király-
hoz menni akara, hogy neki ajándékokat vinne,
mert minden kereskedő emberek szoktanak vala
a Saldánnak ajándékokat vinni, az mellyek első-
ben

ben Alexandriában mennek vala. Midőn már Fortunatus az Király Palotájában érkeznek, azon-nal meg-nyitatta egy igen szép Pohár-szeket, és fel-raka belé igen nagy drága jószágokat, melyek drágálatofok és szépek valának nézésre; Kűlde azzonnal az Soldánért, az Soldán pedig látván ez drágálatos jókat, igen tsudalkozék, és véle azért hozta volna oda azokat hogy meg-venné tőle, és meg-kérdeztete, hogy mi áru volna. Fortunatus vilzontag meg-kerdeté az Soldánt, hogy ha tettze-né neki azok ő nékie? Azki monda: Igen-is, Ezt midőn hallaná Fortunatus, igen őrvéndeze rajta, és kéreté az Soldánt, hogy őtet meg ne utál-ná honem inkább tőle ajándékon kedvesen el-fogná. Ezt halván az Király el-tsudalkozék rajta, hogy csak egy kereskedő lévén, még-is néki ilyen nagy ajándékot adna, és betsülé azokat ezer aranyakra, és rola így gondolkodig vala, hogy ez igen sok volna, és vallyon nem kellene vilziza forditania. Akkor panrantsola nékie adatni száz Sák borsot, az melyek majd annyi érók voltanak mint amaz jók, az kiket ő néki ajándékozot vala. Ezt az Velen-tzeiek, és egyéb Varosbéli kereskedők hogy meg-hallák, kik akkor táibon ott valának Alexandriá-ban, igen bősízlzonkodának hogy az Király Fortu-natusnak olyan nagy ajándékot adott volna, mely-annak előtte soha nem lévén, noha ők minden elz-tendőnkent egyszer avagy kétszer-is nagy aján-dékokat adnának, gyakorta pedig az Országban

lévén

lévén, nagy hasznót hajtának, és soha semmit-is nem adna nekik, melly dolgon igen búsulnak va-la; és őszve tanátskozván menének Admiráldushoz az Fő Kapitánhoz, és adának nagy ajándékokat néki, hogy ő az Fortunatusnak mindenekben ellene lenne. Ezeket Fortunatus hogy eszében vévé, ő még annal-is többet ajándékoza néki. Az Admi-ráldusnak ez jó játéknak tetszik vala, mert ő mind az két pártól el-vette az pénzt, de az Fortunatus-nak leg több jókat akart, mert ő inkább ezt kedvelli vala. No hogy már Fortunatus Alexandriában edgynehány napig volna, és magát jó módgyával vilelvén, az Király őtet az idő közben vendégség-ben hivatá, és egynehányt-is kik ő véle valának, és kedvesen tártá őket, emezek pedig annal-is inkább bősízlzonkodnak vala; Haszonlo-képpen Admiráldus-is el-hivatá, akkor még leg inkább bősízlzonkod-nak vala, mert láták hogy az ő ajándékozások mind csak hejában volna. És mikoron már az idő el-jött volna, hogy az Gállyáknak meg-int el-kellene on-nan menniek, mert olyan szokás vala, hogy nem maradhatott hat hétnél senki tovább vagy vettenek valamit avagy nem; Fortunatus-is ezt jól tudta, és ahoz tartván ő-is magát. Ott az Fortunatus ma-ga helyett más Patronust szerze, és meg-hagyá néki hogy az Gállyával az több kereskedőkkel edgyüt-mennyen Catheloniában, Portugáliában, Hispani-ában, Angliában, Flandriában, és ottan árullyanak és vásárollyanak, és ekképpen járjanak edgyik Or-

G 3

szág-

szágból az másikban, és az nyereséget szaporítsák. Ezt is hagyá az Patronusnak, hogy ő két ezren-dő mulva mind Gályástul ísmét Alexandriában legyen, és azt semmikeppen el-ne mulassa, mert ő fog addég idegen országokat járni, akkortáiban viszont Alexandriában akar lenni. De ha akkor őtet ott nem lenék, számot se tartsanak rá, hogy ő még élne, hanem az Gályát minden jöszagostól az ő feleségének Cassandranak és az ő fiainak Famagustában vigye.

*Miképen Fortunatus Indiát és
egyéb sok Országokat ált aljár van,
végezetre még meg viszsza tére
Alexandriában.*

AZ Fortunatus midőn már maga mara-
dott volna, ottan nagy barátságot vetvén Ad-
maráldussal, kéré azon, hogy szerezne az Soldán-
tul ő néki az Orszagon való által kísérőt, és útile-
velet is, mert ő meg-akarná látogatni az Persiai
Császárnak és Chaldeai nagy Chamnak orszago-
kat, és Pap Jánosét is, s' több más Országokat, mel-
lyek azok körül vadnak. Ezeket Admiraldus
mind meg-szerzé kiket ő kívána az Soldan Ki-
rálytul, mellyen Fortunatus igen örül vala. Es így
le-menvén, leg-elsőben juta az Persiai Császárnak
udvarában, mellyet meg-is jára. Annak-után
az nagy Chamnak országában. Ez után osztán az
nagy

nagy pusztaságon által Indiában az Pap János or-
szágában, kinek szép szigeti és mezei valának, és
72 Kirallya, és azoknak mindeninek külön külön
nagy roppant tartományi és városi volának. Az
Pap Jánosnak pedig Fortunatus igen szép kintseket,
mellyeket abban az Országban ritkák valának;
ajándékoza, az Komornynak-is, és azon beré,
hogy ő nékie egy kísérő embert és levelet adja-
nak, hogy ő Calecut országban és más egyéb he-
lyekre-is el-mehessen, az holott bors teremne.
Ott-is vala egy igen hatalmas Király, de az felet-
téb való hűségnek miatta mind férfiu és aszfzonyi-
állat ez országban mezitelen járnak vala. Mind
ezeket Fortunatus meg látván, és tovább sem mehe-
tet immár. Akkor meg-emlekezék az ő édes há-
zas-társarul, Cassandarul, és az ő két fiáról, min-
gárt sziből kezde kívánczolni viszont hazájában,
és így ísmét viszsza fordulván hazája felé, és mene
sok országokon által, és juta az Lamecha városban,
az holott ő vőn egy tévét, és úgy mene által osz-
tán az pusztákon Jerusalemben, az Város látogat-
ni. No immár az hagyott időnek tsak két hól-
napja vala, hogy néki kelletnék az maga Gályájá-
nál lenni, annak-okaért igen siet vala Alexandria
felé, és az Soldánnak-is meg-köszönni az ő Com-
mendalo leveleit. És ő akképpen Admiraldushoz
érkezvén, ki ő neki igen örüle, és fogadá őtet nagy
üdvösséggel.

Es midőn immár Fortunatus Alexandriában
edgy

edgy egész hétig laknék, voltanak nála sok néminémű tsudálatos állatok, azonban az Gálya - is oda el-érkezék. Azok pedig nagy nyereséggel járván, el-annyira hogy az Gálya teli lévén minden - némű drágalatos marhákkal, és három-szerte-is több vala, hogy sem mint mikor Fortunátus el küldötte vala. Azon ő igen meg - örüle, és kivált-képpen hogy minden ő népét jó egészségben láthatá, az kik ő néki az ő édes házas-társa Cassandratul levelet-is hoztanak vala, kin igen örvendezze.

Akkor mondá Fortunátus az ő népe közűl edgyiknek, hogy hamar bánnyanak az kereskedéssel, és oltsobban adgyák az többinél, mert valaki oltsón ad, Miklós segít annak el-adni; És így három hétig mindeneket el-végezének az ő Urok parantsolatya-szerént. Ezt meg-értvén az Soldán, hogy az Fortunátus el - akarna menni, nem akará addig el-botsántani, hanē hogy ő nála egy vatsorán lenne az nap, előtte való nap tsak, hogy másod nap reggel el-akarna menni. Akkor meg-hagyá Fortunátus az tselédnek, hogy minden az Gályában menvén, és az partol bellyeb evezzenek az vízbe, mert mihelt vatsorát észik, mindgyarást hozzájok jó. Azonban oda juta Admiráldus, és el-vivé magával Fortunátust az Király Palotájában. És midőn oda érkeztenek volna, akkor az Király igen kedvesen fogadá az Fortunátust, és kérdezé az Király, miképpen járt s' költ az idegen országokban; ki mindeneket meg- beszéle néki, és köszöné néki
az Com

az Commendáló leveleket mellyeket ő néki adott vala. Azon-kepen míg így egymással beszélgetnének az vatsora, is fő módon el-készüteték.

Miképen Fortunátus az soldán Királytól vendégségben hivatatván, ki ott nagy bősülettel tartaték, miképen ő az Soldánnak minden ott udvarló szolgáitá meg-ajándékoz. Annak-utánna az Soldán nékie minden drágalatos kintseit meg-mutogata kik között az ő kedve tölt Süvegetskéje valamellyet Fortunátus osztán el-vin magával.

Hogy immar vatsoráltanak volna, meg-akará Fortunatus Soldán udvara népét ajándékozni-kít az Soldán néki meg-engede. Akkor meg-nyitá az erszényét az asztal alatt, úgy hogy ezt senki ne látná, és hogy annak az erszénynek mi voltát ne tudhatnák. Midőn már rendel mindeknek adott volna, az Soldán azon igen tsndálozók, hogy ő ennyi aranyakat magával hordozhatott, és ő azt igen nagy betsüületnek tartá mellyet ő nála tselekedék, kinek monda: Te tisztetes férfiú vagy, azért illik hogy tenéked-is én bősületet adyak jőj-el azért én velem, és tenéked meg-mutogatom az mim nekem vagyton. Be-vivé azért őtet egy toronyban, ki erős boltozatú vala,
G s melly-

mellyben vala fok drágalaros hints nagy rakásokkal, ezüst és arany, nagy rakásokra mint az gabonát szokták tölteni. Annak utánna vivé még más börtben, az meg-tele vala rakva arányas marhákkal, és ugyan abban állanak vala nagy ládák, mellyek mind teli voltanak aranyakkal. Ez után még harmadik börtben vivé őtet, melyben vala nagy öreg Szekrények, melyek mind teli lévén fok draga kintsekkkel, és fok féle egyéb ékeességgel, és kivál-képpen vala ott két arányas gertya-tartó, mellyéken allott két nagy égő Carbunculus kő, kin Fortunátus igen tsudalkozék, és fellelte igen ditséri vala az Király kintseit, kitt midőn hallana, monda néki: Ennékem még több vagyon az én agyas-házamban, kit inkább szeretek mand ezeknél az kiket láttál. Monda Fortunátus: Mitsoda lehet az hogy olly drágalaros? Monda az Király, hogy meg-mutatná néki, és ki-vivé őtet az ő agyas-házában, melly gyönyörűféles vala, és ablaki mind az tenger felé valának, az Soldán ott egy Sekrényt meg-nyitá, és élő hoza abból egy semmire kellő kopasz Süvegetskét, s' monda Fortunátusnak: Ezt az Süvegetskét inkább szeretem én minden kintseimnél, mellyeket láttál, ez okaért; mert ha kintseim nem vólnának-is, tudnék ezzel szerzeni, de illetén Süvegetskét sohonna nem. Monda Fortunátus: Kegyelmes Uram, ha ellened nem vólna, örömeft akartám tudni, mitsoda hafzna lehet az Süvegetskének, hogy ilyen fokra bőrszűllő? Az király felele:

lele: Meg-mondhatom. Ennek illen mivólta vagyon, hogy ha őtet fel-térszem, ha más-is, az holt kíván lenni, azonnal ott léfzen, mellyben több gyönyörködésim vannak, mint az én kintseimben. Mert mikoron szolgaimot vadászni küldöm, és nem győzőm őket haza várni, ha náluk akarok lenni, tsak az Süvegetskét térszem-fel, azonnal ott kö-zöttők, vágyok. Vala holott pedig az Erdőben valami olly tsuda fene vad vagyon, és akarnak annál lenni, azonnal ott vagyok, és azt az vadásznak kezékben hajtóm. Ha pedig valakivel ellenkezem, ha akarom azzonnal táborokban vagyok, és viszont ha akarom Palotámban, az hová engemet az én kintseim el nem vihetnének. Monda Fortunátus: Elé még az az mester az ki ezt tsinálta? Monda az Király, hogy ő nem tudná. Gondolá Fortunátus: Vajha kaphatnék én-is ilyen Süvegetskét, bezzeg igen illenék az én eszégemhez. Monda az Királynak: Azt tartom, ez Süvegnek ilyen nagy ereje vagyon, hogy ő igen nehéz lehet, és az embert felette meg-nyomja ki őtet fel-térszi. Felele az Király; Ez-is nem nehezebb más Süvegnél; akkor hagyá kalapját le-tenni, és fejében tévé ez Süvegetskét néki, s' monda: Igazé hogy nem nehezebb más Süvegnél? Felele Fortunátus: Ugy tétzik, nem véltem soha illy könnyű légyen, de te igen esztelen vagy hogy fejembe tötted. Azonban kívánna az Gályában lenni, mellyben azonnal lőn, és hagyá mindyaráft Vitorlákat meg-eresztetni, szinte pedig

te pedig akkor jó utának való szél fú vala, kik nagy hirtelenséggel onnan el-mennének. Az Király midőn látná, hogy Fortunatus az ő leg-kedvesebb jószágát el-vitte volna, álván az ablakban, és néz-vén hogy az Gálya el-menne, nem tud vala mit tenni. Akkor parantsolá ő utánna mennének, hogy meg-fogván vízfíza-hoznák, mert az ő életét el-akarná fogyasztani, az ki őtet rutul megfosztotta. Es sietvén utánna, de miglen ők el-keszültek vala, addig az Gálya úgy el-mene, hogy senki azt nem lathatta vala.

Es midőn már egy-nehány napokig utánnok mennének, nagy félelmek juta, mert az Catoloniai tengeri tolvajok reájok érének, kik nem szintén fegyveresek valának, hanem vízfíza-térének, és meg-mondák az Soldánnak, hogy az Gályát el nem érhették volna kin igen busula.

Mikor az Velenceziek egyéb Országbeliekkel meg-tudák, hogy az Fortunátus az Soldan leg-kedvesebb jószágát el-vitte volna, örülnek vála rajta, és mondanak egymás közt: Mivel hogy az Király és Admiraldus őtet nagy bősületben tartották, nem de ő nékiek nem igazán fizeték-meg? Mi immár bátorfágosok lehetünk, mert ő már több ide nem jó, és nekünk olly nagy károkat nem tészen az vásárlásban.

Az Soldan még-is örömeft akarna ez jószághoz jutni, de mi-módon nem tudhattya vala, és gondollya vala, ha szintén Admiraldust vagy egyet az Fejedelmek

Fejedelmek közzül el-küldők-is, még az útban együld az keresztenek el-fogják vesztetni, hanem kére egy kereszten Capitánt, hogy ez dolgot fel-vállalná, és szolgálván neki ez dologban, kit meg-beszelve, az ki igére magát szolgálatra az hová akarná mindenüvé. Mingyárt készittete-el egy hajót, és keresztyén hajós legényeket abban, kiknek parantsolá hogy Famagustában Fortunátushoz mennének, és mondanák-meg nékie, hogy az ő Süvegetskéjét vízfíza-küldenie, kiért neki jóvendóban egy Gálya Fű-szerfázatot küldene; de ha nem akarná meg-adni, panaszfolyanak menten az Cypriai Királynak, ki vízfíza fogja adatni. Az Capitány Velencei ember vala, ki Marcholondusnak hitvattatott, kinek igére nágy jószágot, hogy ha vífont néki meg-hozna; mert igen bannya vala azt az Süveget, ki miatt semmi nyugodolma nem leketet, ki mitatt sokan-is keseregteg, az kik pedig az előt őtet ditsirik vala, hogy pénzt osztana nékiek, de hogy az Királyt meg háborítaná, kiáltyák vala mindennél latrabnak ez egész földön.

Mikepen az soldan követet küldött volna Fortunátushoz, az ő Süvegetskéjéért, de semmi haszonnal kellették mag-terni vízfíza.

E képen Marcholondus el-mene az Cypria Országban lévő Famagustában, de az Fortu.

Fortunatus már ez előtt tized nappal othon vala. Elszetekben vehetitek, hogy miképpen hon Fortunatus fogadtaték az ő kedves házastársától, Casfandratól, és maga is mint örülhetet hogy még viszontag haza jutot volna, de még az egész Város is örült az ő meg-jövetelini. No hagy már Marcholandus az Városban jutot volna, az Fortunatus azonnal meg-tudá, hogy az Alexandriai Királynak követe Famagustaban érkezet volna, melynek azonnal igen jó szállást rendele és belé szalita, és az mi kívántatot, mindeneket Fortunatus meg szerzett nekik. Mikoron már Marcholandus Famagustában majd harmad napig mulatot volna, mene Fortunatushoz, és monda: Az Babylonia Soldán Király, ki az nagy Alkirnek Ura és Alexandriának is, teneked köszönetit ajánlya: ki izene én általam Marcholandus által, hogy az ő jószágát én általam vizsgálta-szolgáltassad. Az Fortunatus felele, Tsudalkozom én azon, hogy az Soldán olly oktalán vala, mert midőn ő énnékem meg-beszéllené, hogy mitsoda ereje volna annak az Súvegetskéne, meg ő maga az én fejemben téve; noha én nagy veszedelemre juttotam volna, ha az én Gáylámban nem mehettem volna, mert az én életem menten oda vesztet volna, és én drágalatos kintseket mind Soldánnak Királysága tenne, vesztettem volna-el, ennek-okaért soha tőlem miglen élek ki nem adom. Ez beszédek hogy az Marcholandus hallaná, gondola hogy az Fortunatus beszédet jóval el-

fordi-

forditaná, és monda: Fortunátus, fogadd-meg ez tanátsomat, minek tartanád meg ez jószágot, és én tenéked ezért annyit szerzek hogy sokkal jobb és háznosb leszen, mint ez roz kopasz Súvegetske, és ha énnékem szinte edgy lákkal volna, és mindeniknek ollyan ereje volna-is mint ez Súvegnek, az ki te nálad vagyon, én azokat csak harmad részé-jért-is, az mennyit szerzeni érette akarok tenéked, oda adnám. Annak-okaért légy azon, hogy én te tőled jó követ lehessék, én azt fogadom tenéked, hogy az Soldán Király az te Gályádat minden fele jó fű-szerzőmokkal meg-rakattya, ugy mint Borfál, Gyömbérrel Szókfűvel, Szeretsen dióval, s'at az ki fog száz aranyakat érni, és addig az Súvegetskét ki se adgyad bátor az te kezedből; miglen mindenek meg nem lesznek. Ha pedig ugy akarod, magam az te Gályáddal Alexandriában évezek, és teli rakva vizsont ide hozom, s'kezedben adom, és ugy adgyad osztán az én kegyelmes Uramnak az Soldánnak az ő jószágát-meg.

Erre Fortunátus csak rövideden meg-felele: Soha ugy-mond senki meg se emlitse énnékem ezt, mert én ez Súvegetskét az én hatalmomból ki nem adom.

Azon kívül-is énnékem vannak még más jószágim-is, az kiket meg-tartok valamig élek. És beszé-re Marcholandus azonnal mene az Királyhoz, és panaszt tőn Fortunátusra, és kéré azon ötöt, hogy az Soldán Jószágát vizsgálta-adatná, az kit ő róle em-

berte

bertelenül el-idegenített, mert ha az nem lézen, féltő hogy ebből nagy viszfzalkodás ne származzék. Az Kraly felele Marcholándusnak: Ennékem is vannak Fejedelmek és fő nagy Urak az én birodalmam alatt, ha én azoknak prntsolok azt művelik az mit akorok, ha Soldán Királynak Fortunatusra valami panaszja vagy on, törvény s' igazság. Akkor gondolá Marcholándus: Itt az Pogányok nem feletté sokat fognak nyerni, és azzonnal az Galyát el-készítetté, s' el-akara onnan menten menni.

Az Fortunátus pedig öt vendégfében hívá, kit fő módon meg-is vendegle, és sok kintsel meg-ajándékozá, azokat-is pedig kik ő véle valának, az után monda: Mond meg az Soldánnak, ő is ennékem bizonyára ez Süveget nehezen küldené viszfza, ha az előt úgy enyim lőtt volna mint őve, és meg mások-is tudon nem tanátslanak neki, hogy viszfza-küldje. Így azért ennékem is nem adator olly tanáts, hogy neki ismét viszfza-küldjem.

Akkor az Marcholándus köszöné az Fortunatusnak jó tartását és ajándékát, és monda; hogy ő az Soldánnak mindenekei éppen meg-beszéllene, és ekképen minden jó végezés nélkül el-menne onnan.

Midőn már ez dolog meg-lenne, akkoron kezdé magát Uri módon viselni, és fiait-is tisztességesen tartani, s' szolgákat nékiek fogadni, és taníttatni őket az vitézi játékokra, az kisebbik pedig igen terény,

Serény, és vitézi ember módon viséli vala magát, ki miatt Fortunátus sok kintseket ki adott, mellyekért Famagustában kopiát történek, hogy mindenkoron az kisebbik fia győzedelmes volt, és híret nevét jól meg-tartotta, minden ember modotta: Andolosia az egész Országának nagy bősülete tet-szen, kin Fortunatusnak nagy őreme vala. Élének pedig sokáig nagy örömben, bajnokkal és több egyéb magok gyönyörködterésével. Midőn már így sok leltendőkig együtt laktának, egyfzer meg-betegedék az szép Cassandra halálos betegség-gel, mellyben meg-kelleték halni, nem használ semmi orvoság neki. Az Fortunátus - is oltán nagy bánattjának miatta száraz betegségben esék, és igen el-száradá minden testében, midőn immár ez nagy betegséget rajta látná, küldte minden-felé ki Orvosokért, hogy ötet meg-gyógyítsák, sok pénzt advan nékiek, de igen lassan bízták ötet, látván az nyavalyát, noha mind-az-által igyekeznek vala életét meg-tartani az sok pénzért. Az Fortunátus pedig semmi jobbulást nem érezvén, eszében nővé hogy az halál uralkodnék körülöte.

Miképen holt - meg Fortuna-tus, és halála előtt eleiben hivatván az két fiait, és meg-mondgya nékiek az Erszénnek és az Süvegetskének mivó-tokat és erejéket.

ES midőn ő már halálos ágyában fekű-
 nek, el-külde az ő két fiaért, Ampedoért és
 Andolosiaért, és monda osztán nékik: Látlátok
 édes fiaim, mint az ti anyátok, ki tikteket szépen
 fel-tartott, már meg-holt, im immár az én időm-is
 el-jött, hogy innet el kell válnom, így azért mon-
 dom néktek miképpen ti magatokat visélljétek az
 én holtom után, hogy bősületek többnél s' mind
 pedig jószágtoknál meg-maradhasson, az mint
 én-is mind eddiglen meg-maradtam; s' monda,
 hogy ő néki fő-képpen két jószaga vagyon, edgy
 erfény, és mitsoda haszna vagyon, s' nem-is to-
 vább, hanem tsak addig miglen ők élnek, mitsoda
 haszna az Süvegetskének-is, kiért fok jó marhákat
 az Soldán nékie adott volna, és hagyá nékik hogy
 ez két jószágot el ne oszszák, ne-is mondgyák soha
 senkinek, mert én-is ez erfényt 60. esztendeig bir-
 tam, de nem mondottram-meg senkinekis, tsak ti
 néktek mostan, édes fiaim; és még edgy dolgot
 parantsolok néktek, hogy ti edgy tiszteletes szü-
 nek kedvére, az mellytől én ezzel az ízerentsés er-
 szénnel meg ajadékoztattam, ti-is minden esz-
 tendőben boldog aszszony havának első napján
 tisztellegést tegyetek, és ugyan az napon se feledg-
 tekkel, se pedig más aszszonyokkal ne fertőzzetek,
 hanem inkább edgy szegény-leánzót, az mellyet az
 ő szülei szegénylégeknek miatta el nem házálthat-
 nának, annak négy száz arannyal segít féggel legye-
 tek, az országban járókkal, mert én-is ezt tseleked-

cora

tem mióta ezt tartottam. Így az ő életének véget
 vete, kit az ő két fiai tisztellegélen el-temetének
 abban az Templomban, mellyet Fortunátus maga
 építtetett vala.

Es hogy már az atyok meg-holt volna, gyász-
 lák őtet esztendeig, Midőn Andolosia egész esztén-
 deig így veszteglene, s' nem ment se kopiát torni,
 sem semmi udvariságot nem űzött, tsak az köny-
 veken töltötte idejét, és talála azokban miképpen
 az ő atya fok országokat és pogány tartományo-
 kat által járt, ki néki igen tették, és ő-is azonnal
 szándékozik vándorlani, s' monda az bátyjának,
 Ampedónak: Én édes bátyám, mi mint kezdgyünk
 élni? Jer vándorollyunk-el, és keressünk bősüle-
 tet magunknak, mint az mi atyánk-is tselekedett,
 nem olvastadé mennyi fok országokat által járt?
 Felele Ampedo az ő öttének, és monda: Az ki
 vándorlani akar ám vándorollyon, énnékem nintsen
 semmi kedvem hozzá, egyűld olly helyre találnek
 menni, hogy nem ily jó dolgom volna mint mostan
 itt. Én azért Famagustában maradok, és az én
 életemet-is ebben az szép palotában hagyom De
 Andolosia felele; Hogy ha te illyen szándékban
 vagy, osztozzunk-meg tehát az két jószággal. [Fe-
 lele Ampedo: Akarodé inkább az atyánk parantso-
 lattját meg-szegni? Nemde nem tudodé, hogy ő
 parantsolattya, mi ez két jókat egymástul el ne
 szakaszszuk? Monda Andolosia: Mit gondolok
 én azokkal az befzédekkel; ő meg-holt, de én még

élek, és meg-akarok ösztözni. Felele Ampedo: Vedd-el hát az Sűvegetskét, és menny-el az hová akarod. Monda Andolosia: Vedd-el te magad, és maradj itt véle. Így sokáig ketten ez dolgon öök meg nem alhatnak vala, mert mindenik magának akarná tartani az erszényt. Andolosia ímért monda: Édes bátyám, Jól tudom mit kellesték tselekédnünk ez dologban, ne hijunk mi senkit az atyánk tanátsa-szerént, az mi ösztözfunkra, hanem abból az erszényből inkább töltsünk-meg vagy kétszekerényt tele árányokkal, azokat te itt megtartsad, melyeket te soha az te életednek rendiben el nem költesz, és tartsd-meg az Sűvegetskét-is nálád, hogy néha mulatásid légyen véle, és engedd nekem az erszényt, mert én el-vándorlok, s hirt nevet keresek, és egész hat esztendeig oda maradok, úgy ösztán meg-int viszsza jövők, akkor én-is tenéked viszontag hat esztendeig engedem, és így fogjuk mi kettén ötöt közöttünk tartani, és hasznát venni. Az Ampedo pedig igen jámbor ember vala, és engede neki az szerint, valamint az ő ötsé el-rendeléközöttók.

Miképen Andolosia az ő erszényével el-mene nagy készülettel az Francziai Királynak Udvarában.

Hogy

Hogy már Andolosianak az erszény jutot volna, azon ő igen örvendeze és azontul elkészüle jó szolgálkával és lovakkal, butsut vévén az ő bátyától, és el-hajosfék Famagustabol negyven jól fel-fegyverkezet magával, egész Aquamott partig, ott ki-szálla az mezőbe, és ösztán mene az Francziai Király udvarába, holott ismerettségét vete az nagy Urakkal, Grófokkal, és Nemessékkal, kik közül néki sokan hasznát-is vővék, az kiért meg-bótsúltett. Az Király ellőtt-is szolgál vala, mint hatelylefességgel szolgálná őtet. Azonban történék, hogy kelletnék kopiát törni és ugrandozni, ki mind ezekben mindeneknel mesterfégefebb vala, és az kopia törés után, az szokas-szerint, az Nemes aszszonyokhoz hivattaték, kérdezek pedig az aszszonyok, hogy kitsoda lehetne ez; Megmondák azért, hogy Andolosianak hivattatik, Czipria Országából Nemes nemből való volna. Az ki igen kedves vala az aszszonyok előtt. Az Király-is pedig vendégféggben hivatá őtet, és kedvesen tartaték mind az Nemessékekkel együtt. Hasonló képpen ő-is jo vatsorát készítettven, el-hivatá az Urakat és fő aszszonyokat vendégféggben, és akkor el-hivék hogy ő Nemes nemből való volna. Hogy öök immár így vigan laknának, vala ott egy Nemes az Király Udvarából, annak igen szép felesége vala, és az az ember Andolosianak az útközetben tárfa vala, maj egy aranyúak-is is valának annak feleségét Andolosia felette igen kedvelli vala, gyakorta

H 3

forgo-

forgolodik vala körülötte, és igére neki ezer aranyakat, ha egy éjel kedvét tölthetné. Az aszszony gondolá, hogy hamar szolgálhatna ezer aranyakat; de mind-az-által tisztas aszszonyi-állat lévén, nem akara ura hire-nelkül tselekedni-hanem meg jelenté neki. Az ura monda: Az ezer Corona arany jó volna, el-is tudnánk utánna élni, de nem jó volna az meg-tselekedésre; Igen gazdag lehetne hanem inkább azt tselekedgyük hogy nám az szomszédbeli menyetske szép és adakozo-is, az meg-tselekeszi az pénzért, és az ő testét nem kemélli, nem mondottadé hogy teneket urad vagyon, és nem mered életedért meg-probálni? Az aszszony mindgyárt futa az szomszéd aszszonyhoz, és meg-jelenté neki az dolgot, ha ugy-mond, egy éjel az én házomnál amaz vitézzel hálnál véle én értem, mint ha én vólnék, tehát száz aranyakat adnék néked érete, mert az ezer Corona aranyakat fog nekem adni, hogy én véle haljak. Az menyetske monda: Én nem gondolok véle, ilyen emberrel ingen-is véle mernék hálni tsak hogy azon félek, hogy ha én ezt meg-tselekeszem, te énnékem osztán az száz Corona aranyakat meg nem adod, hanem tsak egyel nagy kettővel el-botsátal, mint afféle menyetskét. Monda az aszszony: En tenéked azokat mind meg-adom minek-előtte meg-foglalnál róla. Es így az után monda az menyetske; hogy ez dologban már reája bizhatik. Az aszszony haza-menvén, mindeneket meg-monda az ő

az ő urának az szomszéd aszszony felől, hogy végeben vinné. Ez igen tették az ő urának. Azonban Andolosia meg el-jöve az aszszonyhoz, és igen forgodik vala körülötte, ki ugyan azon-serint igér vala neki ezer Corona aranyakat. Monda az aszszony: Ugyan való dolgot beféléské legyen? jő holnap estvére, és hozd el az pénzt magaddal, mert az én uram-is holnap el-mégyen az Király szolgálattýára. Ezt Andolosia tsak semminek tartá, hogy ennyi pénz kellettnek nékie ki adni, hanem másod nap étfákára tsak egyedül lappangva elmenné oda, el-vivé magával az ezer Corona aranyakat neki.

Miképen Andolosia az szép aszszonynak kedveskedvén, ezer Corona aranyakal meg-ajándékozá, azki ötöt rútul meg-tsálá, és mást fektete melléje szegénynek.

Akkor szépen aszszony ötöt el-fogadá, és el-vővé azt az ezer Corona aranyakat tőle olvasatlanul, be-vivé ötöt az ő ágyas-házában, kinek monda; hogy le-fekünnék, es lenne várakozásban, ő is hamar el-jőne. De ő mindgyárt az szomszéd aszszonyért küldé, és el-jutván ada nékie száz Corona aranyakat, és az-is menten hozzá-készülvén melléje mene. Midőn ők már edgyütt örvendözének, Andolosia nem különbben mint az utköző

társának feleségével hálta, de az menyetske elfé-
ben vévén, hogy ő Andolosiának igen tettzenek,
meg - monda Andolosiának, miképen az ő tárfa
felesége ötet meg - tsalta, s' ötet helyében szerzette
az véle hálásra, kiért ő neki száz Corona aranyakat
adott. Ezt halván Andolofia, hogy így rútul meg-
tsalatott, az pénzel nem annyira sokat gondolt,
mint hogy az városban ki-híresedvén, miatta gyal-
zódniék, kit fel nem venne sokért, hogy így meg-
tsalatot két aszfzonymtól, és hamar fel-kele mellőle,
ada annak az menyetskének meg száz Corona ara-
nyakat, és el-mene szállására, akkor fel-költé min-
den ő szolgait, hogy el- készülnének mert el-menne
osztán, gondola hogy ennek - utánna jobban fogna
örizkedni az hitetlen aszfzonymok álnokságától, így
kedvetlenül el- indula onnan. És midőn már egy
napj járó földnyire Páritol ment volna, ez dolog
igen forog vala eszében, küldé vissza egyik szol-
gáját ahoz az kinél ő hálta, kinek küldé két száz
aranyakat, izene is neki hogy annak az Nemes em-
bernek feleségét törvényben itzállja az Király
eleiben, az ki ő tőle el-vővé az kilentz száz aranya-
kat, mellyekkel nékie tartoznék. Az szolgál pe-
dig oda jutván, meg- beszéllé az ő Ura akarattját,
mellyben fogadá az menyetske hogy híven el- jár-
na. Ekképpen Andolofia az két aszfzonymt öszve-
háboritván melly miatt az Nemes ember felesége
szégyent valla. No hogy már Andolofia az Fran-
ciai Király udvarából el-ment volna, gondola hogy
jó még,

jó még, hogy erszényétől az gonosz aszfzonymok
meg nem folytatták, az többivel nemis gondola.

Mene azért szintén egy menéssel az nagy Arrago-
niai Király udvarában. Annak-utánna onnan men-
vén az Navarri Királyéhan, holot jó időkhig lakván.
Ísmét onnan vízontag el-hajozék Andolofia An-
gliában.

Immáron hogy Angliában szerentséfen jutott
volna, amaz nagy fő városban, Lundinban, akkor
ott tartá udvart az Király, szerze azért magának
ő-is egy nagy szép házat ot, és abban az miszük-
feges lőn meg- szerze, kezde osztán nagy udvart
tartani, mint ha nagy Herczeg volna, és az fő Ne-
meseket, kik udvarában lakának, gyakran vendég-
ségben hivatá s' meg-is ajándékozá, és minden-kép-
pen tartá vélek, útkezetekben és vitézi dolgokban,
az holott Andolosiának mind férfiaktol és aszfzo-
nyoktol jó hir és ditsiret adattatott. Ezeket az
Király hogy hallá, meg-tudatá tőle, ha akarna ud-
varában lakni? Andolofia monda, hogy örömeft.
Azonban történiék, hogy az Angliai Király az Sco-
tusok Királya ellen akarna hadakozni, el-méne
azért Andolofia-is az ő szolgálvaival az Királlyal, és
probála sok vitézi dolgokat, kiért ő nékie minde-
neknél nagy hire vala, noha ő Anglus ember nem
vala, még-is ditsiretet tőnek Andolosiának nagy
merészfégéről, mellyet az hatekor probála. Hogy
immár az Had el-oszlona, és ki- ki mind hazájában
menne, akkor Andolofia-is Lundinban mene, ki

bötsületeffen fogadtaték magát az Királytól de edgyfzer s' mind az egész néptől-is.

*Miképen Andolosia viszont
Scotiából az Anglia Királyhoz
viszsa-menvén, az ki őtet vendég-
ségben hívá.*

ES mikoron már az hadakozó nép mind el-
oszlott volna, az Király Andolosiát vendég-
ségben hívá, ki az ő leányát Agrippinát az kinél
szébb nem találta vala egész Angliában, mihelt
meg-látta volna Andolosia, azonnal fel gyuladá
rá nagy szerelmre, úgy hogy sem ehetet sem iha-
tot miatta, midőn már az étel el-végeződnek mene-
szálására Adolosia, es gondolá; Vajha én Kirá-
lyi nemből születtettem volna, az Királyt mind
addig szolgálnám hiven, vala miglen nekem adná
az ő szép Agrippinájá, de mit is kívánhatnék ennél
egyebet? Az után kezdé bajt vinni és kopiát törni
az királyné afzszonyának és az leánynak kedveért:
Annak-utánna pedig az Királynét leányával ed-
gyütt, és minden afzonyokat, mellyek az udvar-
ban valának, vendégfégben hívá, es nagy gazdag
ebédet szerze, hogy ki kiraita el-tsudálkozik, azon
kívül az Királynét-is, nagy ajándékkal meg-ajándé-
kozá, az Agrippinát-is, és az Leány-afzszonyokat-
is, azért hogy nálók kedvesebb lehessen midőn
hozzájok Fraucimerben menne, mellyet az Ki-
rály

rály mind meg-tudá. Es hogy egyfzer Andolosia
az udvarban ment volna, monda az Király neki:
Ennekem az Királyné meg-mondotta minemű gaz-
dag ebédet tartattad őtet, miért hogy engemet-is
el-nem hivattal? Felele Andolosia: Kegelmes
Uram, hogy felséget engemet alázatos szolgál-
ját meg nem utalna, ez meg-lehet? Az Király mon-
da: En holnap tized magammal el-jövök hozzád.
Ezen Andolosia igen örüle, és nagy sietséggel haza
menvén, nagy drágalatos és friss ebédet készítettete,
midőn már mindenek el-készültenek volna, el-érke-
zék az Király-is az Grofokal és nagy Urakkal, és
az ebéd lőn felette igen gazdagon, mellyen az kez-
de igen tsudálkozni, s' az többi-is kik vele valának.
Az Király gondolá azt magában hogy meg-fzgye-
nitse, hogy nem űz másfzor ilyen Uri pompat,
meg parantsloá azért alattomban, hogy senki még
pénzert-is ne adna fát, hogy ne főzethetne, és
ísmét el-hivattatá magát Andolosiával, noha ő egy
elsőben örül vala rajta, mert minden egyéb elég va-
la, tsak fa nem lévén, majd nem tudá mit tseleked-
gyék, es minél főzessen; küldé annak-okáért siet-
séggel Velenceiek hez ott Lundinban, és véteté
meg sok szők fűvet, feretsen-diót és fa-héjat azo-
kat mind az földre töltetvén meg-gyujtatá, és
azoknál főzetvén készittete nagy sok fele étkeket,
mint szintén az fálnál.

Noha hogy mar az ételnek ideje el-jött volna, az
Király fel-ülven viszontag melléje vévén az Urakat,
kik az

kik az előtt vele valának, és el-vivé magával, men-
ven az Andolosia szállására.

Midőn közel az állás hoz érkeztenek volna,
ottan ülék az orrokban jó ízű illatos szag, úgy
hogy azon tsudálkoznának, mennél inkább közele-
getnek vala hozzá, annál több jószag ére őket.
Az Király parantsolá meg-kerdeztetni: ha készen
vólnának? Akkor meg-mondák az Királynak,
hogy készen vólnának, de mind fű-szerfámnál
készítették. Kinn az Király el-álmelkedék, ha
ennek előtte az Királyt jól tartotta mostan leg-
jobban tartya. Im már hogy az ebéd gazdagon
vólna, és el-is műdolagnék, el-jutának az Király
szolgai-is, kiket Andolosia mind meg ajándékoza
tiz-tiz Corona arannyal, melyeknek örülnek vala
mindnyájan, midőn már mindenek meg-lóttének
vólna, el mene az Király viszontag haza az Urak-
kal.

Hogy már az Király palotájában jutot volna
hozzája mene az Királyné, kinek meg-mondá az
Király minémű drága étkekkel Andolosia tartotta
vólna, ki mind csak azon fű-szerfámnokná fagyá-
lant, főzöttek vó tak, és az szolgákat-is mint aján-
dékotta vólna meg, kinn ő felette igen tsudálkoz-
nék hogy holott venne annyi fok pénzt, mert ott
nintsen semmiben femmi kéméllés, és hová tovább
minden drágalátosban vagyon.

Az Királyné monda. Senkihamarebb meg nem
tudhatná, s' joban is mint az mi leányunk Agrip-
pina

pina, mert ő igen kedvelli őtet, és azt vélem hogy
az mit tőle fog kérdezni, meg nem tagadgya előtte.
Az Király monda; hogy legyen azon. Az Királyné
felele: Én immár abban el-járok hiven. Midőn
már az Királyné az Fraucimerben menne, hozzája
hivá Agrippinát tsak magát, és az nagy lakodalmat
meg beszéllé néki, melyet Andolosia készítettett
vólt, kin az Király felette tsudálkozik, én magam-
is pedig, holott ő néki sem Országá sem jobbágya
nintsen, s' honnan lehet nékie ennyi fok pénze?
Azt én jól tudom hogy ő tégedet felette igen ked-
vell, mert tsak az ő szemléletéből-is észemben vet-
tem, hanem mikoron te hozzád jövend, tsak azért-
is tenéked hosszabb időt engedek az mulatásra,
hogy jól beszélhess vele, és te ő belőle ki-vehesd
meg-tsalyán honnan vólna néki annyi fok pénze,
Agrippina monda: El-hidgyed meg-probálom.

*Miképen az Király leánya
Agrippina, tsalárd szerelmével
Andolosiat az ő kedves erszényétől
meg-fosztotta.*

Hogy viszontag Andolosia az Király udvá-
ban menne, ízépen fogadtaték, és tsak ha-
mar az Fraucimerben bé-ereszteték, mellyen felette
örvendez vala, és méne az szép Agrippinához be-
szelgetni. Hogy már így ketten vólnának, monda
Agrippina Andolosianak: Hallom hogy nagy di-
tsiretet

tsíretet felőled mindenek tésznek, és az Királynak is drágalatos és fő ebédet készítettél volt, s' mint ajándékoztad meg az szolgait is, kérlek azért mond meg nekem ha nem gondolkodolél felőle, hogy valaha pénzbéli fogyatkozásod legyen? Monda ő: Kegyelmes afzfzonyom, soha az én pénzem el nem fogy miglen én élek. Monda Agrippina: Tsak könyörögj jól leveled által atyádnak, eleget küld. Felele Andolofia: En olly gazdag vagyok mint az én atyám volt, és ő is nem volt gazdagabb mint én mostan vagyok, mind az által más természettel bir vala ő, mert ő néki tsak az vala kedvébe, hogy az idegen Országokat meg látogassa, de engemet semmi egyéb meg nem örvendeztethet, hanem tsak ez igen szép afzfzony és leány, az kiknél lelhetem tsak az én kedvemet. Monda Agrippina: No mostan énnékem hát mond meg, mer te már sok Királyok Udvariban voltál, ha nem láttálé az ki néked inkább tettett volna? Monda Andolofia: En immár hat Királyok Udvariban szolgáltam, s' láttam szép afzfzonyokat és leányokat is, de te mind fellyül halladod azokat az szépségben, kegyes járással, mindennemű szép termetteddel, erköltsőddel, és magad viselélével, melyekkel te énnékem az szerelmet az én szivemben felette igen felgerjesztetted, melyet én ki sem beszélhetek számmal, és tsak azon könyörgök téneked, tsak meg ne tiltsad tőlem magadat, te is én tőlem az mit kívánsz, mindeneket meg nyeriz. Monda

Monda Agrippina: Andolofia, mond meg énnékem igazán, hogy honnan vagy tenéked ollyan sok pénzéd és gazdagságod, és én is akaratomat tselekefsem. Azon Andolofia felette meg örülvén, monda néki: Mindeneknél kedvest, Agrippinám, az kit tőlem kívánsz, hitem szerént tenéked igazán meg mondok mindeneket, de te is fel fogadgyad, hogy magadnál benn tartod. Monda Agrippina: Oh te szerelmes Andolofiam, ne kétkedgyél soha az én hűségemben, és ígértemben, mert az mit én tenéked számmal meg ígertem, azt az én tselekedetimmal is meg tellyesítem. Ezekre az szép beszédekre monda Andolofia az szép Agrippinának: Emeld fel az szoknyádnak szárnyát, és elő vővén az ő szerentsés erszényét, meg mutató Agrippinának, és monda; énnékem miglen ez erszényem lészén, soha el nem fogy az én pénzem, azonnal ezer Corona aranyat ki olvasa néki belőle, s' önté az szoknyája szárnyában, és monda: Ezekkel meg ajándékozlak, és hatóbbet kívánsz többet olvalok. Hidgy bizonyosan énnékem, hogy mostan igazságot szóltam. Felele Agrippina: Látom és meg is valhatom hogy igaz, nem is álmélkodom most annyira immár az te magad viselésén, hanem azt mondom, az Királyné ez tjele az Királlyal fog hálai, és én is az én komornyik afzfzonvommal el szerzem hogy te én velem hálai, mert ő nála nélkül semmit is nem tselekedhetem, és annak tenéked nagy ajándékot kell adnod, hogy ki ne

ki ne tudodgyék, kit Andolofia meg - igére néki; És mihelt Andolofia el - mene, mindgyárt Agrippina az Királynéhoz futvást mène, és nagy örömmel meg - mondá nékie, miképen ő meg - tudta tőle, hogy honnan volna Andolofianak annyi sok pénze, és miképen ő néki igérté véle való halást ez éjel. Az Királynénak ez igen tették, és monda Agrippinának: Tudodé azért mitsodás formájú az az erzfény, mitsodás színű és nagyé? Felele: Igen - is, és azonnal el - küldé egy erzfény - gyártóért, és parantsola az Andolofia erzfénye formájára magának egyet tsinaltatni, mint ha az volna; ottan az Királyné nagy hamar az maga Doctoraért küldé ismét, kinek parantsola igen erős italt készíteni, az melytől hamar és könnyen el - alhassék, úgy mint ha az ember meg - holt volna. Midőn már ez az ital meg - készülne, bé - viték azt az Agrippina ágyas - házában, és így meg - tanittaték az fő komornýik aszfzony, mikoron, úgy mond, Andolofia el - jó ez étfzakan, igen szépen el - fogadgyad őtet, és bé - vigyel az Agrippina ágyas - házában, és midőn ősfztán egy őt lélfznek, akkoron eleiben hordgyatok ő néki minden - féle confectomot és nád mézes szerzfzámokat, mindeneket pedig jól el - készittsetek, s' úgy vigyázatok reá, hogy Andolofianak ez italt hamarsággal az ő poharában töltsétek, és addig mindenek rend - szerint legyenek, hogy végben vihesfsetek. Az estve már hogy el - jött volna, el - juta Andolofia - is nagy bukálva, és bé - viteték az Agrippina ágyas - házában, az Agrip-

az Agrippina - is azonban el - jutvan le - üle melleje, és beszélnek vala egymással barátságoson, azonban eleiben hordatek elégféges confectomos italok. Agrippina fel - vön akkor egy pohárt, s' monda Andolofianak: Én nagy barátságoson kösz - nöm ezt reád. Andolofia el - vővén ivék, azért hogy inkább kedvet venne - Agrippina pedig mind addig iratá az édes italokkal, miglen ő mind azt az erős italt meg - ivá, azután néki hanyatolván keményen el - alúvek, ugyannyira hogy semmit nem érez vala akár miként bántak - is véle. Ezt látván Agrippina, azonnal rájta lón, és fel - szakasztá az Vameczét, le - mettzé az ő szerentsés erzfényet, és az helyett mást varra fel mingyarást.

Az Agrippina más nap reggel mindjárást az Királyné eleiben vivé az erzfényt, és meg próbálák hogy ha igazé; s' úgy találtak, melyből ki - olvasának sok Coroná aranyakat. Akkor az Királyné az Királynak egy elő - kötő aranyat vivén, meg - be - széllé miképpen bántanak volna Andolofiával. Az Király pedig az Királynénak meg - hagyá, hogy Agrippinának meg - parantsollya ismét vízfzfza - adni az erzfént néki, mert egyűld ő tőle el, vész. Az Agrippina pedig summi - képen nem akara vízfzfza - adni, hanem monda: Mint - hogy az én életemet fzerentsére vetettém, mert ha ő fel - serkent volna miglen ő véle bajlottam, nyilván meg - őlt volna engemet, kit meg - is érdemlettem volna. Midőn már Andolofia is eleget alunnék, fel - serkene, és

azonnal az atya tanátsa, midőn Fortunátus halálos agyban feküvén nekik mondott vala, hogy ők miglen elnének az eršényről senkinek semmit ne szollanának, de az immar meg-lévén, és így minden pompáságának-is vége-szakada. Elő-hivan akkor az ő szolgáit, és butsud adván nekik, módá: Im-már tiz egyézf ezte deje vagon, hogy én az ti Uratok vagytok, kitiszteffégesen tartottlak benne-tek, hogy semmi fogyatkozástok nem vólt, nem-is maradván adóssa egyiteknek-is, de sőt jól meg-fizettem inkább titeknek. Most immar ilyen idő érkezett, hogy én ilyen udvart nem tarthatok, mint ez ideiglen, annak-okaért azokért az Jókért kit ve-lem tettek, már szabadon hagyak titeket, és lássa kiki mint leg-jobban tud gondot viselni magára, taváb már nem tarthatlak, mert nintsen több pénzem, csak száz és hatvan Corona aranyam, nam mindeniteknek adtam jó lóvat és fegyvert-is. Ez beszéden az szolgák igen el-ijedvén, nézvén egyik az másikra nagy tsudálkozván, hogy mi lehetne ennek az oka, mind az-által monda edgyik ő köz-ülők: Édes Uram, nétalám mi közzülünk valaki bozfsúsággal illetet tégedet add értésünkre, és meg kell miattunk halni, ha szintén bár más és ma-ga az Király volna-is, de életünket le-tétízzük mel-letted. Andolosia monda; hogy senki mitta ne háborogjon. Kik felelvén ísmét: Mit te töléd semmi-képpen meg nem valunk, ha szintén lovainkat, fegyverinket, és mindenünket az mink vagyon el-ad-

el-adgyuk is mi tégedet el-nem hagyunk. Monda Andolosia: Köszöném nektek édes jámbor szol-gaim az jó akaratot, ha vizsontag az ferentse még-hozzám fordulna soha rolatok el nem nem felekez-ném, de az mint mondám azt tselekedgyetek, és hamar nyergellyetek, mert azt akarom hogy tsak hamar nyergellyetek, mert azt akarom hogy tsak edgyitek se maradjon velem. Az szolgák felette igen szomorkodnak vala az ő jámbor Urokon, az kinél őket sokszor jól laktanak. Akkor tőlök bu-tsút vévén fel üle jó lovára, és indula haza Fama-gustában az ő bátyához.

*Miképen Andolosia vizsont
hoz a ment vala, ki az ő attyának
panaszolkodván, hogy el-veszett
volna tőle az Eršény.*

ES hogy jutott volna az szép palota elei-ben, ottan kolompoza, ki tsak hamar bé-erész-tetek. És midőn Ampedó meg-hallá, hogy az ő őtse Andolosia haza jutot volna, igen őrvendeze azon, és vele hogy ő-is immár fogja magát az er-šénnyel őrvendeztetni, és többé semmit nem ké-melléni, mint az tiz esztendő alatt tselekedett, mene azért az ő őtsének eleiben, és fogadá őtet nagy örömmel, kikérdé őtet mi okon jutna ő tsak egyegül; és holot hadra el az ő népét? Ki felele: En mind el-hadtam az én népemet, és köszönöm

az istennek hogy magam is haza jöttem. Monda Ampedo: Edes ötsém, mint történt dolgod mond-meg énnekem, mert nem tesszik énnekem hogy csak egyedül jöttél-meg? Ez felele: Együnk előben, és hogy az ételt el-végezték volna, menének ketten egy komorábon, és Andolofia meg-ölelé Ampedot, s' munda: En' edes bátyám, mostan jelentem-meg tenéked az én gonosz nyavalyáimat, hogy nekünk rosszszul vagyon dolgung, mert én az lerentsés erszényt el-vesztettem, kit én szívem-szerint bánok de nem tehetek róla.

Az Ampedo ezen valóban meg-ijede, és nagy ijetteben monda: Erővel vették-e, el-tőled, avagy ugyan el-vesztetted őtet Felele ő: Én azt az parantsolatot meg-vetettem, mellyet az mi edes atyánk testamentumban hagyta, azt én egy szertőmnnek megmondván meg-mutatám, és az osztán meg-fosztá tőle, kit felőle nem vélek vala. Monda Ampedo: Láddé ha az mi atyánknak parantsolatját meg-tartottuk volna: tekát ez két jószág egymástól el-nem szokadott volna, de te tsok idegen Országokat akartál próbálni, im hol mit szerzettél azzal, és mitsoda haszonnal és nyereséggel jártál. Felele Andolofia: Edes bátyám, kidgyed hogy nagy szívbeli fájdalommal vagvok miatta, annyira, hogy életemmel-is nem fokát gondolok

immár.

Mi-

Miképen Andolofia az ő bátyától az kedves Süvegetsket ideig el-kérvén, és kívánna lenni Angliában, ki osztán Agrippinát mind erszényestől ragadta vala.

Az Ampedo midőn ez szokot hallaná, vizgaltala az ő ötsét, monda: Edes ötsém ne sopánkodgyal annyira raita, hiszem vagyon még két szekrény arangyunk, és az kedves Süvegetske-is, ha mi irnia fogung az Soldán Kiralynak, nekünk azért ő nagy fok jó marhákat fogdatni, mellyekkel miglen mi élünk megfogjunk erni, és tisztességgelen belőle élhetünk, haddjárjek az Erszény. Andolofia monda: Az meg-nyert jószágot nehezen hagyhatni-el; de ez volna az én kívánságom, inkább adnád ide nekem az Süvegetsket, mert én ily reménységben vagyok hogy én még azzal az mi erszényünket ismét vizsfa-nyerem.

Az Ampedo akkor monda: azt szokták mondani. Valaki az ő javait el-veszti, az el-veszti esztér, kit raitad-is látok, mint mostan-is az mi jóvunkat el-vesztetted, talám az Süvegetsket-is tőlünk el-akarnád veszteni? az én akaratomat nem hagyom már én semmiben reád, de ideig mulatnia oda engedem. Ezt Andolofia értvén, hogy nem engedné az bátya az Süvegetsket véle el-vinni, gondolá, no külömben fogok tseleketnie, ki monda Ampe-

dónak : En édes szerelmes bátyám , ha immár gonoszul ellened vétettem , ennek-utánna immár akarod szerént fogok élni. Akkor el küldvén az bátya szolgait vadázni az Erdőben , és monda hogy majd ő-is utanok jutna. Hogy azok elmentenek volna, monda Andolofia : Édes bátyám, engedd ide egy kevesfé az Süvegetskét , tsak az Erdőben megyek. Az bátya pedig azonnal oda engedé neki az Süvegetskét , de mihelt kezéhez vővé, azonnal el-hogyá az erbőben való vadászárt, és mene mindjárt Genevában , és ott tudakozik vala drága kintsek felől , az mellyeket találhatot, azokat mind száláfsara hordatta , Midőn már sokakat hordottanak volna oda markollya vala őket, kötvén őket kezfélőben próbálly vala , mint ha meg-mérni akarna mennyi nehézségek lehet , azonban el, rogadtatván magát, fizetés-, nélkül el-mene vélek, és az szerént tselekvek Florencziában és Velenczében-is, ki minden pénz-nélkül nagy drága kintseket az három fő Városokból el-vűn magával. Midőn már ő néki fok drága kintsei vólnának, akkor mene Angliának Lundin nevű Városában. Jól tudván pedig az Agrippina mellyen járna el az templomban, és az uczaban meg-bérle egy boltotskát , mellyben ki-rakodék az kintsekkkel. Midőn már Agrippina az Templomban mennie, kivel szolgák és szolgálók elől és utol mennének, és az vén komornyik aszfony-is , az ki ő néki az bolondító italt innya adta vala, kit jól isméré, de az

ötet

ötet , nem mert más tsinált orra-is vólt az maga orrán fellyül , az melly tsudásá tötte ötet , ugy hogy senki meg nem ismerhette.

Mihelt Agrippina mellőle el-hallada menten elő-vévén két szép arany gyűrűt és meg-ajándékozta vélek két vén komornyik aszfonyokat , kiknek jól tudta hogy Agrippina tanátsokkal élne , és kéré azon őket, az Királynénak tanátsolván azt , hogy ő erette küldenének, és víni fogna ő magával el nagy drágalátos kintseket oda , mellyekhez hasonlótat soha-is nem látot. Azok pedig fogadák nékie hogy el-fognák szerzenie. Midőn már Agrippina az templomból haza menne, mindgyárt meg-mutaták nékie azt az szép két gyűrűket, s' mondanak, hogy az ki az templom előtt állot, az ajándékozá mi-nékünk, hogy mi jó el szerzői lennénk az ő jó-száginak , mert ő néki fok drágalátos kinsei vannak. Az Királyné monda: En azt el-híszem , hogy ő néki szép és drágolátos kinsei lehetnek, mivel-hogy ő tünétek ilyen két szép gyűrűket ajándékozott, hivassátok ide, mert ugyan kívánván nem-is győzőm várni hogy lássam azokat az kintseket, az pedig el-jutván , bé viteték az palotának edgyik tornáczaban az Agrippina kamorája eleiben, akkor ő ki-rakogatván az ő kintseit, mellyek Agrippinának igen tettének. Agrippina kérdé mi arruk lehetnének, az mellyeket kedvell vala, kik között való-lanak ezer Corona arany éróvek , és sokkal drágábbak-is , de fele arrán kerü vala. Az drága kőáros

I 5

monda:

monda: Kegyelmes aszfzonym, régen hallottam hogy te igen gazdag Királyné vagy ez világon, azért én ez drága kintsekre az hol találhattam tel-kere-
flem, és ide hoztam, de te igen keveset akar sz éret-
te adni, kik magamnak - is többbe állanak, de ne
kévánd káromat, hiszem kegyelmes aszfzonym
ragd őszve az mellyek tettzenek, és tűrhető-kőp-
pen adom. Ekképen ki-választ van, az mellyek ő
nékie tettzenek aprokat és őregeket, vagy tíz da-
rabot. Akkor ez drága kőveket megfizamlálván,
tőnek ötlet ezer Corana aranyakat, de ő nem akara
annyit adnia. Gondolá Andolosia magabon:
En sokáig itt nem veszekedem véle, tsak hozna in-
káb most elő az erszént; meg-alkuvának mind-az-
által edgymással négy ezer Corana aranyokon.
Az Királyné akkor elvivé az szoknya allábon az
kintseket és menyén kamorájában az ő szekrényé-
hez, mellyben az szerentsés erszeny áll vala, mel-
lyet köre erőssen az ő vére, és ki jövén onnat meg-
akaryan az drága kőveknek az árrát fizetni. Otta-
ez drága kőáros néki késűlvén, melléje álla; és
midőn el-kezdé az olvasást, által ragadván ötlet ke-
menyen hozzá - szorítá, és azontol kívána lenni
edgy kielen nagy erdőben, az kit semmi-is nem lak
vala, akkor tsak hamar jutának egy nyomorult
szigetben, nem messze Hiberniátul, mellyben lő-
nek egy alma fa alatt, kin sok szép alma vala.
Hogy már az Királyné az fa alatt űlne az drága jó-
szágok-is még az szoknya allyában vólnának mer-
lyeket

lyeket vót vala, és az serentsés erszeny - is az ővén,
feje felel látá, sok szép almákat, monda az kő-áros-
nak: Hatalmas Isten, hol vagung mi, és mi ke-
pen jöttünk mi ide? Ime én melly erőttlen vagyok,
agy azért ez almákból vagy egyet hogy élezel-
sem magamat kit nem tudá hogy Andolosia vólna,
Az több kintseket-is mellyek még nálo valának tévé
az ő ölében, és az kedves Sűvegecskét, melly maga
fején vala, tévé az ő fejében, hogy akadály ne
lenne az fel-hágásban. És hogy fel-hágna az fára,
nézi vala hol vólnának legsebb almák, az Agrip-
pina pedig űlvén az fa állatt, ki nem tudgya vala hol
vólna, és mi ódon jött vólna oda, és ezt gondo-
lá magában; Vajha én viszontag meg az én kamo-
rámban lehetnék, mihelt ő így gondolkotnék,
azonnal el-mene az fellegek által, minden kár-nél-
kül, és lőn az ő ágyas-kázában. Az Király pedig
az Királynéval és mind az egész Udvar népe örül-
vén, kerdezék holott lehetének volna, és hol mara-
dott vólna el az az drágo kőáros, az ki ötlet el-
ragadt vala. Ki felele: En ötlet egy fan hódram,
ne-is kérdezzetek mostan többet tőlem, hadd-nyu-
godgyam, mert erőtelen, és el-fáradt vagyok.
Hogy mar Andolosi az fánn űldögölne, látá hogy
Agrippina mind Sűvegecskét edgyút el-ment vólna,
és az kintsekkal-is, az mellyeket ő három fő váro-
sokban szerzett vala őszve; Akkor átkozni kezdé
azt az fát, és az rajta való gyümölcsöt-is, azt-is pedig
az ki ötlet oda óltotta, és egyebeket-is mondván:
Atko-

Átkozott légyen az az óra, mellyben születtettem, azok az napok és órák, mellyekben én eddig éltem, Oh te kegyetlen halál, miért hogy engemet meg nem fojtottál minék, előtte én ez nagy infégben jutottam volna. Átkozott légyen az az nap és óra, mellyben Agrippinát én elsőben meg-láttam, vajha az én bátyám itt ez pusztaságban mostan én nálam lehetne, menten őtet meg-fojtánám, magamat pedig egy fára fel-akasztanám, és így mi ketten halva-lévén, úgy osztán annak az erfénynek minden hasznos ereje el-veszne, és így az Királynénak és az hitetlen szívi Agrippinának nem lenne semmi gyönyörűségek az drágalatos erfényben. Hogy már így ide s' tova járna, azonban bé-sötéredék, és hogy semmit nem láthatna, le-feküvék egy fa alá, és nyűgövék egy kevés-korig, de nem alhaték el semmi képpen ez infégnek miatta, ki véli vala hogy abban az kietlenben kelletnék életének elfogynia, és így ott feküvén mint egy kétfélegben élet, ki inkább halált szenvedni hogy nem mint élni akar vala.

Hogy immár meg-virradott volna, megyen vala nyavalyáful, de ő sohule senkit nem láthata, és jutha véletlenül egy fahoz, kinn valának igen szép piros almák, ő pedig igen ehetnék vala, és ehfégenek miatta hajítván az fára, kiről mindgyart két nagy alma le-efék, mellyeket ő csak hamar meg-évék. És midőn azokat meg-enné, ottan nevedék néki két nagy hosszú szarvai, mint az ketskének szokott lenni,

lenni, ki néki futamodván az szarvakkal az fának, kikkel le-üttetni és taszítani akarà, de mind csak hájában lőn az ő dolga.

Akkor kezdte nagyon kiáltozni: Oh én nyavalyás ember ő boldogtalan ember, hogy lehet ez, mennyi ember vagyok ez világon, itt még sintsen egy-is, ki énnékem segítségemre lenne, és hogy én az emberekhez juthanék. Oh Isten, jőj segítségül ez mostani nagy nyomorúságomban.

*Miképen Andolosiának egy
vén Remete ember segedelmére jö-
vén, attol az éktelen szarvaktól, kik
rajta nőttek vala, meg-szabaditá
őtet szépen.*

ES midőn ő így nyomorúltul kiáltoznék, meg-hallá egy Remete ki harmintz esztendeig ez nagy kietlenben lakván csak egy embersem látot, mene az kiáltásra, és hogy jutna Andolosiához, monda néki: Oh te nyavalyás ember, mi hozott tégeder ide, és mit kereszte itt ez pusztában? Felele ő: Edes atyámfia, én-is igen bánom azt hogy én ide jöttem. Monda az Remete: Harmintz esztendőktől fogva csak egy embert-is nem láttam, akárnám ha te-is nem jöttél volna ide. Andolosiá kérdé nagy bádgyadva az Remetét, ha volna valami ennivalója? El-vivé azért őtet az Remete az ő hajlékában, az mellyben semmi egyéb
nem

nem találhaték, hanem csak valami kevés gyümölcs, mellyekkel táplálá magát az szegény Remete, de Andolosianak lémmire kellő eledel vala ez. Akkor monda az Remete: El-vízlek tégedet, holott találhatz magadnak elégedendő ételt és itált ő pedig azonnal kérdé, hogy mit kellettnek az szárvakkal művelni, mellyek rajta vólnának, mert valami tengeri tsudának fogják alítani? Akkor vivé őtet az Remete egy kitsinnel tovább az ő hajlékától, és le-fzakafta más fáról két almát s' mor di: Edes fiam fogjad, és edd-meg ezeket. Mihelt Andolosia ezeket meg-évé, azonnal az ő szárvai el-vesznének, midőn ő azt látná, kérdé mi dolog lehetné ez, hogy ő néki nagy hamarsággal szárvai lőttek, meg olly hamarsággal el-vesztenek? Monda az Remete: Az teremő, ki mennyet és földet teremtetett, és mind az benne való, ez fákat igz rendelte, és ez természetet nékiek adta, hogy ők illy gyümölcsöket teremtsenek, kik hez nintsen-is ez egész világon hasonló, csak egyedül ez pusztaban. Monda Andolosia: Edes atyámfia, engedd-meg hogy ez almákban el-vihessék magammal. Monda az Remete: Edes fiam, valamennyit akarz annyit vigy-el, és ne kérd tőlem, mert nem enyimek, és nintsen-is semmim ki sajátom vólna, csak az én szegény lelkem, kir én azén teremőmnek adok, az ki énnékem őtet adta. Vészem eszemben, hogy gondolkodásokkal s' világi dolgokkal elméd megterhelteit, de el-hagyván azokat térj-meg, mert

nagy

nagy kár-vallás szokott egy kis gyönyörűségért az emberre következni. Az Andolosia pedig mind untalan ez ő szívében csak az nagy káron gondolkodik vala, és le-fzakafta egy néhányat az almában, az mellyektől az szárvak nőttenek és az mellyektől el-vesztenek vala, s' monda az Remetének: Vigy ki engemet arra az útra, holot az emberekhez juthatok. Akkor az Remete ki-vívén őtet egy útra, monda: Menny el mostan ez úton melly előtted vagy, ki még egy faluva, holott találz elég ételt és italt. Igen köszöné az Remetének, és el butszék tőle; akkor jutván az faluban, holot évék és ivék, erőt vévén magának. És midőn eszére jutna, kérdé melly felé kellett menni Angliában lévő Lundin nevű Városban, ki meg-mondaték néki, hogy mostan ő Hiberniában vólna, és még Scotia Országgon kellettnek által menni Andolosia ezt halván, hogy ő illy meszke vólna Angliától, megfzomorodék magában, és bándodék az almákon, mellyeket nála hordoz vala hogy úttya fokára halladván el-vesznének tőle. Az emberek ezt értvén, hogy ő örömet Lundinban akarna lenni, mutatának néki az tenger partyán egy nagy Varózt, mellyből az hajok Angliában, Flandriában és Scotiában mindenkoron ki-járnak vala, holott találá-is csak hamar hajót, ki egész Lundinig vivé. Midőn már Lundinban jutott vólna, bé-enyvezteré az fel szemét, és ál haját tévén fel, az ki által senki meg nem ismeré őtet; ki vévén egy asztalotskát, és az

templom

templom előtt le - helyezteté, az holott tudta az Agrippinának bé s' ki-járását, és ki tévén az almákat egy szép fehér ruhára, kiáltván: Ezek Damascusbéli almák, ha kértették egyet hogy adna, három Corona aranyakon mondotta, ki-ki csak el- megyen vala mellőle, mert bánta-is volna, ha minden ember azokban vót volna. Így Agrippina-is elő-jutván az ő fraucimerivel, szolgálóival, és komornyik aszszonyival együtt, ő ismét kiáltozván, hogy Damascusbéli almái volnának, az Királyné kérdé hogy adna egyet? Ki monda: Három Corona aranyakon. Az Királyné-is monda: Vallyon mitso-da haszonra valók ezek hogy illy drágán adod? Felele ő: Az embert széppé és okósa tévzi. Ezt halván Agrippina, azonnal parantsola venni az komornyik aszszonyinak vagy kettőt. Andolosia akkor meg int bé-rakogató az ő kalmár marháját, mert nem kévana többet senki-is benne venni. Hogy haza jutott volna az Királyné, nem sokáig várakozván, meg-évé az két almát, és mihelt meg-évé, mindgyárt ki-nővének két nagy szarvai igen nagy fő-fajással, ki miatt le-keltek fekünni az ágyra. Hogy már az szarvai elég nagyok volnának és az fő fájás-is meg-ízűnnék rajta fel-kelvén mené az tükörhöz, és hogy nézné magát látá hát éktelen nagy két szarvai volnának, néki esvén mind két kézzel, vélvén le-törhetné, de nem lehele, mindgyárt kiáltani kezdé kétleányzóknak, kik meg-lát-van őtet, igen igen meg-rettenének, és imádkozván mint

mint ha gonosz lélek volna. Maga-is annyira el-ijede olztán, hogy sokáig nem szólhata. Kik szolván néki: Kegyelmes aszszonyom mint van ez, hogy az te Nemes személyed illy éktelen formájúvá lőtt? Ki felele; hogy nem tudná, gondalná hogy Istentől volna, avagy hogy az Damaskusbéli almaktul lőtt, melyeket nekem el-adot amaz lator kalmár. No lássátok legyetek segítségül, hogy meg-szabadulhassak ez szarváktul. Az szolgálók eleget vonászolván, kit meg-is törének, dem nem használhatának, mellyen ő igen ohajtozék, és monda: Oh én nyomorult teremtet állat, mi használ hogy én Király leánya vagyok, és leg gazdagabb és szebb ez vilagon az aszszonyok között, ha mostan oktalan állathoz vagyok hasonló, és hogy még vá-laha születtem-is, vallyon nem szabadíthatnaké-meg engem ez éktelen formulátul, az Tinis vizében veszttem magamat. Akkor az fő Fraucimerek közül egyik vigasztalván őtet, monda: Kegyelmes aszszonyom, ne légy olly kétféles; mert ha ezek lóttének, meg ugyan el-veszhetnek. De inkább küldgy-el tudós orvosokért, kiknél akarmi légyenis irva találatnak, mi okból származtanak, mivel veszthetik el-is. Ez beszéd igen tetszvéen néki, monda: Ne szollyatok senkinek, és ha valaki engemet kérdezne, csak azt mondjátok, hogy beteges vagyok, és ne-is botsáfsatac hozzám senkit-is. Az vén Komornyikné tudakozik vala pedig az Orvosoktól, illy formánn eleikben, adván hogy miképen

egy kedves atyafiának két szarva nővén, mi módon vesztethének azok el? Az Orvosok ezt halván igen tsudálkoznak rajta, hogy embernek szarva nőne, és ki ki közülök felette kívánnya vala ez embert látni, de az aszfzony monda, hogy egyéb ez személyt nem láthatná, hanem az ki jól tudna véle tenni, kinek fizetése-is lenne. De egy sem vala közülök, ki ezt fel-vállalná, mert soha nem halott, nem olvasott, sőt nem-is látot illy nyavalyát. És hogy már az aszfzonymnak az Orvosok közül ez nyavalya meg-gyógyítására egyik sem igézné magát, igen meg-háborodék, és vízfíza térvén az udvár felé haza-felé mégyn vala.

*Miképen Andolfia orvossá
tevén magát, hogy az Agrippiná-
nak szarvait fejeéről el-vesz-
tenéje.*

A Kkor elől találván ötet Andolfia, ki felöltözvén valamint egy Doktor, verőskálát palástban, és verőskalaplévén fejében, nagy orrot tsináltatván pedig magának, s' monda neki: Te Sáfárné, láttalak hogy már három Orvosnál-is vóltál, találszé azért kedved szerint valóra? Ne haragudgyál hogy kérdezlek, mert magam-is Orvos vagyok, ha valamiben kívántatnék, add tudtomra, nem lehet olly hogy én meg-tudom gyógyítani. Az aszfzony gondolván magában, hogy az Isten

mutatta

mutatta volna ez Doktort, s' monda neki; miképen egy fő személynek fejből két igen nagy hosszú ketske szarvakhoz hasonlo szarvai nőttek volna, kinek ha segítséggel lehetnél, jó fizetést nyérnél tőle, mert ott az pénzben sem pedig egyébben semmi fogyatkozás nintsen. Az Doktor mosolyogván, monda: Az szarvak el-vesztéséhez való mesteriséghez jól értek, minden fájdalom nélkül pedig; de pénz kívántatik ahhoz; még az okát-is tudom honnan származtanak légyen. Az aszfzony pedig meg-kérdvén; hogy honnan származott légyen ez tsudálatos termés? Felele az Doktor az vén aszfzonymnak: Abból, midőn valamelly ember másnak valami hamiságottészen, még nagyon örülvén az gonosz tételen, de nem mervén ki jelenteni így osztán más módon-is ki-nyilatkozik, noha jobb pedig az embernek kinek fellyől ki-út, mert ha ki nem űthetne, az szívet meg fojtván meg-ölnéje. Nintsen még annak három esztendeje, hogy az Spanior Király udvarában vóltam volna, ott-is egy hatalmas Grof szép leányának két nagy szarvait, vesztém-el. Ezt halván az vén aszfzony az Doktortul, meg tudá ő tőle az ő házát; és monda, hogy menten hozzája vízfíza fordulna. Ki monda: Én még semmit nem szerzettem; mert tsak harmad napja hogy itt vagyok szálláson az Hatynál, ott meg-találhatz engemet tsak az nagy orru Doktort kérdezzed, mert így neveznek, noha más volna az én nevem, de ez leg-isméreteb. Az vén aszfzony

K 2

pedig

pedig nagy örömmel haza futvan, az nyavalyás Királynéhez, s' monda: Kegyelmes aszfszonyom, örveny és vigadj, mert az te dolgoz maiban jól léfzen, és meg beszélvén, hogy amaz három Doktorok semmi jó válaszfal nem borsátották volna, hanem az után egyre találván biztata engemet, meg-mondván minden dolgokat, és beszélgetvén vele, monda hogy edgy Grofné-is szintén ekképpenvolt. Meg-mondván nekem minden okait, hogy ez nyavalya mitől származott légyen, kiért maiban hiszek, is neki. Az szomorú Királyné pedig fekvén az ágyban, monda az vén aszfszonynak: Miért hogy Doktort velled el-nemhozta, tudván azt, hogy én ez szarvaktul mentül hamarabb ha lehetne meg-szabadulnék? fies hamarfaggal, és hidd ide őtet, és mondjad neki hogy mindeneket hozván magával, mellyek ide tartoznak semmit nem kémélven, és vigy neki száz corona aranyakat, ha pedig több kívántatnék annyit agy neki mennyi szükségére elég léfzen.

Az vén aszfszony azonnal el-menvén fel-kerefé az Doktort, és ada neki száz corona aranyakat, s' monda: Kérlek tégedet azon, hogy étfzakára el-menvén az személyhez, de senkinek meg nem mondván, mert még az ő tulajdon atya és anyja is nem tudják. Monda az Doktor: Ez dologban bátorságos lehet, én tolem ki nem tudodik, sőt ha akarod veled együtt el-megyek, de előszőr az Patikában menvén, ahoz valókat vészek és így

várj-

várj-meg engemet, avagy két ora múlván ide jö-hezt. Az vén aszfszony monda: Én inkább meg-várlok, mert nálad nélkül haza nem merek menni: És ekképpen el-menvén az nagy orru Doktor egy Patikában, és vön egy kevés Rebarbaromot, azt meg-confrejtezvén egyik almának felével őszve tsinalá, meg-nád-mézezvén, és más jó izű ezközöket-is hozzá adván, mellyek jó izűk valának; az után egy szelentzében valami jó illatu kenetet-is, pésmat-is, és így vízfűz jöve az aszfszonyhoz, mene vele étfzakára az Királynéhez, ki fekvén az ágyban, és fogadván őtet nagy bádgyadva, mint ha erőtelen volna. Monda az Doktor: Kegyelmes aszfszonyom, légy jó reménységben mert az én mesterfégem után jól léfzen azte dolgoz. Kelly-fel egy kitsinnyé, hadd lássam és tapogassam-meg az te nyavalyádat, talám inkább használhatok. Az Agrippina pedig igen szégyenli vala az szarvakat megmutatni, mind-az-által még-is fel üle az ágyban. Meg-tapogatván azért az Doktor az szarvakat, monda; hogy mindenik szarvára egy-egy majom bőrből tsinalt zatsko kelletik kiket meg-kenvén reá-kelletik vonni. Az vén aszfszony azonnal egy vén majmot meg-öletvén, bőrit le vonatá, és tsinalának két zatskokat az Orvos parantsolattya szerint, midőn el-készültenek volna meg kené ugyan azon majom hájával őket, az után ősztan reá-vonvan az szarvakra, s' monda: Kegyelmes aszfszonyom, ez kenet az szarvakat meg-fogja lágyítani,

és ez

és ez után purgalás után el vesznek, és ez okon valami confectomokat is magammal hozván, hogy azokban ennél az után osztrán el nyugodván, csak hamar meg-érzed hogy fog használni. El-fogván pedig az orvosságot Agrippina, melly csak egy fél alma vala, az ki az szarvakat el szokta vala vesztetni, mihelt pedig azt meg-évé, ottan az Rebarbarum operálván az székre hajtá. Hogy meg nyoszolyájában feküdt volna monda az Doktor: Hadd lássam ha az orvosság használté valamit, és meg tapogatván az bőr zaskokat, meg-érzven hogy már az szarvaknak harmad része el-velzet volna. Agrippina pedig gyűlölvén az szarvakat, hozzájuk sem akar vala nyulni, de hogy meg-mondák néki hogy már apadnának, meg tapogtá, és meg-érzé ő-is hogy már kissébbek volnának, kinn igen örülvén kéré az Doktor, hogy jól gondgyát viselne. Ki monda: Étfizakára ísmét el-jövök, és hozok magammal viszont az mi szükséges leszén. El-menvén ísmét az Patikában, és az másik fél almát is meg Nad mezezteté, de más-irt adatván néki. Ismét étfizakára az Királyné hoz bevittetvén meg-kezé viszont az szorvakat, és az zatskokat kissében tsináltatván, hogy az szarvakon jól állanának, és ada valami confectet is néki, hogy el-alunnék; midőn már az természetet el-végezte volna, meg-látogatván az szarvakat és meg-érzven hogy ísmét apadtanak volna ugyan jól, ha annak előtte örült, mostan leg-inkább, ki ísmét újban kérven az Doctort hogy

hogy már el-ne hadnája, hanem szorgalmatos lenne az ő meg-gyógyításában, és fáradságát nem hadná hejában. Ki monda: Ez dolgon leszen, és az miket az két étfizakákon tselekedett, az harmadikon is azt fogná mivelni; akkor már hogy ott ülne mellette, el-alúvek, és gondolkodván az Doktor magában, monda; Két avagy három ezer corona arany más Orvosnak elég volna, de ahoképest ha meg számlálom az mennyi jószágom nála vagyon, csak semmi nekem annyi; minek-előtte azért ő szarvait tellyességgel el-veszteném külemben fogok véle, beszélni, és akaratomat meg-mondom, ha nem akarja tselekedni, hanem még vekedik, tehát ísmét oly confectet tsináltatok, hogy viszont neki meg nagy szarvai lesznek, mint az előtt voltak, és így osztrán Flándriában menyek honnan osztrán reá izenek hogy ha akarsz az szarvaktul meg-szabadulni, tehát, hozzám, jő, és velled el-hozzad az Süvegtskét is, minden éftendében pedig annyit agy, hogy uri módon élhessek utánna. Midőn már ő így gondolkodnék, azomban, az vén alszony el-jutván az gyertya vilaggal, hogy meg-tekintené az Királynét mit mivelne, de ő aluszik vala.

*Miképen Andolosia le-
jolván, hogy Kalapját fel-vénnéje
az földről, ki véletlenül az ő kedves
kévánt Süvegetskejét meg-
találá.*

AZ Doktor pedig le-vén Kalapját el-cjté,
és hogy le-hajlana fel-akarván venni, meg látá
az ágy alatt az ő hedv-kévánó Süvegetskejét az föld-
dön hevervén, kire semmi gond-vilelés nem lévén,
mert senki nem tudgya vala annak hasznát. Még
maga az Királyné is nem tudta hogy annak ereje
által jutot volna haza, mert ha tudta volna ennek
hasznát, bizony más szegre függesztette volna. Az
Doktor pedig az vén afzszonyt el-küldvén egy
szelentzéjert, mellyben orvosság vala. és meddig ő
az szelentzét el-hozá, ő-is addig fel-vévé sietféggel
az Süvegetskeket, rejtven az Paláltja alá, és így gon-
dolkodék; vajha az erfényem-is vízfza jóhetne,
azonban fel-ferkenvén az Királyné, és az Doktor le-
vévén az zatskokat az szarvakról, az kik már tsak
kitsinyek valának, kinn az Királyné igen örül vala.
Az vén afzszony monda: Még ha egy étfzakán
munkálkodik meg-gyogyúlsz, és mi-is meg-szaba-
dulunk ez rusnya nagy orru Doktortól. El-gon-
dolván pedig magában hogy Agrippinával beszélle-
ne, kit el-kezdvén, mert az Süvegetske már nála
vala, s' monda: Kegyelmes afzszonyom, jól látod
hogy

hogy dolgod immár jobban vagyon, és tsak az van
hátra, hogy az szarvakat fejed kaponyájából kell ki-
vezteni, még ehez kévántatnék leg-jóbb orvosság,
ha én itt olyakat nem talállok, az mi nekem
kévántatnék, tehát magamnak el kell men-
nem, avagy pedig egy értelmes Doktort kell
el-küldenem, meg-tanítván reá, de azokra fok pénz
kell, és azon kívül-is meg-akarván pedig tudni men-
nyit akariz nekem fizetni, ha akarod hogy tellyes-
féggel ki-gyomlátszának ez szarvak, és az te fejed
olly sima legyen, mint annak előtte volt. Monda
az Királyné: Én azt jól észemben vettem, hogy az
te mesterféged próbált, de kérlek légy segítség-
gél énnékem, és ne kémeld az pénzt. Az Doktor
monda: Azt mondod hogy az pénzt ne kémel-
lyem, mikor nintsen. Agrippina pedig igen főf-
vény vala, noha az erfény nála vala, az kit soha ki
nem merithettek, akkor mene lassítskán az ő szek-
rényéhez, melly áll vala ott az ágyánál, kiben va-
la az ő leg főbb kintsei és az erfény-is, egy erős
őre kötve, mellyet környűle övedzvén, mene az
asztalhoz, melly áll vala egy szép ablaknál, és kez-
de pénzt olvasni, hogy már majdan három száz
corona aranyakat olvasott volna, kereskedni kezdé
az Doktor az kóntós alatt, mint ha zatskot keresne
az pénznek, és ugy tévén, mint ha az pénzt el-akar-
ná venni, néki ragadván az Süvegetskeket és fel-tévé,
a' Kalapot el-hajítván meg-ragadá az Királynét, és

kévánna lenni egy nagy puszta erdőben, holott emberek nem találtatának, és az mint ő kíváná, az szerént, az Süvegetskének ereje által,

Midőn már Agrippina el-ragadtatott volna, mindgyarást futa az vén alfzöny az ő annyához és megmondá neki, mikppén vizsontag Agrippina el-ragadtatott volna, és az szarvakkal-is miképen történt volna dolga, az Orvással mint ragatattanak volna e együtt, kinn az Királyné igen megijede, mind-az-által véle mint az előtt vizsza jőne, és most-is ugy lenne, nám nála erfény-is, es elég pénze lészén, ki mindeannek elégleges képen fizethet, hogy ötet visont haza hozzák. Es midőn ők már egy nap s' egy éjel várják, es vizsza nem jőne, az Királyné, mint édes anya sziből ohajtya vala, hogy ő neki ilyen modon az ő szép leányát kellettnek elvesztenie, menvén nagy keserves szível az Király, és megmondá neki minden dolgokat mint történtének, miképen az Doktorral el-ragadtattak volna.

Monda az Király, Bóltz Doktor lehet az, többet tud az más Doktoroknál; de senki nem egyéb az, hanem Andolosia, az kit ti hamisan meg-tsálátok. En az gondolom, hogy az ő neki illy szerentsét addott, bóltseféget-is ugyan az adatt neki, és hogy ha elvesztette-is az erfént, az vizsont meg-lészén nekie, mert az szerentse-is ugy akarja hogy ő vélegyen az erfény, es senkié egyéb ne, mert ha az szerentse akarná, énnékem-is avagy másnak ollyan erfé-

erfényem volna. Sokan vannak Angliában, és tsak egy Királyok vagyon, az ki én vagyok, az mig Isten és az szerentse engedi. Igy adattatott Andolosianak-is hogy ő neki légyen ollyan erfénye egyedül, és egyébnek senkinek ne tsak az mi leányunk volna ísmét ithub!

Monda az Királyné: Uram tselekedd azt, küldgy követeket széllyel, kik hol légyen talám meg-tudhatyák, és emez nagy szegyenre és nyomoruságra jussion. Felele az Király: En nem küldök, mert nagy szegyen volna az mi nekünk, hogy mi ő reája gondot nem tudtunk viselni.

Midőn már Andolosia abban az igen vad és puszta erdőben volna, holott egy ember-is nem találtatek, hanem tsak ők Agrippinával ketten, akkor veté tőle meszize-el az Doktori kontóft, és az ő undok orrát-is le-vévén, ofztan álván az szép Agrippina eleiben nagy haraggal, kit meg-isméré hogy Andolosia volna, kinn igen el-ijede, ugy hogy nem-is szolhata, mert szemeit rutul el-fordította vala, mint ha már meg-akarná ötet ölnie.

Es ragadván hamar az kést, el-mettzé rola az ő övét, és fel-ízakasztván az maga vámetzét, bé-köté az erfént az holott az előtt tartotta. Ezeket mind tsak nézi vala az szegény Agrippina, de az nagy félelemnek miatta minden teste mint az nyárlevel reszkete. Akkor kezde Andolosia nagy haraggal szollani, s' monda: Te hamis és hitetlen alfzöny, most immár enyim vagy, és én-is azokat tsele-

tselekefzem veled kiket te én velem, tudod mikor az én erszényemet le-fejtetted és más rossz erszényt varrottál helyébe, im látod ísmét az ő régi helyére jutattam, nosza mostan tanátsollyon téged az te anyád és az vén kofa, és parantsoly jó italokat tsináltatni, kikkel te engemet meg-tsally, de bár mind az két boszorkány veled itt volnának-is, még-is minden ő mesterfegyekkel többé ez erszényt én tölem el nem vehetnék. Oh te Agrippina, hogy mertél még tsak szivedben-is illyet gondolni? holott én te hozzád oly hű lévén, hogy szivemet, lelkemet, testemet és minden jószágomat tenéked adtam vala? Illyen vitézt pedig, az ki minden napon az te kedvedért bajt vit, öklelt kopiát törvén, és minden egyéb vitézi játékokban győződelmesen forgott, még-is nem szántad illyen nagy nyomoruságban hozni, és valami irgalmasságot velem tenni, sőt még az Király és az Királyné-is engemet rút gyalázattal illeltenek, mellyek az én szivemben el-felejtethetetlenek, kik miatt tsak nem kétségben esvén magamat fel-akasztottam, mellynek te lettél volna oka, ha testemet, lelkemet és minden tisztességemet el-vesztetted volna, de sőt még, az, hogy tenéked meg-mondották, hogy énnékem semmim nintsen, szolgaimat-is mind el-botsátottam, és tsak eegyedül magamnak kell el-mennem, még-is énnékem tsak útra való költséget-is nem küldöttél, hogy valami kis bősülettel mehettem volna haza az én rokonimhoz. Mostan te tégy ítéletet. Az Agrip-

Agrippina pedig nagy rettegéssel el-telven, nem-is tudgya vala mit kelletnék szollani, de még-is meg-rettent szível-is az Egbe tekintvén, kezdé szollania, és monda: Oh te nagy joságos tselekedetű erős vitéz, hogy én te ellenedt vétettem kérlek tekints meg az én gyarloságomat és tudatlanságomit, tudod hogy természet-szerűen az aszfzonyi nem az férfunál, mindenkoron gyarlob, ez dologot ne tulajdonítsák énnékem illy nagy vétkül, sőt az te haragodat illyen nyomorult leányo ellen le-tegyed, tégy jot az gonoszért, az mint az es és bősületes vitézhez illik. Felele es monda: Az kár és vétek, az kívül engemet illetél, forog az én szivemben, úgy hogy annak boszszuját meg kell állanom. Felele Agrippina és monda: Andolosia tartsd eszedben mitsoda bősütelenséggel illeltenének tégedet, hogy ha te egy nyomorult aszfzonyi - allaton kitsak egyedül egy pusztaban, avagy egy rabon boszszút allanál, erette, bizonyára az te erős vitézfégednek ez szegéyn volna. Monda Andolosia: Am legyen bátor, elene állok az én haragomnak, és fogadom tenéked az én vitézi hűségemre, hogy te rajtad boszszúmat ki nem töltöm, sem tisztességben sem testédben meg nem bántlak. De az te jeled; mind éltiglen kell hordoznod én' érettem, hogy engemet meg-emlegefs. Az Agripina pedig az nagy felelemnek miatta, az ő fején való szarvait el-felejtetted vala. De midőn Andolosia meg-bátorította volna élete felől, mint edgy fel-ébredvén monda:

monda: Ha ilyen akarná hogy szabad lehetnék az szarvaktól, és vólnék az atyám palotájában. Andolosia hallá hogy haza kíváncznék, az Süveg pedig nem meszszel éven tőle, futamodvan fel-kapá és köté erőssen az övéhez, hogy ismét el ne menne véle. Melly Süvegetskének jó voltát Agrippina eszében vévén búsul vala magában, és gondolá; hogy már mind az két jószág nála vólna, kit ő meg nem tudá őrizni, de az ő búfúlását nem meré jelenteni, hanem inkább kéré őtet hogy az szarvaktól meg-fzabadítanája, s' az atyához vinnéje. Monda Andolosia: Meg-kell viselned ez szarvakat az mig élsz, és én az te atyád házában soha nem megyek. Noha háromszor-is kéré Agrippina, de ugyan nem használa véle.

Miképen Andolosia Agrippinát Hiberniában az Apátzák Klastromában vivén, az holott az fő Apátza aszfszonynak ajánlá.

A Grippina midőn eszében vévé hogy semmi kérés rajta nem fogna, monda: Ha immar illy éktelen formájún kell énnékem maradnom; nem kívánok Angliában viszfza menni, sőt bár egy ismerő emberem is ne lásson, se atyám se anyám. Az okon vigy engemet idegen helyre, hogy engemet senki ne ismerjen. Monda néki Andolosia, hogy

hogy sohult nem volna job mint szűléinél, de ő nem akará, de monda: Vigy engemet egy Klastromban, hogy ez világtól magamat el-vegyem. Monda Andolosia: Azt kívánod? Felele: Azt. Andolosia azonnal el-készülvén vivé őtet Hiberniában, világ végéhez közel és az szent Patricius Purgatoriumához nem meszszé, holott egy mezőben lévén egy igen szép Apátzák Klastroma, kibem mind azon nemes aszfszonyok valának, akkor hagyván őtet az mezőben, és maga mene az Klastromban az fő Apátzához; s' monda néki, miképpen ő egy tiszteletes nemes leányt magával oda hozott volna, az ki szép és egészséges is, tsak hogy az őféjén valami növés vagy on, ki szűgyenletiben az ő atya házánál nem akar maradni, de kíván olly helyen lenni az hol nem ismétetes, ha te őtet fel-fogadnád három képpen meg-adnám érette az bért Monda az fő Apátza: Valaki ez szerzetben akar lakni, kell két száz corona aranyakat annak le-tenni, mert mindeniknek egy szolgálot tartok, és az mi szűk-séges adok, de ha te érette az bért három-képpen meg-adod, hozd-el. Andolosia Agrippinájért menvén el-hozá az fő Apátzának, ki térdet hajtván köszöne, az fő Apátza mindgyárt eszében vóvé hogy nagy nemből lehetne, és kedvellé, szánakozván hogy ez szép személy illyen nagy két atkozott szarvakat viselne az fején, s' monda: Agrippina, kívánszé ez Klastromban lakni? Felele nagy alázatosan: Kívánok kegyelmes aszfszonyom. Monda az

da az fő Apátza : Szó fogado léfzfé az templo.
mi szolgálatban, az Chorusban bé-járszé, és tanul-
szé? itt ez helyben illy rend tartatik, nem úgy mint
egyeb helyekben, hogy az ki férhez akar menni
meg-tselekedheti, de az pénzt kit ide adott, vízfíza
nem adgyák. Felele Agrippina : Az mi az Kla-
stom rend tartása volt regtől fogva, én miattam el
nem vész. Ekképpen Andolosia le-olvasa az fő
Ap-ának hat száz corona aranyakat, és kéré
azon ötet, hogy légyen jó akarattal hozzá, kit igen
fodada néki, mert örül-is vala az sok pénzenk. És
igy el butsuván az fő Apátzától, ki az Agrippiná-
nak parantsolván ötet ki kísérni. Mellyet hogy
meg-tselekedék és az ajtót utánna bé-akarná tenni,
monda néki : No immár légyen Isten veled, és ad-
gyon jó egésséget ebben az Klastromban, es adja
hogy örökké való örömet nyerhets. Monda
Agrippina : Amen, és kezde igen sirni, s' monda :
Oh te erős vitéz, emlékezzél-meg én rolam, és ez
szarvaktól szabadíts meg engemet. Noha ez szók
Andolosianak szívet fel-indították vala, de még
sem ada egéb feleletet, ha nem ezt : Az mit isten
akar, az légyen, és el-menetováb. Az keserves
Agrippina bé-téven az ajtót mene az fő Apátzá-
hoz, ki néki egy kamarát és egy szolgálot ada,
az mellyben szolgál vala az istennek. No hogy
már Andolosia Agrippinától el-vált volna, vízfönt
örvendez vala, fel-téven az Süvegetskét és kívána
egyik országból máfigban menni, minek előtte
érkezett

érkezett volna Bruck városába Flandriában, az ho-
lott szép multságokkal magát örvendezteteté, és
az holott vón magának negyven szép paripákat és
fogada egy néhány jó szolgákat, kiker meg-ruház-
ván egy ízintű öltözetel, és kezde ísmét vitézi dol-
gokat üzni, és osztán által-menvén Német Ország-
gon, meg-látogatván az szép városokat, mellyek az
Imperiumban taláztatának, és széllyel vásárla ma-
gának sok drága szépségeket; Genevában osztán
hajóra szállván mind szolgástól és lovasztól, mene
nagy örömmel háza Famagustában az ő bátyához,
ki ötet szépen és kedvesen fogadván, mert tették
néki az ő ditsőségesen való haza jöveteli. És hogy
már éttenek volna, Ampedo az ő ötsét kézen fog-
va vivé egy komoraban, kerdezvén mint járt vol-
na. Akkor el-kezdvén beszélni, miképen az
Süvegetskét és az erszényt-is el-vesztette volt.
Mellyen való ijettében Ampedo hátra dőle; de
Andolosia vigasztalván monda hámarlással, hogy
el-vesztette volt, de vízfönt álnokfággal meg-hoz-
za jutott; azért ne háborogjon ily igen. Akkor
le-oldván az erszént és az Süvegetskét-is elő-keres-
vén, eleiben tévé, és monda : Edes bátyám vedd-
el mind ez két jószágot, és örvendez szíved szerint
ez világban vélek. Monda Ampedo : Énnékem
ez erszény semmire nem kell, mert az ki ezt tartya,
nagy nyomoruságban forog, mint olvastam az A-
tyánk-is miképpen vele járt. Midőn Andolosia
ezt hallaná, igen örül vala erszennek, és gondola;

Tsak az több szerentsétlenségimet, mondom már meg neki, talám ijettében meg-fog halni. És gyönyörködteté magát az mig nálo othon lón. Hogy már jó ideig Famagustában volna mene egyszer mulatságnak okaért az Királhoz, holott kedvesen fogadtaték, és kérdezvén az Király hogy, hol járt volna illy sokáig? Kinek elő-számlálván fok országokat, az mellyekben járt volna. Kérdé ismét, ha nem vólté mostan Angliában: Voltam kegyelmes Uram. Monda az Király: Az Angliai Királynak vagyon egy igen szép Agrippina nevű leánya, azt akarnám az én fiamnak feleségül hozatni, de illy hírem jött, hogy az leány el-vezett, mond-meg ha hallottálé valamit felőle: ha oda vagyoné még avagy meg-találtatott? Monda Kegyelmes Uram, tudok valamit róla, igaz, vagyon egy szép leanya, de az Nigromantzi mesterlégek által Hiberniában vitetett, és ő ott egy Apátság Klostromában vagyon, az hol mind azon nemes aszfizonyok vannak, holot nem régen beszéltem vele. Monda az Király: Vallyon, viszontag leheté az ő attyánál? Mert én immár vén vagyok, és minek előtte meg-hálnék-örömet az én fiamat és az egész országot provideálnám. Felele Andolfia: Kegyelmes Uram, felfégedért és fiadért hiven fogolodom ez dologban, és őtet rövid időn attya házához szerzem. Az Király-is pedig mindenben ígéré neki az ő kegyelmességét. Akkor monda Andolfia: Kegyelmes Uram, Felféged szerezzen tisztefféges

tefféges követeket, kikét küldgy el két hét mulván utánam, és othon talályák az szép leányt az attyánál. Hogy ha pedig ideigérte, bizonyosan tiszteffégesen elküldi néked. Monda az Király: Jó barátom Andolfia, ez dologt vidd- végben tehát, hogy fogyatkozásunk ne legyen. Ne fély, tsak parantsollyad az fiadat kép-íróval le-iratni, és küld oda az követektől, meg-tudod, hogy az Király és az Királyné felette ő rajta örvendezni fognak, és akaratt yok léfzen az ő szép leányokat illyen szép iffúnak adni. Ezeket meg-értvén az iffú Király, hogy Andolfia ő neki házas-társért küldtetetik, mene ő hozzá, és kéré őtet, hogy valóban ez dologbá el-járna, mert sokat hallott ennek széplégeről és tökéletességéről. Andolfia ígéré magát neki, és el-butuszék tőle, viszfaz-tére az ő népével Famagustában, és kéré az ő battyát, hogy viszont ő neki az Süvegetékét költsön adgya, és tsak hamar meg-jő-ne vele. Ampedó oda adá neki az Süvegetskét. Parantsolá azért Andolfia az ő komornyikjanak, hogy vigan tartaná addig az ő népét, miglen ő viszfaz-térne. Akkor fel-tevén annak-okáért az Süvegetskét, és kévána lenni abban az pusztában, mellyben az alma fák valának, kitől az szarvak nőnek és viszont el-vesznek vala, s' ott lón. No immár ott nem tudgya vala mellyik vólna az, kivel Agrippinát meg-szabadithatná az szarvaktul, hanem véledenül le-szakasztá egyet, és meg-évé, azonnal nőni kezde egy nagy szarva, az után más félében-is évék,

ivel vizont el-vesze, és ekképen el-vün magával abban egynehányakat, menvén vélek Hiberniában az Klastromhoz, kolompozván azért hamar bé eresztetek, és mene az fő Apátzához, kerdezvén az Agrippinát, mert néki véle titkon való beszéde volna. Az fő Apatza azonnal el-küldé Agrippinát. Es midén ő el-jutna, tsak egy igyü módon fogadá őtet, mert nem tudgya vala mi végre jött jólna hozzá, sőt meg-ijede az ő jövetelin. Monda Andolosia: Kegyelmes afiszonyom, engedd-meg nekem Agrippinával egy keveslé való beszédem. Kit örömezt meg-engedvén mene véle fél-felé, és monda néki Kedvetlen vagyé még az szarvakhoz? Felele Agrippinát: Igen-is. Monda Andolosia: Ha ezektül meg-szabadulhatnál hová volna azért szándékod, Felele Agrippina: Hová tudnák egyébüvé kíváncsozni, hanem tsak Lundinban az én fze-relmes atyámhoz s'anyamkoz. Monda Andolosia: Agrippina az te könyörgésed meg-halgattott, és az mit te kívánsz, meg-adattatik, és meg-adá egyik almát ennije hógyá osztán, egy ke-veffé nyugodni, vizont hogy felkelne, szaba-dula az szarvaktul. Az szolgáló pedig melly ő vé-le vala, fel-ékesítvén az ő fejét, és így mene osztán az fő Apátzához, hogy ez Agrippinát illy ekefen látná, elő hívá mind az Klastromban lévő afiszonyokat, hogy néznék az Agrippinát, melly széppé lótt even óráben, kinn minnyájan tsudálkoznak, hogy illy rövid idő alatt szabadult volna meg az

szar-

szarvaktul. Monda Andolosia: Ne tsudálkozza-tok azon illyen igen, mert Isten bir minden dol-gokkal, őtőle mindenek lehetőségek, azért az ki-vél Isten mit akar mivelni, az ellen senki nem álhat, mert Agrippina ugyan az Király nemzetből való, és én őtet az ő szülémek vizfsza- vizsem, és rövid idő mulván el- jegyeztetik egy szép iffiú Királynak. Agrippina pedig ez beszédekre igen vigyáz vala, és akkor ada Andolosia az fő Apátzának száz Corona aranyakat, ki meg-köszönvén nékiek, hogy ők az Agrippinát tisztteffégesen tartották volna. Haso-nlo-képpen Agrippina-is meg-köszönvén nékiek az szállást. És így el-butuszván ki menének az Kla-strombol. Azonnal az mezőn néki készültvén Andolosia, fel-tévén az Süvegetskét, és vivé őtet az ő atya palotájához Lundinban, de ő ott semmi nem mulatván, hanem téríté az ő úttját Famagu-stában az ő bátyához és szolgaihoz.

Miképen Agrippina az An-dolosia tanátsa által az Cypriai Király fiának feleségün hozatta-ték.

MIdőn Agrippina ismét othon volna, érté-séte esék az Királynak és az Királynénak, kin örvendeznek vala mind az udvari néppel egy-ütt. Hogy már örömekben vigan lakoznának, juta az Királyhoz Cypriai követ fok néppel, hogy

az ő leányát Agrippinát az Cypriai iffiú Királynak feleltéggül adná, kiket tisztelegesen el-is fogada. Vala pedig egy Hertzeg, két Grof, és azokkal sok vitéz lő rend. Kit meg-értvén az Királyné hogy az szép Agrippináért jöttek volna, neheztelli vala az ő szép leányát ilyen meszsze földre adni. Az Követek szemben lévén az Királlyal és az Királynéval, elő adák az ő iffiú Királyok képét, kit hogy meg látna az Király, monda: Vallyon ilyen széppé? De azok mondanak, hogy még ennél-is szebb és tsak húszon négy esztendő s volna. Kit osztán az Királyné vin Agrippina eleiben, és meg monda hogy ez szép iffiúnak akarnák őtet adni, de Agrippina már az dolgot tudra, és tsak akarattyokra hagyá. Hogy már eszékbe vevék az ő akarattyát, azonnal készítette az Király sok hajókat, és mindeket búvón azokra, és sok kintset. Hogy már el készítette volna, bútsut vevén az szép Agrippina az ő szüléitől, s' monda: Hogy, az egekben lakó légyen vélek, és ajándékozza hosszú élettel és jó egészségel őket. De ő-is kívána az ő szüléitől való viszsza aldaft. Akkor monda az Király: Az Isten meg-óltalmazzon minden nyomoruságtól tégedet, és adgyon tenéked és az te jó akaróidnak mindenekben elő-menetelt, Ámen. Az Királyné is monda, hogy ugy legyen. Akkor el-válék Agrippina tőlök, és méne az hajóban, kin mindenek szánakoznak vala. Nem sok idő múlva pedig érkezének Famagustában. Az Király pedig hivattatott vala

vala nagy Hertzegeknét, Grofoknét és több sok Uri aszízonyokat, kik őtet el-érkezvén tisztelegesen el-fogadnák, és el-készülve vala nagy drágálatos étel és ital, örülvén az iffiú Királynak mindeknek, hogy illy szép házas-társ hozattatnék. El-érkezvén pedig Famagustában, fogadtaték nagy pompával, és menének véle Medusban, mert ott tart vala inkább az Király udvart, és tartaték nagy lakodalom, kiben jelen valának sok Fejedelmek és nagy Urak, az kik hozván magokkal nagy ajándékokat az Királynak. Lőn pedig ez lakodalom hat hétig és harmad napig, holott minden renden valóknak elégedendő ételek és italok vala. Az Andolosia pedig hoza magával ajándékul az Királynak egy hajó Malosa és Muskataly bort, kit mint valami alma vizet vesztegetvén, mert ott semmi fogyatozás semmiben nem vala valamig az lakodalom álla.

Miképen Andolosia az nyargalásban és öklelésben leg-jobbán forgolódván, kiért az aszszonyoktól ditsiretet, de némelly Uraktól gyűleltséget nyere.

A Ddig pedig mig az lakodalom álla, az Fejedelmek és nagy Urak kopiát törnek, nyargalodnak és egyéb multságokat űznek vala, és az iffiú Királyné annak ajándékot adván, az ki hirt

nevet lél vala, és kiki azon igyekezik vala, de az Andolosia mindenkoron az vitézi játékokban mindek felett ditsírtetik vala. Végezetre, hogy az ditséretet mind tsak Andolosianak adgyák vala, de az Angliai Theodorus Grof méltóságosb lévén, néki akará engedni, de az nép kiáltván monda; hogy inkább ő érdemlené meg. Mellyet meg-tudván az Theodorus ez dolgot, boszfzonkodék rája, mert irégylí vala, és káptsolá magát az Lymosi Grofhoz, kinek nem meszefze Famagustától egy kis szigetben vala vara, az kik igyekeznek vala az Andolosia el-vesztésén és szolgainak meg-ölésén. Kik őszve tanátskozván hogy az lakodalom után, midőn ő haza menne, az útban meg-fogván, kinez-nák, nékiek nagy summát adván, és ők-is az után nagy udvart tartván, izandékokat véghez vinnék.

Miképen Andolosia az lakodalom után haza Famagustában menvén, az két Groftól el fogattatván, szolgálai meg-ölettetének.

ES hogy már az lakodalomnak vége volna, Andolosia pedig haza Famagustában menne, az két Grof népet fogadván meg fogák őtet, és szolgálai meg-ölék, de magát vivék az Lymosiai várban, az honnan ki nem szabadulhata. Andolosia pedig az őrzőknek nagy summát igérvén hogy őtet meg-szabadítanáják; de azok ezt gondolván, ha ő

meg-

meg-szabadul, nekünk semmit nem fog adni. Az Andolosia pedig nem meri vala mutatni az erzényt, mert fél valla nagyob nyomoruságtól. Ezt meg-halván az Király, hogy az Andolosia szolgait mind meg-ölték, és magát nem tudnák hol volna, tudakozik vala felőle, de az két Grof tsak magokban tartják vala ez dolgot az Király udvarában lévén.

Az Andolosia el-vesztését Ampedo-is mindgyártást meg-tudá, és mindgyártást az Királyhoz követekeket küldvén, hogy segítségül lenne az ő őtse haza szerzésében. Az Király azt izenvén, hogy ő-is igen akarná meg-tudni hová lőt, kiben szorgalmatozon forgolodik.

Miképen Ampedo az Süvegetskét el-vagdaltván meg-égeté, hogy senki többé vele magát ne gyönyörködtetbetné.

AKkor gondolkodván Ampedo, hogy az őtse nyilván az erzeny miatt veszett volna - el; kiért meg-kinozán, Süvegetskét- is meg-kellene nékie vallania, és azt tészik, hogy az-is ővek légye, de az soha nem lészén. Akkor ragadá haragjában, diribre darabra vagdaltván az tűzben veté, mellette álván miglen porrá égne, hogy abba senki ne gyönyörködhetnék. És akkor nagy bánattyában halálra betegedvén, tsak hamar ki-múlték. Egykor

L 5

az Ly-

az Lymosiai Grof meg-gondolván magát, mene az ő szigetbéli várában, az holot Andolosia az fogságban vala egy igen mély toromba és mikor az Grofot meg-látta volna, örülvén kéré hogy irgalmaságot tselekednék véle meg-szabadítván őtet, mert ő nem-is tudná miért tartatnék ez fogságban. Monda az Grof: Nem azért hozattattal ide, hogy ki-szabaduly, hanem csak meg-mond honnan vagy on annyi pénzed, mert ha meg nem mondd, meg-kényszerítván ugy-is meg-kell mondanod. Andolosia ezt halván igen el-ijede és nem tudgya vala mit felelne, de még is monda: Famagustában az ő házában volna egy verem, mellyből ki nem fogyna az pénz, és ha kívánná őtet oda vivén meg-mutatná neki. De az Grof ezzel meg nem elégedvén kínoztatá, de ő azonban marada. Az Grof ezt látván el-tűrhetetlenül kezdé kintzattatni, így osztan Andolosia nagy fajdalmában elő-adá az erszényt, meg-mondván annak jó voltát. Mindgyárt el-vevén az Grof az erszényt meg-probálé, és ugy találá, de őtet ismét az fogságban vivék. Akkor meg-fizetvén az ő adoságit az erszényből, méne vizliza az udvarban Theodorushoz kinek meg beszélle mindeneket az Andolosia felől, meg mutatvan az drágalatos erszényt-is. Kinek monda az Theodorus: Bár meg-is őletet volna, mert hallottam az udvarban, hogy az Nicromantiához jól ért, és az fellegekben járna, félő azért, hogy ki szabadulvan az Királynak bé-vádlana, ki miatt életünk-is el-fogyna.

fogyna. De az monda: Olly nagy fogságban hadtam, hogy ő minékünk nem árthat. Ez után meg-alkuván egymással, hogy egyiknél fél elz-tendeig lenne az erszény, és az másiknál-is meg félig, ki adaték elsőben az Lymosiai Grofnak, mert ő vala az öregbik.

Az két Grofnak már elég pénzek levén, de nem mernek vala világoson véle élni az gyanoságtul félvén. Az Theodorusnak szívében ez forog vala, hogy az Andolosia el-veszne, mert ha az erszény ő nála léfzen, mindgyárt annyira mégyen véle, hogy mind az Király és Grof miatt-is békeféggel meg-maradhat. Melly gondolat arra vivén, hogy az Lymosiai Groftul szabados menetelt kérvén az Andolosia látogatására, az ki neki levelet adván róla maga szolgait-is botsáta el-véle. Ekképpen Theodorus el-menvén az Lymosiai szigetnek várában, mellyben az szegény Andolosia vala fogva. Ki mikor hozzája menne. Andolosia igen fél ked-vel fogadá mert mind keze lába rothad vala az kálodában, de azt gondolá, hogy az Lymosiai Grof küldötte volna az ő meg-szabadítására, mivel hogy már nálok-is volna az erszény.

*Minek-utana Andolosianak
erszénye el-veszett volna, az után
az fogságban meg-öleték.*

Akkor

A Kkor monda az Grof : Mond-meg Andolofia, ha vagyone több olyan jó erizényed! egy nekem-is egyet. Monda Andolofia: Nintsen, ha volna meg nem tagadnam tőled. Monda az Grof : Azt hallottam tudsz te az fellegekben jární és az őrdögökkel birni, nosza tehát mostan szabadítsanak ki tégedet innen? Monda Andolofia : Uram ahoz soha nem tudtam, hanem egyedül tsak az erszénnyel mulatoztam, kihez semmi közömet ez után nem mondom, tsak szabadíts-ki engemet és ne hagdy meg-halni itt nyomorultul. Felele az Grof : Tsak most veszed eszedben magadat, akkor nem gondolván senkivel mikor az udvarnál üzöd vala az nagy pompát nekünk gyalázatunkra? Hol vadnak az téged ditsérők? mostan legyenek segítségül, örömeft ki-szabadulnál? Akkor félre intven az ötet őrzőt, igérvén 50. aranyat neki hogy ötet meg-ölnéjé, de az nem akará semmi-képpen. Monda az Grof: Adgy hat egy kötelet hogy meg-fojtsam ötet, de azt sem adván, nem akara ez jámbor halálában részesülni. Akkor nagy dühösféggel az maga övét le- oldván köté az nyakára, az után egy hanzsárt keresztül dugván az őbe, megtekeré az nyakán, és így meg-fojtá az jámbór Andolofiát, és ada pénzt az ötet őrzőnek, hogy elvinné onnan ötet. Az után pedig ott ő az várban nem fokat traálván, hanem mentül hamarébfietve mene Czipriában az Király udvarában az Lymosiai Grofhoz, ki el-fogadván kérdezé ötet, mint

mint s' hogy járt volna és mint tettzenék neki az sziget? Kifelele : Jól énnékem. Meg-kérdé az után titkon Andolofiát-is mint volna. Monda az Theodorus: Ugy, hogy ő miatta minékünk semmi busulásunk és kárunk nem következik, mert énnen kezeimmal fojtottam-meg ötet, én semmi-képpen addig nyugadalmat nem lelvén miglen ez világba való életet hallottam. No immár ez dolog után majd harmad napig az erszényben nem nyulván, hanem szintén harmad nap el-telvé, az fél esztendő-is meg-lón, és az Theodorusra kerüle az szér az erszénynek fél-esztendeig való tartásából, ki monda: Im már engedd nekem, és végy magad szükfégére való elégedendő költséget ki belőle. Millyet az Grof nem ellenzvén, hanem monda: Örömeft, de szánakodom az szegény Andolofián hogy meg-ölted. Felele az Theodorus Grof: Holt eb nem szerez háborut. Így ofztán menének egy kamorában, holott az erszény vala, kit elővén tőn az asztalra. Az Theodorus azonnal kezében vevén hogy olvasna belőle, mint az előtt-is tselekedett, de semmit találá benne, nem-is tudgya vala hogy az erszény már az ő elebbi erejét el-vesztettet volna, mert immár mint ketten Ampedo és Andolofia meg-holt vala. És midőn ők az erszényben egy pénzetskét-is nem találhatnak vala, néz vala egyik az másikra. Monda akkor meg-dúkótt haragjából az Theodorus: Te hamis Grof, így akariz engemet meg-tsalni - és más rosz erszényt adni

adni az jó erszényért? Felele az és monda, Ez az erszény az, az kit Andolosiáról el-vettem, és nintsen más én nálam, de az dolog mint legyen egyik sem tudgya vála. Az Theodorus pénig ezzel meg-nem elégedvén, hanem nagy haraggal monda: Ezentől boszizúmat állom rajtad, és fegyverét kirántá. Ezt hogy látván az Lymosiai Grof, ő-is nem restelkedvén, kezdének egymással igen zör-geni, ezt halván az szolgák, fel-törék rájuk az ka-morát, látván az urokat egymással vinni, kik közik-ben futamodván, el-választák őket egymástól. Az Lymosiai Grof már halálos sebben esett vála, kit látván az ő szolgai meg-fogák az Theodorust. Ez hír pedig juta az Király füleiben, miként az két Grofok, mellyek mint az atyafiak vóltanak az előtt egymással, igen meg-vagdalkoztanak. Ottani parantsolá az Király, hogy mind az kettőt hoznáék fogva eleiben, hogy meg-tudhatná okát az ő veszkekedéseknek, akkor az Lymosiai Grofot eleibe nem hozhaták az nagy seb miatt, hanem tsak az Theodorust.

Miképen az két Grof az erszény felett össze-veszvéen, az gyilkosság ki-tudódott, kiért osztán mind az kettő kerékben törté-tett.

Akkor

Akkor az Theodorus Grof meg-kerdez-tetvén; miért hogy, mostan ok, kik az előtt egyesek lévén egymással veszekedtenek? De az Theodorus Grof nem akarván felelni, hanem meg-kinoztatván mindeneket el-meg-beszéle, hogy miképen bántak legyen ok az Andolosiával. Halván ezt az Király, hogy mint bántanak legyen az szegény Andolosiával, igen meg-háborodék rajta, és boszszonkodék ez gyilkosokra; így azért minden halladék nélkül törvényt tévén rájuk, kerékben itélé őket, ha szintén az Lymosiai Grof meg-holt-is, de meg-is az vesztő helyre ki-vitetvén kerékre téteslék; Ezt tselekedvén azért törvény szerént mind az két Groffal mint gyilkosokkal, hogy kerékben törteterének, ez vála jutólmok, hogy ok az jámbor Andolosiát el-vesztették. Hogy immár ez két gyilkos az erszény miatt, kiben ok kevés ideig gyönyörködhettenek, kerékben törtettek volna, azontól el-külde az király és az Lymosiai-fizigetet várával, városival, és gyéb hozzá artozókkal egyetemben el-foglaltatá, és az hol az szegény Andolosiá meg-holt vála, mind férfiat és asszonyi-állatot meg-fogatván, kik az gyilkosságnak tudói lévén ki nem jelentették, az városon kívül mind fel-akasztatá őket. Azt-is meg-tudván pedig, hogy ok az szegény Andolosiá testét az városon kívül tsak egy rúti motsárosban vetették, volna mellyet onnatki-vonatván, Famagustaban küldé, és ott ott nagy tisztességesen el-temetetté amaz szép Torony-

Toronyban, melyet az ő attyá éppitterett vala
 Kinn minden rendbéliék bánykodtanak, de kivál-
 képen az Király maga, és az ifjú Király is az szép
 Agrippinával együt, az jámbor Andolosát oha-
 tották. Minek-utánna már Ampedo és Andolo-
 sz is meg-hóltak volna, es semmi maradék jok nem
 maradana, az Király egyik szép palatát maga szá-
 mára el-foglala. melyben nagy sok jószágot talál-
 kintset, és egyéb drága házi ékesseget. Mellyben
 osztán az ifjú Királyt szállitván, lakék az ő attyá
 haláláig benne. Az Király ostán hogy egykor
 meg-halna, menten ő is mind az egész Orizá-
 got magának el-foglalván, bira
 mind egész hóltá
 napiglan.

V E G E.

G.A. 1, L8

